

Māra un Māris

uz

Marsu

Vidvuds Beldavs 1978

I. Atgriešanās

Pret rožainajām debesīm mazo zvaigznīti tikko varēja saredzēt, taču tā nāca arvien tuvāk. Sarkanajā kāpā uzkāpis, Māris vēroja Jaunrīgas raķešu ostu. Mazā zvaigznīte paskrēja garām Mēneselim, un varēja jau manīt, ka ostā ieslēdzās skrejceļa gaismas un robotu izpalīgu mašīnas ielēca raķetes nolaišanās vietu. Marsa plānajā atmosfērā nodārdēja raķetes atbalss, un Māris redzēja, ka desmit kilometru attālumā raķete nolaižas uz skrejceļa, izmet milzīgus izpletņus un iedarbina stūrraķetes, lai palēninātu ātro gaitu.

Māris ar savu ģimeni jau veselu gadu dzīvoja uz Marss, bet raķešu nolaišanās viņu vēl joprojām ļoti iespaidoja. Turklāt ar šo raķeti no izlūku brauciena uz asteroīdiem atgriezās viņa tēvs, Jānis Krūmiņš. Kad raķete bija apstājusies, Māris lieliem lēcieniem noskrēja no kāpas pie sava burbuļriepu riteņa. Šādi trīsriteņi ar metru platām riepām bija nepieciešami, lai varētu braukt pa Marsa smilšaino virsmu. Kad uznāca lieli vēji, lipīgās smiltis pārklāja tukšumus, kuros cilvēks ar savu svaru varētu iegrimt. Burbuļriepu riteņu platās riepās atļāva šādiem tukšumiem pāri braukt. Māra ritenim bija arī baterija un elektromotors, kas bija domāti tikai negadījumiem, ja Māris pats savas kājas nevarētu kustināt.

Pa skrejceļa malu Māris brauca līdz ostas uzgaidāmām telpām. Tur viņš pieslēdza riteni pie novietošanas staba. Ostas telpās viņš iegāja caur gaissdurvīm. Par tām viņš jutās sevišķi lepns, jo viņa tēvocis Arturs tās bija izgudrojis. Tās ļāva brīvi iziet un ieiet, patērēdams ļoti maz enerģijas, un arī neļāva gaisam izplūst no telpas ārā.

Ticis iekšā, Māris norāva elpotāju, kas ārpusē, Marsa plānajā atmosfērā bija nepieciešams. Viņš pārlaida skatu pār plašo telpu un piegāja informācijas būdiņai, kas bija novietota telpas vidū.

“Lūdzu, vai nupat nolaidās piegādes raķete no *Hercoga Jēkaba*?” vaicāja Māris.

“Jā gan!” atbildēja laipnā ierēdne. “Tavs tēvs jau biokontrolē. Ja vēlies, tu

ar viņu pēc piecām minūtēm varēsi aprunāties.”

Biokontroli Jaunrīgas ostā uzstādīja pēc negadījuma, kad raķete no Zemes atbrauca pilna ar nāvīgi slimajiem ar jaunu tipu mēri pret kā zāles nelīdzēja. Pēc dažām stundām visi tie, kas saskārās ar šo nelaimīgo lidojumu saslima. Laimīgi, ka neviens netika laists tālāk. Visas ēkas, kurās uzturējās šie slimnieki iznīcināja, bet pašus slimniekus aizveda uz Lielā Mēneša slēgto laboratoriju, kur viņus ārstēja un pētīju no Zemes atnesto slimību.

Māris apsēdās pie televizora ekrāna. Tur jau bija apmetušies vairāki citi gaidītāji un skatījās pēdējo brīvbumbas finālspēļu ceturksni. Brīvbumbu izgudroja lielajās satelītu kolonijās un spēlēja īpaši izbūvētās arēnās, kur nebija zems pievilksanas spēka. Likumi bija lielā mērā līdzīgi futbolam, ko senatnē spēlēja uz Zemes. Sports bija ideāls, jo deva komandām no dažādām pasaulēm līdzīgas priekšrocības. Skatoties Māris tā aizrāvās, ka gandrīz nedzirdēja ierēdnes balsi: “Māri, tavs tēvs var ar tevi tagad runāt.” Māris piegāja pie sazinātāja un piespieda “BIO” pogu. Uz ekrāna parādījās laboranta seja, un Māris jautāja, “Vai lūdzu varētu runāt ar Krūmiņa kungu?” Nākamajā mirklī parādījās tēvs, un Māris uzprasīja: “Tēti, kā tev gāja?”

“Māri! Neticami atradumi!” tēvs ātri stāstīja, “Ceresa¹ ir bijusi apdzīvota! To mēs rītvakar izziņosim visām apdzīvotajām pasaulēm. Bet pagaidām par to nevienam, nestāsti. Tagad man vēl jāpagaida, līdz pabeigtas dažas asins analīzes. Piezvani mātei, ka mēs būsime mājās pēc pusotras stundas. Vēlreiz, nestāsti nevienam neko par to ko tev nupat teicu. Vai tu vari mani pagaidīt?”

“Jā. Māte taču mani atsūtīja tev sagaidīt.”

“Labi, tad redzēsimies pēc minūtēm divdesmit.”

Māris lēnām nolika klausuli. Galvā virpuļoja trīspadsmit gadīga zēna sapņu, domu un cerību maisījums. Vai, kā viņam gribējās apmeklēt Ceresu un visas tās vietas, kur braukāja tēvs. Viņš arī nevarēja izdzīt no prāta tēva noteikumu nevienam neko par tikko dzirdēto nestāstīt. Kāpēc tāda noslēpumainība?

Gaidīdams tēvu, Māris iesāka lasīt vēstures grāmatu, lai sagatavotos uzdotam domrakstam rītdienas stundai. Viņa uzdevums bija aprakstīt, kā izveidojās Mēnešpils. Mārim nemaz nepatika lasīt par atomkaru, jaunmēri un visām tām šausmīgajām lietām

kas uz Zemes notika sen, pirms 300 gadiem. Atomkarš 2017. gadā iznīcināja gandrīz pusi no Zemes iedzīvotājiem. Jaunmēris 202324. gadā iznīcināja gandrīz visus kas karu pārcieta. <**Šai nodaļai klāt vajadzīgs ievadraksts par planētām, asteroīdam, utt.**>

<Vēsturiskais apraksts bērniem par garu, kaut pieaugušiem bija interesants oriģinālā versijā. >

Paradoksālā kārtā, bet cilvēci izglāba Mēness kolonijas. Mēness kolonijas bija mazas un nedaudz, izņemot Padomju Savienības, jo atklājās, ka cilvēka ķermenis nepilna gada laikā tā piemērojas pie Mēness zemajā pievilkšanas spēku un citiem apstākļiem, ka, atgriežoties uz Zemes, radās asins izplūdumi, reimatisms, un citas kaites. Sasirgušais cilvēks drīz nomira. Rietum zemju cilvēki kolonijās aizveda trīs ilgākais sešas nedēļas. Bet Padomju Savienība uzskatīja Mēness par brīnišķīgu vietu, kur sūtīt cilvēkus ar “nesabiedriskajām tendencēm.” Kad izcēlās Zemes pēdējais lielkarš, kolonisti no Padomju Savienības pārsvarā bija baltieši – latvieši, lietuvieši un igauņi Tai laikā uz Mēness bija aizvesti 23,459 baltieši, pārsvarā latvieši. Pārējie 8,764 cilvēki Novosibirskā III bija no dažādām republikām. Tikai 434 cilvēki darbojās par kārtībniekiem, jo visi kolonisti zināja, ka ēdienu no Zemes piegādās tikai tad, ja viņi mierīgi un cītīgi strādās rūdu raktuvēs.

Galvenais uzdevums Novosibirskai III bija izveidot daļas, ar ko uztaisīt slepenai satelītu ieroču sistēmai. Kad Ķīna uzzināja Padomju Savienības nolūkus, tā mēģināja satelītus iznīcināt. Iejaucās rietumvalstis uz izcēlās Pēdējais Karš. Gadu gaitā, automātiskās kara raķešu kontroles shēmas nolietotas. 2011. gadā tieši pie Ziemeļpola uzsprāga visas Ziemeļamerikā palikušās atomraķetes. Tas bija lielākais sprādziens pasaules vēsturē un radīja ģeoloģisku katastrofu. Abos polos ledus izkusa un apklāja Zemi ar ūdeni 100 metrus virs jūras parastā līmeņa. Panamu klāja ūdens. Milzīgi viļņi auroja pāri Kluso okeānu un, savienojoties ar Atlantijas siltajiem ūdeņiem, sitās pret Āfrikas un Eiropas krastiem. Iesākās ledus laikmets, kādu Zeme vēl nebija piedzīvojusi. Simts gados, lai Šļūdonis jau, sasniedza Kanādas vidieni. Cilvēki un zīdītājdzīvnieki gandrīz iznīka. Toties, ātri pielāgojās jaunajiem apstākļiem kukaiņi.

Šur tur uz Zemes saglabājās cilvēku saliņas. Kādu laiku Mēness kolonisti spēja viņiem piegādāt uzturu, medikamentus un citu, kas nepieciešams. Taču magnētiskajām raķetēm vajadzēja plašu skrejceļus, kādi pastāvēja tikai pie dažām lielpilsētām. Tad sīkbūtņu saimes tā adaptējas, ka mēnešnieku ierobežotā zinātne un tehnoloģija nevarēja turēties līdzī un Zemes apmeklēšanu apturēja, kā bezcerīgu.

Mēnešpili sāka celt 2063. gadā, kad latviešu valoda un kultūra bija nostabilizējusies kā valdošā Novsibirskas ikdienišķajā dzīvē. Sākuma gadi bija ļoti grūti – maz ko ēst izņemot mākslīgie ražojumi, kam bieži bija nelaba garša. Laimīgā kārtā Amerikas koloniju datortīklos bija ierakstīta daudz informācijas par dzīvi uz Zemes. Ar šīm zināšanām aļģes, ko audzēja lielās stiklu tvertnēs skābekļa ražošanai, pārvērta arī veselīgā un visai garšīgajā skābputrā. Dažādību diētā tomēr neizveidojās līdzko cilvēki iemācējās izveidot apakšzemes dārzi.

Gadsimtenī, kurā mēnešnieki izveidoja robotu raķešu tehnoloģiju, bija savairojušās dažādas no Zemes atvestas šūniņas, sēklas un dzīvnieku, ka Mēnešpils jau bija pietiekami attīstījusies, ka varēja nopietni plānot veidot kolonijas uz Marsu. Tām sekoja kolonijas uz citām pasaulēm, lai cilvēce vairs neiznīktu, ja vienai pasaulei piemeklētu nelaime.

Māris zināja, ka Mēnešpili apdzīvoja pāri par 300,000 cilvēki ar savu robotu apkalpi. Uz Mēness arī vel atradās vecās ASV, Ķīnas un Japānas kolonijas. Kādi 230,000 cilvēki apdzīvoja satelītu kolonijas. Uz Marss bija pāri par 350,000 iedzīvotāju – visvairāk Jaunrīgā, tad Gambijā, Tobago un vēl daudzos citos mazos izlūkciemos, kāds bija arī Māra Nītaure. Kopskaitā, tas bija krietni mazāk nekā miljons, un vairāk cilvēku nebija.²

Vēsture ir tik nomācoša, Māris domāja, ka pat nepatīk grāmatu atšķirt. Viņš aizsapņojās par dēku pilnu braucieni uz Ceresu, tad tālāk uz Jupiteru, Saturnas mēnešiem un tad uz zvaigznēm.

Tēva roka uz pleca viņu iztraucēja no sapņiem.

“Redzu, ka tu lasi vēsturi. Mēs nekad nedrīkstam aizmirst, kā cilvēce sevi reiz gandrīz iznīcināja.”

“Jā, bet tas ir tik nospiedoši.”

“Vēl bēdīgāks stāsts ir atrodams šeit pat,” tēvs pastiepa roku pret lielajām smilšu kāpām, kas bija redzamas aiz gaisdurvīm.

“Uz Ceresas atradām veselu pilsētu, kuru, liekās, ir dibinājuši senie marsieši, bet šeit nevaram atrast no viņiem ne vēsts. Man sāk likties, ka ar marsiešiem noticis kaut kas līdzīgs tam, kā bija uz Zemes. Daži no viņiem būs no posta izbēguši, pēc tam nozuduši arī viņu pēcnācēji. Šeit gan nekas vel nav atrasts, bet Dievs vien zina, kas slēpās zem smiltīm.”

Kad elpotāji bija ieslēgti, lieka runāšana vairs nederēja. Līdz Nītaures izlūkciemam viņiem bija ar riteņiem jānobrauc 16 kilometru. Ceļš nogurdināja, un bija jau arī klāt naktis. Māris baidījās no naktsputniem. Neviens naktsputnu vel nebija noķēris, taču netrūka nostāsti par lieliem putnveidīgiem dzīvniekiem. Bija vairāki gadījumi, kur braucēji nozuda bez vēsts. Daudziem atmiņā bija gadījums Gambijā, kur kāda māja bija it kā ar milzu zobeņu pāršķelta.

Tālumā Māris redzēja pamirdzam ciema gaismas. Smiltis sitās pret acenēm. Tumšs kā peklē. Visapkārt plosījās vējš. Tajā malā, kur brauca tēvs, pēkšņi parādījās stipra gaisma, un aizdrāzās garām marsabuss mētādams smilšu virpuļus no lielajiem riteņiem. Viņi bija pa pusei aprakti lipīgajās smiltīs. Tad abi atkal devās tālāk. Pēc

brīža varēja saredzēt Nītaures gaismas.

Vējš vel stiprāk rāva. Tēvs Māri stipri apkampa. Kad vēju troksnis pasīka, tēvs norūca – “Smilšu velnēns³!” teica tēvs. Tā sauca mazās viesuļvētras, ko rada Marsa straujās temperatūra maiņas. Viņi izrakās no smiltīm un brauca tālāk. Drīzi vien ieraudzīja savu burbuļmāju. Tā izskatījās kā liels, smiltīs iesprausts balons. Būtībā tas arī bija balons, ar istabām vidū. Balons turēja gaisu iekšā un ārpusē visu laiku trīsēja, lai lielo vētru laika smiltis nepieliptu klāt un neapraktu mājas un tas iemūžināt kapos. Visas 28 ciema ēkas bija savstarpēji savienotas ar tuneļiem, lai vētras gadījumos dzīve varētu normāli ritēt uz priekšu, ļaunākajā gadījumā sniedzot izeju no briesmām.

Viņi iebrauca ciema garāžā un devās mājup. Abi bija izsalkuši un tagad domāja vienīgi par siltām, gardām vakariņām.

II. Burbuļmāja

Māra nepacietīgi gaidīja tēti un brāli. Ik pāris minūtes viņa komandēja televizoru, lai parāda ceļu no Jaunrīgas.

“Mammīte, tētis vēl nenāk!”

“Drīz vien jau viņi būs klāt. Māris nulle zvanīja, ka viņi esot izbraukuši.”

“Es pabeidzu savus uzdevumus fizikā un matemātikā, un mēs jau trešo reizi tīrām māju.”

“Tētis drīz vien būs mājās.”

“Mam! Man jau desmit gadu! Es varēju braukt tētīm pretī!

“Mēs to jau pārrunājam. Jāpaciešas. Tu esi prātīga meitene...”

Zvans pie durvīm pārtrauca mātes lekciju.

“DURVIS” viņa uzsauca televizoram. Uz ekrāna parādījās tēva un dēla smaidošās sejas. Māte teica: “DURVIS VAĻĀ!” un tās atvērās Mārim skaļi saucot: “Es atvedu tēti!”

Tēvs paskatījās mātes un Māras priekpilnajās acīs un teica: “Šie magneti mani arī atvilka mājās!” Tēvs noskūpstīja māti un meitu. Tad abi, tēvs un dēls, novietoja elpotājus plauktā un pakāra mēteļus.

“Nāciet tūliņēst. Jūs noteikti esiet abi izsalkuši,” mātes balss skanēja no virtuves. Tēvs izgāja caur dzīvojamo istabu un aplūkoja Māras akmeņu kolekciju, kas bija pievilcīgi izkārtota un apgaismota plauktā pie sienas.

“Mārīte! Es redzu, tev ir daži jauni akmeņi.”

“Jā, es tos atradu pie Gaiziņkalna, ko mūsu guntiņu kopa pētīja, lai iegūtu ģeologa godalga zīmi.”

“Kur atrodas Gaiziņkalns?”

“Gaiziņš atrodas aiz Karaļa Bļodas, vislielākais meteora krāteris Jaunrīgas tuvumā. Bet steidzaties. Vakariņas drīz būs tikpat aukstas kā Māras akmeņi,” sauca māte no virtuves.

“Daina, mēs nākam. Mūsu ģeoloģei atvedu dažus akmeņus no Ceresas. Divi izskatās tieši tāpat kā šis zilganais cilindrs, kuru Mārīte atveda no Gaiziņkalna.” Tēvs satvēra vienu cilindru no plaukta un tūliņ nometa zemē.

“Karsts kā elle!” viņš izsaucās un īsi pēc tam, iekliedzās “Au!” izraujot divus līdzīgus cilindrus no kabatas. “Māri! Skrien pēc izdzēsēja! Māra! Atnesi no ģeneratorā telpas radmēru (radiācijas mērītāju)!”

Māte nesagadoties ēdājus ienāca dzīvojamā istabā. “Kas tas?” viņa rādīja uz karsti sarkaniem cilindriem uz grīdas.

“Nezinu, bet laikam, kad saliek Ceresa cilindrus ar Gaiziņa cilindru, rodas spēcīga elektromagnētiska reakcija.” Tētis uzkliedza, “AIZSARGI!” Saziņotājs automātiski piezvanīja Jaunrīgas Aizsargu birojam un sacēla trauksmi pašā Nītaurē.

Māra ieskrēja ar radmēru, kas rādīja spēcīgus beta viļņus un spēcīgu magnētisko strāvojumu. Tētis izsūtīja pārējo ģimeni tuneļos un pats sagrāba Ceresa cilindrus ar stangām, kuras stingri turēja azbesta cimdos un izskrēja ārē kur atkal plosījās “tuksneša velnēns.” Skriedams pilnā jaudā viņš paspēja tikai dažus soļus, kad smiltis sāpīgi iesitās viņa sejā. Vēl brīdi, un viņš būtu pazudis cilvēks. Viņš pameta cilindrus cik tāli spēj virzienā kas likās prom no burbuļmāju ciemu. Ar rokām sektām acīm viņš devās atpakaļ no kurienes nāca. Bez aizsēktām acīm Marsa asās vēja dzītās smiltis izgrauztu acis. Laimīgā kārtā viņš bija labi apmācīts. Kad piedūrās pret burbuļmājas sienu veikli sekoja līdzko nokļuva tuneļu krustojumā kur bija speciāla, negadījuma ieeja. Māte tur jau bija klāt ar elpotāju un acenēm virsū. Viņa vilka vīru uz negadījuma ieeju. Tēvu tūliņ aizveda uz kaimiņa Raideru māju, lai noskalotu smiltis no ādas dušā un ieziestu dziedinošas zāles. Pa to laiku ieradās aizsargi. Viens no viņiem izmeklēja tēti, pārējie pārbaudīja Krūmiņu māju un izmērīja radiācijas līmeni. Tas bija tagad normāls.

Māris stāstīja par cilindriem un melnmatainā aizsargs izskrēja ārā ar radmēru meklēt cilindrus. Viņš vienu atrada un ielika radiācijas drošā tvertnē, ko ielika lidmašīnā. Aizsargi solījās atvest lielo smilšu sijātāju, lai atrastu otro.

Aizsargu virsnieks teica: “Jums gan bija interesantas vakariņas pēc atgriešanās no Ceresas, Krūmiņu kungs. Ar labu nakti! Ja kaut kas jauns atgadās, lūdzu, ziņojiet. Šī lieta ir dīvaina.” Ar to aizsargi sakāpa lidmašīnā un aizšāvās tumsā uz Jaunrīgas pusi.

Raidera kundze pienāca pie apmulsušā Krūmiņa un teica, “Nu, Jāni, jums būs jāēd pie mums! Daina stāstīja, ka lielā uztraukumā vakariņas sadega.

Tētis atbildēja, “Nu, mīļš paldies gan, bet...”

“Nekādu, bet. Nākat pie galda. Vakariņas jau gatavas.”

Raidera kundze ļoti gribēja zināt par dzīvi uz Ceresas. Viņas māsa Aira tur veselu gadu jau nodzīvojusi un vēl nav ne reizi atgriezusies uz Marsu, ne pat atvaļinājumā.

Raidera kungs bija vecs skolotājs, gandrīz pensionārs. Viņš labi sapratās ar bērniem, it sevišķi puisiem. Viņš prata stāstīt tik interesantas dēkas par zvaigžņu ceļotājiem, ka šad un tad puisi, un paretam arī kāda meitene, izzagās no parastām stundām, lai noklausītos, veco Raideru.

Kad tētis uz galda ieraudzīja Marsa kaktusus, viņš teica: “Nu tādus gardumus mēs gan uz Ceresu nebaudījām. Marsa kaktusi ir daudzkārt garšīgāki nekā visi tie ēdieni, ko mūsu senči atveda no Zemes.” Marsa kaktusi garšoja tā kā baravika, tā kā avokado, tā kā svaigi izcepts cālis. M-mm-mm. Tas arī bija Marsa kaktus kas sadega mātes krāsnī.

Māris un Māra vēl nekad nebija ēduši šo reto, viesības gardumu. Katrs dabūja kaktusu mazā bļodiņā ar sudraba vāku. Kad pacēla vāku acis gan jāpiemiedz, jo paskats nebija labs. Bet smarža ļoti patīkama. Raiders paskubināja, lai pieliek bļodiņu pie lūpām un dzer. Garša bija tik saistoša, ka Māra ne vairs dzirdēja, ne redzēja, un viss prāts likās uzdurts uz mēles, tad pārcēlās un paplašinājās, sekodams kaktusa sulas ceļam uz vēderu, no kurienes silta, apmierinoša sajūta piepildīja visu ķermeni.

“Raidera kundze, Paldies! Tas patiešām bija debešķīgi garšīgs,” teica Māra.

Pēc tam Māris nogaršoja kaktusu, un tā visi pēc kārtas baudīja dīvaino ēdienu, kamēr pārējie vēroja prieku pilnās sejas.

Pēc tam pasniedza arī parastākus ēdienus un ar to tētim radās iespēja stāstīt par dzīvi uz Ceresas, par garo ceļu, kā arī par izlūku kas dosies tālāk no Ceresas pētīt Jupitera mēnēšus.

“Vai satīkaties ar māsu Airu?” prasīja Raidera Kundze.

“Satīku gan. Viņa tev sūta daudz mīļus sveicienus. Aira tur strādā par

bibliotekāri. Viņa mums ļoti izpalīdzēja ar arheoloģiskajiem rakstiem par Mēness. Tētis gribēja stāstīt tālāk par Mēness izrakumiem, kad ievēroja televizora kreisajā stūrītī spīdēja gaismiņa. Tas nozīmēja, ka aparāts ieslēgts uz sazināšanos.....” Imant, vai tu ievēroji, ka tavš televizors klausās?

Ekrāns uz brīdi it kā satumsa. Tad gaismiņa atkal parādījās. Tētis pieskrēja pie aparāta un sāka spaidīt pogas. Visi izbrīnā skatījās, tad uz ekrāna pazibēja burti:

LABDIEN! KO JŪS VĒLATIES ZINĀT?

Tētis iekliedzās: “Mūs noklausās centrālais dators! Kā tas varētu notikt?

“Pirmīt pieprasīju, lai dators, Vecais Jokupēteris, atrod dažus materiālus rītdienas stundām,” pieminējās Raiders. “Pēdējā laikā tas sevi izslēdz, kad saruna nobeigta. Drošs vien tas nav atkabinājies no to uzdevumu.

“Mums skolā tā arvien notiek,” teica Māris. Tētis tad prasīja mātei, “Vai tā mājās arī notiek?”

“Jā. Pat samērā bieži. Kādēļ tu prasi? Māte sāk uztraukties.

“Es domāju, kāds sācis mūs novērot,” teica tētis.

“Kas?”

Māra pietecēja tētim un prasīja: “Ko viņi grib ar mums iesākt?”

“Nedomāju, ka tik bēdīgi,” teica Raiders un uzsmaidīja tētim.

“Nopietns jau nekas nevar būt,” teica māte, bet Māra nojuta viņa tomēr noraizējusies.

Tētis pasmējās: “Jā, laikam kaut kas samežģījies datora programmā, jo tieši tāpat mums notika Ceresā. Vai ziniet, mēs varbūt Ceresā atradām senu datora centru bunkurā, dziļi zem pasaulītes virsmas. Tur bija viens no lielākajiem konsolēm ko esmu savā mūžā redzējis. Pogu lielums liecināja, ka operatoriem bijuši mazi pirkstiņi vai taustekļi. Nosākuma likās visām pogām līdzīgas krāsas, tomēr sīkāk izpētot izrādījās katra tomēr atšķirīga. Ceresiešiem laikam bijušas labas acis. Man tā vien likās, ka šur tur iespīdējās gaismiņa, lai gan tas liekas neiespējami.

“Aldim arī ļoti labas acis,” ieminējās Māra.

“Aldis?” prasīja tētis.

“Aldis ir mūsu skolas Heks Finns. Kad viņš ierodas skolā, tad visi zin – joki ies vaļā. Vakar viņš esot “atbrīvojis” visas skolas laboratorijas pelītes,” paskaidroja

Raiders.

“Viņš ir Riekstu Indras dēls. Viņi ieradās no Mēnešpils ap to laiku, kad tu aizbrauci ar *Hercogu Jēkabu*,” teica māte.

Raidera kundze redzēja jautājošo skatu tēva acīs un piebilda: “Viņa ir nelaiķa Riekstu Zintara sieva.”

“Aldis man nekad nav teicis, ka viņš Zintara dēls. Rieksts taču vadīja pirmo sirojumu uz Jupitera mēnešiem un vēlāk nozuda Saturna gredzenos, pēc tam kad sastapās ar to savādo gaismu...” ar izbrīnu murmināja Māris.

“Neviens laikam nezin kas ar viņu īsti notika?” prasīja Raiders.

“Nē. Laikam tāpēc viņi šurp atbrauca no Mēnešpils, lai būtu tuvāk pie Rieksta. Jūs atceraties savādo radio sarunu, kas tika uztverta divus gadus vēlāk, kur, it kā viņa balss bija sadzirdāma ...Vismaz tā sprieda pēc skaņu analīzes. Nekā skaidra gan nevarēja saprast,” skaidroja tētis. “Bet tagad mums jāiet mājās, jo bērniem rīt jābūt skolā.”

Kamēr visi atvadījās un uzvilka mēteļus, Māris ātri piezvanīja Aldim un izstāstīja visu, kas noticis.

Kad tika mājās, dzīvojamā istaba bija tumša. Māra paskatījās uz savu plauktu un manīja zilganu spīdumu.

“Tēti, kas tas?!”

Tētis piegāja tuvāk un iesaucās: “Tas taču tavs cilindrs no Gaiziņkalna! Māri, paķer svinu aizsargu, kas ir plauktā ģeneratora kabinetā. Māra. Atnesi radmēru. Kad aizsargi vēl bija radiācijas līmenis bija normāls. Drošs paliek drošs. Ietīsim to cilindru svina aizsargā.

Kad viņi visi jau gulēja dziļā miegā, mājas ārpusē izcēlās savāda kņada. Kaut kas it kā krita un plīsa. Visi pietrūkās kājās no satraucēto miegu. Vecāki abi satvēra savas staršautenes, kas vienmēr bija pie rokām. Māte devās pie bērniem. Tēvs uz virtuvi. Virtuvē viss likās kartībā.

Tētis uzkliedza televizoram: “MEKLĒ IEBRUCĒJU MĀJĀ. GAISMA. ĀRĀ

GAISMA.”

Visur gaismas iedegās. Televizora ekrānā pazibēja kāda ēna, kas nozuda tuksnesī.

No dzīvojamās istabas māte sauca, “Svina aizsargs pārauts! Cilindrs nav!”

Kaut kas mazs, kā pele, ātri nozuda sienā, atstādams smilšainas pēdas uz grīdsegas.

Tētis uzrāva elpotāju un izskrēja laukā. Iemanīja, kur caurums ieurbts sienā, tad nejauši smiltīs ieraudzīja jokainas, ovālas pēdas. Pēdas viņš tūlīt nofotografēja.

Tētis ies ieslēdza īpašo mājas apsargāšanas sistēmu un paziņoja aizsargiem par notikušo kas apsoliņa pakāpinātu apsardzību.

Viņi atgriezās satrauktā mierā.

Agrā rītā televiņotāji bija klāt, lai intervētu Tēti par šo dīvaino notikumu, bet aizsargi neļāva tos pat tuvumā. Rīta ziņās gan parādījās telefoto uzņēmumi uzņemti no lidmašīnas. Nītaures ciems ar visām mājām tajās bija skaidri redzams.

Naktī vēja nebija, un no rīta, kad bērni devās uz skolu, pēdas joprojām bija saredzamas. Savadi, ka apmēram divdesmit soļu attālumā no mājas tās pēkšņi nozuda.

III. Pēdas, kas nozūd tukšās smiltīs

“Pēc vakardienas uztraukumiem jums būs grūti mācīties,” māte cienāja bērnus un tēvu ar pankūkām un bērzu sulas mērcīti.

“Varbūt ļaut bērniem vēl pagulēt, lai skolā iespējami labi mācīties.”

Māte pārdomāja tēva ieteikumu, bet Mārim jau izspruka, “ Esmu paēdis” un viņš jau devās pēc savas skolu somas. Drīzi arī Māra uztrūkās kājās, pateicās par brokastīm un aizskrēja uz guļamistabu.

Tēvs un māte pārsteigumā saskatījās, bet abi bērni jau bija laukā pa durvīm.

“Ardievu, tēti! Ardievu mam! Mums būs daudz ko skolā stāstīt!”

Māris noslaucīja smiltis no burbuļriteņa un skatījās kā Māra izbrauca savējo no šķūnīti. Tad abi uzvilka elpotājus un par gaisdurvīm drāzās pa tuneli, līdzko tas pievienojās Jaunrīgas ceļam un sāka braukt uz skolas pusi. Māris ieminējās mātai: Ei! Apskatīsimies paši, kas vakar tur ārā notika.”

Viņi atgriezās un Nītaures pusi. Bija brīnišķīga, skaista, bezvēja diena. Saule silti spīdēja un temperatūra bija pacēlusies. Netālu no mājas viņi manīja savandītas smiltis. Pēc vēja norimšanās tur kāds bija plosījies. Viņi izsekoja izvandītās smiltis tuksnesī uz dienvidiem no lielā akmens, kas dūrās augsti debesīs, tā, ka pat dienā varēja saredzēt mazo mēneseli. Aiz akmens pelēcīgā švamsūna izpletās pāri smiltīm un cīnījās augšup pār akmeņu sejas. Švamsūnas trauslie staipekņi bija trijās vietās samīti un atstātās labi izveidotas ovālveidīgas pēdas. Staipekņu sulas bija pārklājušas ievainoto vietu tā, ka pēdas bija pavisam gludas, bet apkārt tām augšup stiepās jau divi centimetru augstāki ātri augošie staipekņi.

Māra skatījās, vai pēdas neved tālāk. Bija pārsteigta, ka smiltis aiz sūnām galīgi neskārtas.

“Māri!” Viņa izbrīnā sauca un rādīja kur vajadzētu būt pēdu. Māris uzņēma fotogrāfijas no vairākiem virzieniem. Tad viņi steidzās atpakaļ uz mājas pusi. Tie tur ievēroja pavisam apaļu, dūres platumā caurumu mājas sienā. Topārsedza automātiski salabota plēve pār grūti saredzamo rētu mājas sienā. Tēvs un māte jau bija izgājuši. Domīgi abi devās uz skolas pusi gandrīz veselu stundu vēlāk nekā, kad izbrauca no mājām.

IV. Iepazīšanās ar Jokupētera kunga

Šur tur tālu tuksnesī varēja saredzēt piecgadu rožu čukurus. Koši rozā ziedi, burvīgi reibinoša smarža. Jokupētera kungs brīdināja, ka, vajagot izvairīties no smaržas, jo tajā esot maiga narkoze.

Jaunrīga atradās Zemes Nabā, meteora krāteris, kura šķembas aizsistas pat līdz Zemes pirms pusmiljardu gadiem. Māris uzbrauca uz krātera malas un gaidīja Māru. Tālu krātera lejā varēja saredzēt Jaunrīgas celtnes. Pilsētu veidoja vairāki pakāpeniski lielāki ēku gredzeni, kas atzīmēja pilsētas attīstību posms. Pašā centrā atradās galvenais vadības mezgls visai pilsētai un arī pārējām Marsa apdzīvotajām vietām. Ārējā joslā pārsvarā bija rūpniecības un noliktavas, nākošajā dzīvokļi, gredzenu starpā dārzniecības. Tā vel divi līdzīgi ēku gredzeni. Tad bija skolu, izklaides, vingrotavu gredzens. Iekš tā bibliotēku, laboratoriju un universitātes ēkas. Pašā vidū Saeimas nams un citas valdības ēkas.

Astoņas vietās ap Zemes Nabu bija speciāli lifti, ar kuriem varēja nobraukt Jaunrīga. Braukdami augšup par lēzenā Nabas ārējo malu, tie ieraudzīja apaļo celtni būdu, kas spīdēja kā sudraba balons starp milzīgiem sarkaniem akmeņiem. Kad viņi tika pavisam klāt, skaitļotājs laipnā balsī taujāja:

“LŪDZU JŪSU VĀRDU UN CEĻA MĒRĶI.”

“Māris Krūmiņš, Krišjāņa Barona skola.”

“Māra Krūmiņa, Krišjāņa Barona skola.”

Bez lielas gaidīšanas skaitļotājs tūdaļ atbildēja: “VARAT IET. JŪS ESAT VIENU STUNDU VĒLU.”

Skaitļotājs jau bija iesācis bērnus meklēt 15 minūtes pēc viņu parastā ierašanās laika un tikai īsi pirms viņu ierašanās bija uztvēris tos ar radiolokatoru. Šāds paņēmiens bija nepieciešams, lai cilvēki nenozustu tuksnesī bez vēsts.

Durvis atvērās apaļā lifta tornī, un abi iebrauca un novietoja savus burbuļriepu riteņus novietošanās telpā. Riteņus nevarēja atstāt ārā pārāk ilgi, citādi tos varēja aplāt sarkana gumiju apveida, smilšu plēve.

Māris un Māra iekāpa celtnī un pēc 600 metru brauciena izkāpa pārsēšanas telpā. Tajā drūzmējās daudz cilvēku. Daži krāva piekabē veselās nedēļas ēdienu devu

kādam izlūkciamam.

Otrā malā bija vilciena tunelis, kas aizveda uz pilsētas vidu ar pieturas stacijām pie katra gredzena. Pie vilciena ieejas vārtiem skaitļotājs prasīja:

“LŪDZU JŪSU VĀRDU UN CEĻA MĒRĶI.”

“Māris Krūmiņš, braucu uz Krišjāņa Barona skolu.”

“Māra Krūmiņa, Krišjāņa Barona skola.

“DESMIT SANTĪMU VEDMAKSU ATVILKS NO ĢIMENES KONTA. JŪS ESAT STUNDU UN ČETRPADSMIT MINŪTES PAR VĒLU. LŪDZU STEIDZATIES.”

Viņi iekāpa vilcienā un apsēdās vagona galā. Ap pulksten deviņiem vilcienā bija galvenokārt tirgotāji un ierēdņi no izlūkciamiem. Viņi iebrauca lielpilsētā, lai andelēties par naudu, mantu vai sastapties ar arodu brāļiem un iestāžu cilvēkiem. Tie bija atšķirīgi no profesoriem, skolotājiem, skolniekiem un inženieriem, kādus bērni parasti sastapa vilcienā. Runāšana izlikās daudz raitāka un skaļāka.

Māra teica: “Šiem cilvēkiem patīk vēl vairāk runāt nekā skolotājiem.”

“Es domāju, nē. Mēs parasti braucām daudz agrāk kad visi vēl ir pusaizmiguši. Šie cilvēki vienkārši ir kārtīgi pamodušies.”

Nebija jābrauc ilgi. Drīz skaitļotājs teica: “MĀRI UN MĀRA! NĀKOŠĀ IR KRIŠJĀŅA BARONA STACIJA. JŪS ESAT TAGAD VIENU STUNDU UN DIVDESMIT MINŪTES NOKAVĒJUŠI STUNDAS.”

“Vai viņš nevar savu muti turēt ciet?” Māra dusmās izsaucās. “Visi uz mums tagad skatās.”

“MĀRA! VAI TEV SKOLĀ NEMĀCA PIEKLĀJĪGĀK RUNĀT?”

“Vai tas neizklausās kā skolas skaitļotājs – Jokupētera kungs?” Māris čukstēja Mārai.

“Es domāju gan. Bet dažreiz mājas televizorā izklausās tā paša balss.”

“Varbūt viņi visi ir viens un tas pats skaitļotājs?” Piebilda Māra.

“VARBŪT. VARBŪT.”

Saruna pārtrūka, jo vilciens apstājās. Durvis atšāvās vaļā, un bērni izkāpa. Gaiss šeit bija silts, svaigs un patīkams. Ap šo laiku klimata kontroles mašīnas iedarbināja maigu lietutiņu, kas apsmidzināja plašo mauriņu. Tā vidū skolas ēkas

izskatījās kā salas ezerā. Ēkas sniedzas vairākus stāvus virs un zem zemes, lai lieki neaizņemtu zemi dārzniecību un skābekļa ražošanas vērtīgo augsni. Steidzoties pa skolas taciņu, abiem bērniem prātā atbalsojās “VARBŪT. VARBŪT.”

V. Jokupētera blēņas skolā...

Krišjāņa Barona skola! Grūti saprast, kādēļ Marsa skola bija nosaukta senajā dainu kopotāju vārdā. Virs durvīm bija iekalti vārdi:

IZTURĪBA PATSTĀVĪBA RAŽENĪBA

Māris gan drusku vairāk saprata šo vārdu nozīmi nekā Māra, jo viņš bija lasījis par to, kā cilvēce gandrīz izzuda, jo atsevišķi cilvēki nebija iemācījušies kā izdzīvot visgrūtākajos apstākļos kā pretoties lielās mehanizācijas sistēmas gara apslāpēšanai. Viņš arī zināja – ja Mēnešpils pirmajiem cilvēkiem nebūtu bijusi Dziesma, viņi nebūtu izturējuši. Dziesma uzturēja dažus bezgalīgā vientulībā, citiem deva kopības sajūtu, mērķi un vēlēšanos dzīvot, tad, kad likās

– viss kosmosa sašķīst gabalos.

Skolas durvis stāvēja vaļā, jo gaiss visur bija svaigs un pietiekami silts cilvēka elpošanai. Māra atstāja brāli un gāja uz mūzikas klasi. Mārim vēl bija cerības iekļūt vēstures klasē nepamanītam. Pie klases durvīm atskanēja skaitļotāja klusā balss:

“KĀ TEVI SAUC?”

“Māris Krūmiņš.”

“KAS NOTIKTU, JA PRIEDĪTES KUNDZEI PAZIŅOŠU KA TU NOKAVĒJI PUSOTRAS STUNDAS?”

“Es zaudētu punktus un droši vien arī iespēju braucienu uz Ceresu, kas ir godalga 8. klases labākajam skolniekam.”

“JA TU MAN IZDARĪSI MAZU PAKALPOJUMU, ES PRIEDĪTES KUNDZEI NEZIŅOŠU.”

“Kādu pakalpojumu?”

“IZNES DAŽAS KASTĪTES ĀRĀ TUKSNESĪ. VĒLĀK IZSKAIDROŠU. VAI LĪGUMS NOSLĒGTS?”

“Nu labi,” teica Māris, domādams, ka vēlāk darīs, kā gribēs.

Pavēris klases durvis, viņš redzēja, ka Jokupētera kungs uz ekrāna rādīja sevišķi

skaistas un sarežģītas figūras un tā varēja droši ielavīties klasē un apsēdās savā solā pie durvīm. Priedītes kundze turpināja vadīt pārrunas par Jaunrīgas dibināšanu un drīzi ievēroja Māri savā solā.

“Māri, kā tu te atradies?” viņa prasīja?

Uz lielā klases ekrāna parādījās mazs putniņš. Daži bērni to ievēroja un sāka smieties. Tad pēkšņi ekrānā bija redzams Māris, sēžot milzīgi liela ziloņa mugurā. Visa klase vareni uzjautrinājās, un Priedītes kundze norāja Jokupētera kungu.

“Skaitļotāj, Rīga 300! Ja nebeigsi šos jokus, paziņošu Rāceņa kungam! Šī ir vēstures, nevis kumēdiņu klase!”

“JĀ, PRIEDĪTES KUNDZE. ES NEKAD VAIRS TĀ NEDARĪŠU!”

“Tas ir pareizi. Ja tu nelabosies, skola saņems jaunu skaitļotāju!”

Turpinādams Priedītes, kundze prasīja Mārim: “Kurā gadā iesākās Zemes Pēdējais Lielkarš?”

Māris atbildēja pareizi, un skolotāja pievēra uzmanību citiem bērniem. Māris skatījās apkārt un meklēja savu labo draugu Aldi.

Jokupētera kungs ievēroja Māra skatienu, un uz ekrāna uzzibsnīja – “ALDIS TĒLO, KA IR SLIMS.”

Bet arī Līga, kas arvienu kaitināja Māri, to bija pamanījusi. Viņa pavīpsnāja un skaļi iesmējās. Priedītes kundze paskatījās uz viņu, tad strauji apgriezās un uzrunāja ekrānu: “Šoreiz pietiek, Jokupēteri! Es eju pie Rāceņa kunga. Rīt pievedīs jaunu skaitļotāju. Bērni! Lūdzu, sāciet rakstīt jūsu domrakstus.”

Jokupēteris gan nebēdāja, jo skola spēja atvietot vienu skaitļotāju ar citu. Centrālais skaitļotājs kontrolēja visus atsevišķos aparātus, kā viņš pats to gribēja. Neviena vel nezināja, ka Jokupēterī sadarbojās trīs intelekti: cilvēku, mašīnu un marsiešu. Ar savām izdarībām Jokupēteris meklēja līdzsvaru.

VI. Alda Slimība...

Gulta kratījās un vaidēja. Aldis atvēra acis un piecēlās sēdus. Aldis bija viens no retajiem cilvēkiem, kas piespieda gultas robotam lietot ārkārtējus paņēmienus, lai viņu modinātu. Parasti notrinkšķināja zvaniņš vai atskanēja braša mūzika, un gulētājs cēlās. Aldis piespieda savai gultai izmantot visus iespējamus trikus, pirms viņš pēdīgi izlēma celties. Reiz gulta pat ziņoja ārstam, jo nebija paredzēts, ka cilvēks varētu gulēt tādos apstākļos. Skolas rītos gultai par nelīdzēja Aldi izmest uz grīdas, jo viņš gulēšanu turpināja arī tur uz grīdas. Šorīt gan bija citādi. Aldis aizstreipuloja līdz virtuvei un paziņoja, ka viņam sāp galva un vēders.

Māte nopūtās un teica: “Nu, tad izmērīsim dzīvības pazīmes.” Rieksta kundze izņēma dzīvības mēru no zāļu skapīša un aplika aproci labajai rokai, kā arī iebāza pelēku caurulīti Alda mutē. Viņa arī pasniedza mazas austiņas, kuras Aldis uzlika galvā. Katrā no šīm ierīcēm bija sensori, kas uztvēra, kā darbojas dažādas ķermeņu sistēmas. Māte nospieda pogu, un uz ekrāna varēja lasīt: “TEMPERATŪRA 40. BĒRNS SLIMS UN NEDRĪKST APMEKLĒT SKOLU. JĀDZIEDINA PĒC 112. PLĀNA. JA TEMPERATŪRA LĪDZ RĪTAM NEBŪS KRITUSIES, BŪS JĀVED PIE ĀRSTA.”

“Aldi, tu tik bieži slimo, taču ārsti nekādas vainas pie tevis neatrod. Pēdējais strupi teica, ka vienkārši esi slinks un nevīžīgs. Ko lai ar tevi iesāku?”

“Māmiņa, es mēģināšu ātri izveseļoties un tad palīdzēšu tev iztīrīt māju.”

“Dēls, es zinu. Tu vienmēr ātri izveseļojies. Tieši to es nesaprotu. Nu man jāpošas uz darbu. Tu ej atpakaļ gulēt.” Māte noregulēja gultas kontroli uz “SLIMS”, un gulta sāka spēlēt vieglu, patīkamu mūziku.

“Vēlāk, ja tu jutīsies labāk, pusdienas uzsildi zivis un kartupeļus ar zirnīšiem. Man būs tevi vairāk jāpieskata. Tu par daudz trako un negērbies pietiekam silti, kad ej ārā no pilsētas. Visu to labāko!”

Rieksta kundze steidzās, lai laikus nokļūtu Baltezera vilciena pietātnē. Viņa strādāja Jaunrīgas Universitātes fakultātē pa sekretāri šādā veidā viņa cerēja iegūt ziņas par savu nozudušo vīru. Joprojām viņa ticēja, ka viņu atradīs. Senāk, Alda māte bija mākslas dejojāja. Agrāk viņa neskaitāmas stundas pavadīja dejojot, bet pēc Rieksta

nozušanas kaut kur pie Jupitera, viņa līdzīgu laiku pavadīja baznīcā vai Baltezeru parkā.

Kad Aldis bija drošs, ka māte jau vilcienā. viņš kādu laiku nodarbojās ar kontrolētāju pogām, tad uzāva kurpes, mugursomā ielika siltās tuksneša drēbes un elpotāju. Aldis nebrauca ar vilcienu, tā lai viņa pēdas nevarētu izsekot, bet kājām aizriķšoja līdz tuvējam Baltezera Parkam. Viņš soļoja cauri parkam, izvairoties no ezera un arī no meža, kur auga Zemes koki. Ezers viņā vienmēr radīja dīvainu sajūtu, ko māte izskaidroja ar svētuma nojautu, bet viņš pats ar tīrām bailēm. Nekur citur virs Marss bija sastopams tik lieks ūdens plašums kā Baltezerā, vai tik daudz koku – berzi, egles, draudzības koki, priedes, liepas un ozoli – vislielākie augi visā Marsā. Daudziem šī vieta bija svēta un viņi to apmeklēja dzīves lielos gadījumos. Laulības noslēdza pie Draudzības kokiem. Bēdas izsūdzēja pie Sērojošās Mātes ūdenskrituma. Parkā bija aizliegts ienest jebkādas ierīces. Skaitļotāji, radio, rokziņi un citas ierīces bija jāatstāj ar sargu, kas dežurēja pie galvenajiem vārtiem. Parks bija vieta, kur cilvēks varēja patverties no jebkādam sazināšanas ierīcēm, meditēt, iegrimt pārdomās, vai brīvi sarunāties ar draugiem.

Aldis gan no vārtiem izvairījās, staigāja pāri simts metru gar parku malu un tad parastā vietā, kur ozola zars sniedzās pāri pārkāpa sētai. Sasniedzis parka otro malu, viņš tāpat pārrāpās žogam pāri. Vel pusstundā sasniedza otro Zemes Nabas malu, kur bija plaša dārzniecība, kas piegādāja Jaunrīgu ar svaigām saknēm. Aldis pa dārzniecību soļoja uz Jaunrīgas pusi. Robottraktors brauca viņam garām, pielādēts ar zemaņu ogām. Aldis nogaidīja, līdzko traktors bija viņam blakus, tad ātri uzlēca pa kāpnēm uz traktora vadītāja sēdekli. Traktors apstājās un prasīja viņu identitāti, bet Aldim laimējās, jo atslēga bija atstāta uz sēdekļa. Tā ļāva dārzniekiem braukt, apstāties, un turpināt bez ik reizes identitātes uzdošanu. Aldis iegrūda atslēgu un pārņēma kontroli no robottraktora. Trīspadsmit gadu vecam puikam stūri bija grūti novaldīt grumbuļainā zemē, taču drīzi vien viņš nokļuva pie Nītaures lifta. Atslēgu viņš atstāja ieslēgtu un skriešus pameta robottraktoru.

Brīdi pēc tam, kad Aldis nozuda lifta stacijā, robottraktors sacēla trauksmi ar sirēnu, lampām un ar skaļruni: “NEZINĀMS UZBRUCĒJS! NEZINĀMS UZBRUCĒJS!” Robottraktors nebija laikā ticis uz savu galapunktu, un viņa

programma sazinājās ar centrālo skaitļotāju, kas paziņoja aizsargiem. Pa to laiku Aldis jau brauca augšup ar liftu. Ticis augšā Aldis izņēma virsmas uzvalku no mugursomas un ģērbtuvē pārgērbās. Elpotāju viņš turēja rokās, jo bija sevi jāidentificē sargrobotam un tikai pēc tam drīkstēja iziet Marss atmosfērā. Viņam arī bija jāirē burbuļriepu ritenis, jo pašam tāds vēl nepiederēja.

Sargrobots prasīja: “KĀ JŪS SAUC UN KĀDS JŪSU NOLŪKS?”

“Riekstu Aldis. Braucu uz Nītaures ciemu, lai satiktu draugus.”

“HMMMM!??”

Aldis satrūkās, jo nekad nebija dzirdējis šādu stipru “HMMMM!??” no skaitļotāja. Tad sacēlās skaļi smieklī, kas kļuva arvien skaļāki. Divas sievietes istabas otrā malā pagriezās un skatījās uz Aldi – vai viņš ir pie pilna prāta.

Skaitļotājs aplusa, bet ārējie vārti tomēr nevērās. Aldis pagriezās uz promiešanu, tad dzirdēja čukstu.

“ALDI, NEDUSMOJIES. TU VARĒSI IET UZ NĪTAURI!” Uz ekrāna tobrīd nebija robotsarga parastais zīmogs bet bēdīgs klauns ar sarkanu degunu.

“Jokpētera kungs!? Tu taču nevari mani izlaist ārā? Tu esi skolotāja palīgs, bet tu neesi robotsargs.”

“JĀ, BET ES VARU PAVĒLĒT ROBOTSARGAM ATDARĪT DURVIS. TAČU VISPIRMS PASAKI KO TU TE ĪSTI MEKLĒ?”

“Nevienam neteiksi?”

“NETEIKŠU.”

“Es meklēju marsiešus, jo viņi zina, kur ir mans tēvs. Māris vakar man piezvanīja un izstāstīja par notikušo. Domāju, tas cilindrs, ko Māra tēvs atveda no Ceresas, ir senmarsiešu baterijas otrā puse.”

“ALDI, MUMS VAIRS NAV LAIKA RUNĀT.” No ekrāna nozuda Jokpētera seja un parādījās robotsarga zīme.

“CIK ILGI RIEKSTU ALDIS UZTURĒSIES NĪTAURĒ?”

“Divas stundas. Pēc tam braukšu mājās.”

“JA GRIBAT ATGRIEZTIES JAUNRĪGĀ, NĪTAURE JĀATSTĀJ PIRMS PULKSTENS 14:00. TUVOJAS LIELA VĒTRA. PĒC PULKSTENS 14:00 JUMS IETEIKTS PALIKT NĪTAURĒ PA NAKTI. TAGAD ATVERU DURVIS.”

Robotsargs atvēra ārējās durvis, un Aldis uzkāpa uz īrētā burbuļriepuriteņa, uzvilka elpotāju un izbrauca rožainajā Marsa dienā.

Ātri braucot, pēc pusstundas jau bija Nītaurē. Novietojis riteni Krūmiņu garāžā un apstaigāja Krūmiņi māju, līdz atrada dīvainās pēdas. Netālu no mājas sijātājs pār izmeklēja tonnu pēc tonnas mēģinot atrast otro cilindru, ko Krūmiņš bija naktī izsviedis. No attāluma, it kā bailēs, divi aizsargi vēroja, kā lielā mašīna vandās pa smiltīm.

Aldis veikli nozuda tuksnesī, lai aizsargi viņu nenotvertu un nepratinātu. Viņš sekoja Māra un Māras pēdas, līdzko tās apstājas pie švamsūnas čemura. Aldis uzņēma vairākas fotogrāfijas no pēdām, līdzko tās nozuda tuksnesī.

Gandrīz pēc veselas neveiksmīgas stundas Aldis bija gatavs doties atpakaļ. Pēkšņi viņš ieraudzīja kaut ko spīdošu švamsūnā un drusciņ to paspārdīja. Tad ar kreiso roku viņš izrāva mazu zilu cilindru. Ielika mugursomā un devās atpakaļ uz Nītauri. No tālienes viņš ievēroja aizsargu lidmašīnu, aizslēpās aiz akmeni un gaidīja, kad aizsargi aizbrauks.

Pulkstenis jau rādīja 14:08 kad Aldis sāka iet uz ciema garāžu, lai dabūtu savu riteni. Garāžā saziņotājs mirkšķinājās, kauca un uz ekrāna zibsnīja burti: “ZIŅOJUMS RIEKSTU ALDIM.”

Aldis piegāja pie ekrāna un sevi identificēja: “Esmu Aldis Rieksts.”

Burti nozuda un ekrānā parādījās Jokpētera kunga klauna seja.:

“ALDI! VĒTRA IR JAU KLĀT. NEBRAUC ŠODIEN MĀJĀS UZ JAUNRĪGU. TAVA MĀTE SAPRATĪS, KA VĒTRAS DĒĻ TU NEVARI ATGRIEZTIES. ŠONAKT PALIEC PIE KRŪMIŅIEM. KRŪMIŅAM ĻOTI INTERESĒ TAS, KO TU ŠODIEN ATRADI SMILTĪS. ES PAZIŅOŠU TAVAI MĀTEI, LAI VIŅA NERAIZĒJAS.”

Aldis nespēja laukus apgriezties, lai sastaptu uzbrucēju, un Māris viņu nogāza zemē. Aldis ātri uzmetās Mārim uz krūtīm un teica, “Nu, tava likteņu stunda klāt. Kāds tavs pēdējais vēlējums, rupekli?”

Tai brīdī Māra satvēra Alda kājas un mēģināja viņu novilkt no brāļa. Tad abi puisi uztrūkās kājās, viens paņēma Māras rokas, otrs kājas un grasījās viņu izviest pa

durvīm ārā kupenā. Kamēr viņi plosījās saziņotāja ekrānā atkal parādījās Jokpētera seja:

“BĒRNI! ĀRĀ SĀK JAU PLOSĪTIES VĒTRA. TĀ BŪS VIENA NO SLIKTĀKĀM MANĀ PIEREDZĒ. NEVERIET DURVIS. ALDI! KUR IR TAS PRIEKŠMETS, KO ATRADI?”

“Manā mugursomā.”

“PARĀDI MĀRIM UN MĀRAI.”

Aldis izņēma cilindru ar caurspīdīgo galu un parādīja abiem draugiem.

“Kur tu to dabūji? Es sapratu no Jokpētera kunga, ka tu esi slims un mājās gultā. Bet tu neesi nedz arī izskaties slims,” teica Māris.

“Man atkal uznāca skolas drudzis. Es domāju šeit svaigā gaisā varētu ātrāk izveseļoties. Šo objektu atradu smiltīs pie švamsūnas akmens.”

“Man arī ir ko parādīt,” Māris izvilka no kabatas aploksni un izņēma lapu kur bija rakstīts:

Krišjāņa Barona skolas gadskārtējais sekmīgākā 8. klases skolnieka konkurss. Pirmā godalga piešķirta Krūmiņu Mārim – Ekskursija uz Ceresu ar diviem līdzbraucējiem.

“Māri! Tu taču ņemsi mūs abus līdzī!?” jautāja Aldis.

“Zini, tā ir laba doma! Parasti laimētāji brauc ar vecākiem, bet mani vecāki laikam brauks atsevišķi tik un tā. Turklāt es esmu kapteinim Ramatam labs draugs. Tu zini, viņš vada *Spīdolu*, kas pēc mēness izbrauks uz Ceresu. Taja braucienā arī būšot slavenais astronomijas profesors Bluķis. Iesim mājās sagatavot plānus.”

VII. Ekskursijas Plāni

“Vai Aldis nevarētu pārgulēt pie mums, jo ārā plosās vētra?” Māris stāvēja blakus tēvam, kas skatījās tele ziņas, un tikai pa pusei viņā klausījās.

“Es domāju nē, jo pa vētras laiku viņš šurp nevarētu tikt. Varbūt piektdien vai sestdien.”

“Bet tēt, viņš jau šeit mūsu garāžā. Vētras laikā viņš taču mājās nevarētu tikt.”

“Kā viņš šeit gadījās? Es ceru, jūs nespēlējat kādus jokus. Tādā gadījumā viņš var pārgulēt ciema sanatorijā.” Tēvs izteica nopietni taču acis bija smaidīgas jo viņš zināja: Māris savu draugu spēš attaisnot.

“Aldis atbrauca paskatīties, kas šeit noticis. Skat dažas viņa uzņemtās fotogrāfijas. Viņš arī atradis savādu priekšmetu svaigā švamsūnā. Tas gan neizskatās kā tavi vai Māras cilindri.” Māris tēvam parādīja zilgano mazo cilindru ar caurspīdīgu bumbu vienā galā un trim mazām podziņām malā.

“Ak tā!? Ko gaidi? Nāciet! Mums daudz ko runāt. Tēvs pavēlēja televizoram izdzist un cieši ieskatījās zēnā – linu baltie mati, stingrais zods un dedzīgi zilās acis veidoja īpatnu seju. Viņš bija pagarš un kalsnējs, tomēr labi muskuļots un koordinēts. Tēvs sasveicinājās: “Labvakar! Esmu Jānis Krūmiņš, Māra tēvs.

“Aldis Rieksts. Apmeklēju Nītauri, jo ticu, ka senmarsieši vēl apdzīvo Marsu, droši vien zem smiltīm. Aldis runāja ar Māra tēvu kā sev līdzīgu un tas lika Krūmiņam justies mazliet neērti.

“Konkrēti fakti gandrīz nav. Kā tu to pamato? Un kur atradi šo priekšmetu?” Māra tēvs pacēla mazo cilindru ar caurspīdīgo galu.

“Vai tad šis nav konkrēts fakts?” Aldis norādīja uz mazo cilindru. “To atradu pie asā akmens apmēram divas trešdaļas kilometra ziemeļaustrumos no Nītaures. Apskati manas fotogrāfijas. Vai redzi pēdas, kas švamsūnā?”

“Kā zini, ka tās ir marsiešu pēdas?” prasīja Māris.

“Pirmkārt, līdzīgas pēdas atradu Jaunrīgā Baltezera krasta smiltīs. Pakrēslā es arī redzēju it kā lielu matainu olu, kas ieripoja brikšņos. Es bieži esmu parkā. Tur notiek dīvainas lietas. Lai gan arī drusku bailes. Turklāt varbūt interesēs, mana tēva

neizskaidrojamo pēdējā ziņojumā bija minētas “prātīgas olas”. Tās “prātīgās olas” ir marsieši, un viņi noteikti zina, kas ar manu tēvu noticis.”

Klausītājiem nebija, ko teikt. Viņi redzēja, ka Aldis uztraucies. Māris pagrieza sarunu citā virzienā. “Tēt, man ir labas ziņas. Skolā ieguvu pirmo vietu, un nu varēšu braukt uz Cerēsu ar diviem draugiem.”

“Apsveicu tevi, dēls. Taču brīnos par godalgu. Vai tad skolai nebūtu zināms, ka braucieni uz Ceresu kļuvuši gandrīz šaubīgi? Nupat tele ziņās stāstīja, ka nozudis kaut kur starp Marsu un Ceresu starp pasaules kuģis *Maira*. Šis ir otrais gadījums trīs gadu laikā. Tu teici, ar diviem draugiem. Man diemžēl drīz jādodas atpakaļ uz Ceresu, šoreiz vadot laboratorijas kuģi. Tāpēc mēs ar māti atkritīs kā līdzbraucēji. Liekas, brauciens būs jāatliek kādu pusgadu, līdz visa ģimene varēs braukt atvaļinājumā.”

“Tēti, es gribēju lūgt Aldi ar Māru.”

“Hmm. Kā tad ir ar viņu skolu?”

“Mārai jābeidz pētījums par Marsa akmeņiem. Tad viņa būtu visu paveikusi, bet Ceresa ekskursiju varētu izmantot kursa darbam,” teica Māris.

“Man pašam ir speciāli izkārtējumi ar skolu,” teica Aldis (*domādams, ka noteikti Jokpētera kungs kaut ko izstrādās.*)

“Un kapteinis Ramats vadīs *Spīdolu* pēc divām nedēļām,” teica Māra. Kapteinis Ramats bija tuvs visai Krūmiņu ģimenei, jo likās ik reizi, kad bija sagādījis tā; ka viņi pārcēlās no vienas pasaules uz otru, tieši Ramats bija viņu kapteinis.

Māte lūdza visus vakariņās un piebilda, ja jau Ramats ir kapteinis, tad ļausim bērniem lidot vieniem pašiem. Uzticamāka cilvēka par Ramatu nav.”

“Jā. Laikam jau bērni kļūst pieauguši!” norūca tēvs.

VIII. Māras Akmeņi

Māra bija sajūsmināta un reizē arī nobijusies par iecerēto Ceresas braucieni. Aldis bija sastāstījis visādas lietas par zvaigžņu laupītājiem un Zintāru Riekstu. Viņa nomierināja vienīgi tas, ka vecāki tiem sekos pēc pusotras nedēļas ar visjaunāko starp pasaules kuģi *Dēklu*.

Pašreiz viņai darba netrūka. Akmeņainā joslā netālu no Nītaures Māra vāca ģeoloģiskos eksponātus. Ja pētniecības projekts nebūšot pabeigts, pārzinis Rācenis neatļaus viņai braukt brālim līdzī ekskursijā.

Ar nūjiņu viņa apgāza sarkano akmeni un redzēja, ka koši zils kristāls atspīd saules gaismā. Viņa bija tik aizņemta ar savu jaunatradumu, ka nepamanīja pēkšņo kustību smiltīs ap viņu. No smiltīm strauji līda ārā septiņas garmatāinas “olas” katrai divas acis uz gariem kātiem vai metru garumā. Olveidīgām būtnēm nebija ne kāju, ne ausu, ne roku. Roku vietā vīstījās virvjuveidīgi taustekļi, kas sadalījās trijos, mazākos pirkstveidīgos tausteklīšos. Kad Māra pirmo “olu” pamanīja pēdējā jau bija izrakusies no smiltīm. Visas septiņas būtnes sāka lēkāt kā basketbola bumbas uz saviem resgaļiem uz priekšu un atpakaļ palēnā ritmā. Māra centās apvaldīt šausmas, jo skolā mācīja, ka paša bailes ir vislielākais ienaidnieks.

Tad mazais puduris sāka lēkāt virzienā uz priekšu, līdz nokļuva pie švamsūnas apklātā akmens, aiz kura pēdas nozuda. Olbūtnes sadeva taustekļus tā, ka ielenca meiteni un akmeni. Pēc īsa brīža Māra juta, ka akmens kustās uz augšu. Tā raupja virsma pārvērtās par spožu, gludu, metāla cilindru. Kad cilindrs apstājās, tajā atvērās durvis, un olbūtnes bīdīja Māru iekšā. Viņa gan gribēja pretoties, taču sajuta dīvainu nespēku un, pašai nemanot, viņa jau bija iekšā, un durvis aizvērušās. Meitene mēģināja atgūties un krāja spēkus, gaidot nezināmo. Grīda drusciņ noraustījās un tad Māra sajuta pēkšņu kustību, it kā viņa būtu liftā. Kad acis pierada pie vājo gaismu, Māra saskatīja olbūtnu spalvainos ķermeņus. Nemitīga klikšķināšana un svilpieni, kas atgādināja putnu barus pirms saullēkta Baltezera Parkā, vēlāk izrādījās olbūtnu sarunas. Tad grīda atkal noraustījās un Māra juta, ka viņi ir apstājušies.

Durvis pēkšņi atsprāga un atspīdēja gaisma. Tā apžilbināta Māra nevarēja pie tik straujām pārmaiņām pierast, un viņa nepretojās, ka olbūtnes bīdīja pa koridoriem. Uz priekšu, pa kreisi, pa labu, tad lejā, apkārt milzīgam cilindram, kas sniedzās varbūt

200 metru gaisā un savienojās ar milzīgās telpas griestiem.

Māra apgura, un viņas paškontrolē sāka šķobīties. Puduris ar septiņām olbūtnēm pārstāja lēkāt un gaidīja. Tad sienā atvērās zilganpelēkas durvis un viņu priekšā stāvēja olbūtne mirdzošās drēbēs, bez garām spalvām, bez antenām kādas Māra bija ievērojusi saviem gūstītājiem pie galvas.

“Labdien, Māra! Mēs tevi gaidījām. Novelc elpotāju un jūties kā mājās. Mani sauc Illūrs, un šeit uz manu galvu mans mazais draugs Čī-Čī ko mēs saucam par džānotu un jūs, cilvēki, par marszaķi.”

Māra vēroja matu kušķi, kas tupēja starp Illūra acu kātiem un laizīja savas ķepiņas. Viņa arī ievēroja, ka Illūra mutes priekšā atradās kastīte, no kuras nāca runāšanas skaņa.

“Kāpēc jūs draugi izskatās savādāki nekā jūs pats? vaicāja Māra.

Ar vienu taustekli Illūrs noņēma aparātu no mutes, paklakšķināja mēli, pāris reižu iesvilpās un noskatījās, kā Māras gūstītāji barā aizlec pa gaiteni. “Māra, būsim draugi. Uzrunā mani par ‘tu’ nevis ‘jūs’. Lūdzu, ienāci manā istabā, un es pastāstīšu tev par mums un arī mazliet par jums.”

Viņi abi iegāja istabā, kur bija viens krēsls, mazs galdiņš un uz grīdas ļoti mīksta grīdsega.

“Šeit es dzīvoju. Šī ir mana pasaule. Lūdzu, apsēdies!”

“Vai jums arī nav krēsls” Māra vaicāja, nervozi stāvēdama pie vienīgā krēsla istabā.

“Māra, nekautrējies! Apsēdies! Man krēsla nevajag. Un neaizmirsti – ‘tu’ nevis ‘jūs’.”

“Atvainojos”, nomurmināja Māra.

“Tu prasīji par atšķirībām starp maniem cilvēkiem. Ir jau atšķirības arī starp taviem cilvēkiem. Piemēram, starp tevi un tavu brāli, vai ne?”

“Vai tad tās bija sievietes?”

“Nē. Tie bija virsmas strādnieki, kas ir speciāli pielāgoti apstākļiem, lai varētu brīvi kustēties tuksnesī un plānā gaisā. Viņu antenas uztver magnētiskos viļņus, lai tie pirms vētras laikus atrastu patvērumu un ieraktos smiltīs. Šis mazais dzīvnieciņš Čī-Čī ir attāls radnieks Zemes kāmi. Agrāk mūsu pētnieki apmeklēja Zemi un atveda šurp

dažādus eksponātus. Mums tagad tas vairs nav jādara, jo skaitļotājs izkalkulē apstākļiem piemērotu dzīvības formu un vairāku gadu laikā tiek veidotas būtnes, kas spēj šajos apstākļos dzīvot. Te rodas arī mūsu lielās domstarpības un atšķirības. Jūs taču gribiet Marsu pārvērst par piemērotu dzīves vietu cilvēkiem.”

“Jā. Tāpēc tētis teica, ka mēs dzīvojam izlūkciemā, nevis Jaunrīgā.”

“Zini, Māra, kādreiz mani senči izceļoja no zvaigznes tur,” Illūrs rādīja ar taustekli uz sienas, kur parādījās zvaigžņu karte, “pie Cignas 61. Tajā laikā viņi izskatījās kaut cik līdzīgi taviem cilvēkiem. Tad izrēķināja, ka kauli un citas sistēmas neizturēs starpzvaigžņu braucienu, un izveidoja ķermeni bez skeleta. Pēc šīs pirmās pārvērtības mēs vienmēr mainām paši sevi, nevis apstākļus. Mūsu ķermeņi vairs nav cietumi. Vai tu gribi dabūt ko ēst vai dzert?”

Mārai ļoti gribējās ēst, taču apstākļi likās tik sveši, ka viņai sametās bailes un viņa atteicās.

“Ko nu ‘nē paldies’! Palūkosim, kas mums ir ēdams.”

Daļa no labās puses sienas nozuda griestos un parādījās lete, maza izlietne, vairāki krāni, mazi skapīši un vadības pults ar daudzām pogām. Uz letes bija bļodas ar zemainēm, āboliem, avenēm un citiem augļiem. Illūrs atbildēja uz Māras neizteikto jautājumu: “Jā, tie ir no Jaunrīgas. Mēs jau varētu tos analizēt un paši izražot taču tad katrs ābols garšot tieši tāpat kā visi citi, un arī mūsu jauniešiem pazustu interesanta nodarbošanās.”

Illūrs Mārai pasniedza augļu bļodu, un viņa bikli paņēma vienu ābolu un teica, “Paldies!”

“Zini, mūs ļoti interesē tie cilindri tavā mājā. Ir ļoti bīstami tādus dzīvoklī turēt.” Illūrs tad iesaucās: “Ha, vai pat veselā pasaulē! Vai tu zini kas tie ir?”

“Nē, atbildēja Māra. Viņa pūlējās izmantot visas savas zināšanas, jo saprata, ka viņai pieder kaut kas olbūtnēm ļoti vajadzīgs.

“Tu esi mācījusies fiziku, vai nē?”

“Protams, esmu...” Māra nenobeidza teikumu, jo nojauta, ka pretiniekam nedrīkst dot informāciju.

Illūrs Māru drusciņ novēroja un tad turpināja: “Labi, tad tu sapratīsi. Cilindri ir vienpola magnēti ar spēju izsūkt zvaigžņu enerģiju. Tā saucamie “melnie caurumi”

arī ir vienpola magnēti. Enerģija no melnajiem caurumiem nevar izbēgt nekādā formā. Mani senči atklāja, ja izgatavo vienpola magnētu ar līdzīgu frekvenci, bet pretēju polarizāciju no melnā cauruma, tad abi poli izveido vāju magnētu, kas savienots cauri vairākiem gaismas gadiem. Viņi arī atklāja, ja izveido divus vienpola magnētus ar līdzīgiem poliem un saliek Džangolī attālumā, tas ir, 1.573 metru, tad melnā cauruma enerģija tiek izsūkta pa hipertelpu no melnā cauruma līdz cilindram, tad par parasto telpu līdz otram un tad atpakaļ līdz melnam caurumam. Kamēr enerģija ir parastā telpā, to var izmantot, bet savukārt, šī enerģija var arī visu apkārtni iznīcināt. Tā arī sasprāga mūsu pirmā pasaule, ko mūsu senči apdzīvoja šīnī saules sistēmā. Tā atradās starp Marsu un Jupiteru. Tas pats būtu noticis, ja tavs tēvs nebūtu instinktīvi cilindrus atdalījis, tā pārtraucot enerģijas uzbūvi. Ja Cilindri būtu atstāti kopā, tad pēc dažām minūtēm tie jau tik ļoti sakarstu, ka izkausētu caurumu mājas grīdā un grimtu dziļāk un dziļāk Marsā. Enerģijai pieaugot un, arvien dziļāk grimstot tuvāk pie pasaules centra, šī pasaule pēc kāda laika arī sasprāgtu.”

“Kāpēc mani šurp atveda?” Māra pārtrauca Illūra garo priekšnesumu. Čī-Čīs nolēca no Illūra galvas un pieskrēja pie Māras. Viņa iecēla to klēpī un sāka to glaudīt.

“Mēs tevi šurp atvedam tāpēc, ka šī pasaule būs apdraudēta, ja mēs visus cilindrus nedabūsim savās rokās” – Viņš pagrieza acis uz leju un izlaboja: “varbūt labāk teiksim – taustekļos. Tev mums ir jāpalīdz.”

Māra atcerējās, ka pie Gaiziņkalna alā, akmens dobumos, atradās arī citi cilindri katrs atšķirīgā krāsā atsevišķi nolikts kā pa plauktiem. Māra tad bija paņēmusi tikai vienu rādīt vecākiem un skolotājam.

“Zinu, jūs vienu cilindru nozagāt no mūsu mājas, tāpat kā jūs nozagāt šos ābolus.”

“Otrais cilindrs ir pie aizsargiem. Bet tas, ko atrada lielais smilšu sijātājs Nītaures ciemā? Kur trešais cilindrs? Kur tu vispār atradi cilindrus? Tavs tēvs atveda cilindrus no Ceresas. Tu esi Krūmiņu ģimenes ģeoloģe. Kur atradi pārējos? prasīja Illūrs.

“Te pat, tuvumā vai varbūt Nītaures otrajā pusē. Es skaidri neatceros,” Māra vientiesīgi atbildēja.

Illūrs viņu novēroja, taču nevarēja saprast, vai meitene melo, vai stāsta patiesību...

Šajā brīdī visa istaba iegaismojās un Māra manīja, ka siena ir caurspīdīga vairākās vietās, kur viņa tiek novērota vairākām acīm. Tad istabas grīda vairākas reizes saviļņojās, gaismas nodzisa un pēc brīža atkal uzliesmoja.

Tajā vietā, kur izskatījās siena vēsa un zaļgana, iegaismojās televizora ekrāns. Parādījās olbūtne, kuras acis kustējās uz augšu un leju. No svilpieniem, rūcieniem un klikšķiem varēja manīt, ka noticis kaut kas nelabs.

Illūrs Mārai pateica: “Tavi trakie cilvēki, pētot cilindru, to pārgrieza. Tas iznīcināja melno cauruma līdzsvaru kas ir vai 433 gaismu gadu attālumā. Šeit bija tikai sprādziens, kas iznīcināja laboratoriju. Tur, izcēlās supernova. Tev būs jāpaliek šeit. Mēs tev palīdzēsim atcerēties, kur tu atradi cilindrus. Šeit ir arī daži tavi cilvēki. Vēlāk tu viņus varēsi satikt.”

Māra sāka raudāt.

“Drīz mēs būsime gatavi tavu pusi oficiāli satikt. Tad tu varēsi iet mājās. Čī-Čī

paliks pie tevis. Vēlāk ierādīšu tev istabu ar kārtīgu gultu. Esam arī ieskaņojuši dažas grāmatfilmas. Tu tās varēsi noskatīties televizorā. Nebēdā! Ar tevi ļauns nenotiks. Kad viss būs garām, varēsi daudz ko pastāstīt saviem draugiem.” To pateicis, Illūrs izlēca pa durvīm, kuras cieši aizvērās aiz viņa.

IX. Ar Pūralādi Rīgā Brauc...

Māra sāka skriet Illūram pakaļ. Taču durvis aizcirtās. Meitene apmetās apkārt, jo manīja kaut ko noskrienam gar kājām.

“Čī-Čī!”

Sevi mierinādama, Māra pacēla Čī-Čī un sāka to glaudīt. Viena pati. Dziļi pazemē. Tumsā bailes auga augumā. Sirds sita strauji. Māra bailes centās izdzīt ar intensīvo apmācību, ko viņa bija mācījusies kā burtiece.

Māra vēlreiz rūpīgi izpētīja istabu. Sienā kur pirms dažiem mirkliem spīdēja daudzās acis, tagad glūnēja tikai divas. Māra piespieda seju pie stikla un redzēja, ka acis pieder olbūtnei, kas tup blakusistabā, kas pilna ar dažādām ierīcēm. Tā kā Māra turpināja iekšā skatīties, olbūtne palēca dažus lēcienus, piespieda kādu pogu, un blakus istabā vairs nevarēja saredzēt.

Māra saudzīgi nolika Čī-Čī uz krēsla, tad sāka, ar abām dūrēm daudzīt pa durvīm. Nelīdzēja kā nelīdzēja. Tad viņa saļima turpat zemē un sāka raudāt. Čī-Čī ielēca viņas klēpī un pieglaudījās gan Māras krūtīm. Viņa noglāstīja brūnganpelēko kažociņu un izmisusi teica: “Nu, Čī-Čī, vai tu nezini, kā izkļūt no šejienes?”

Čī-Čī paskatījās gūsteknei acīs, uzlēca uz viņas pleca un sāka skrāpēt sienu blakus durvīm uztraukti klakšķinot. Māra aptaustīja vietu kur Čī-Čī kārpījās. Tur nebija nekādu pogu.

“Laikam tu arī gribi tikt laukā, bet neproti?”

Čī-Čī ieskrējās un lēca augstu pret sienu.

“Vai man jāmeklē augstāk?” Māra mēģināja ap to vietu, ko olbūtnēm būt visērtāk aizsniegt ap metru no zemes. Pēkšņi durvis nozuda sienā. Vēlreiz piedūra pirkstu jūtīgajai vietai un durvis aizsāvās ciet. Vēlreiz pieskārās, un tās atslīdēja vaļā. Uztraukta lēkāšana un klakšķināšana gaitenī mudināja Māru. “Draudziņ, pagaidi,” viņa teica Čī-Čījam. “Jāpaķer kaut kas ēdams.” Viņa pieskrēja pie ābolu bļodas un iebrūda dažus mugursomā.

Pēkšņi, gaisma nodzisa. Vēdinātājs un cita mehanizācija apklusa. Tad dzirdēja svilpienus un satrauktus klikšķus. Grīda sāka kratīties. Smagi kritieni tālumā.. .tuvumā... visapkārt. Akmens sienas plīsa un to gabali kā dzīvs nezvēru bars berzās cits pret citu. Kā no murgā uzcēlusies Māra iekliedzās, tad saplaka. Tad dziļa

tumsa. Nāves klusums.

Māra uzvilkās sēdus. Sāpēja, gan nelikās, ka, kas būtu lūzis. Tālumā mašīnērija ierūcās. Durvīs parādījās bāla gaismas bumba. Stari izdūrās no bumbas un sāka telpu izmeklēt mezdam starus uz sienu, pēdīgi atspīdēja uz meitenes seju. Māra veikli iemuka gaitenī. Durvis aizcirtās ar gaismas bumbu istabā. Viss atkal tumšs. Taustīdama sienu, viņa virzījās uz priekšu. Pie kājām viņa sajuta ČīČī un uzcēla to uz sava pleca. Pār desmit metru attālumā viņa ieraudzīja bālu, fosforizētu gaismu. Gaismas bumba atkal šāvās pretim, un mēģināja Māru iedzīt atpakaļ istabā. Čī-Čī nolēca un skrēja pa labi un Māra devās tam pakaļ. Taču priekšā citas gaismas bumbas bija salaidušās kopā. Ko nu?

Čī-Čī skrēja pa grīdu uz priekšu bumbām pa apakšu. Māra rāpus tam pakaļ. Bumbas nolaidās zemāk. Kad tās pieskārs deva ķermenim elektrisku spērienu – sāpes sitās caur visu miesu. Tomēr, Māra turpināja virzīties uz priekšu. Dzirdēja Čī-Čī klikšķināšanu un apstājās. Nu, gaitenī no abām pusēm tuvojas raganīgās bumbas. Māra aizmiedza acis, norāva kurpi un meta ar visu sparū pret gaismas mudžekli. Ar tādu pašu sparū kurpe atlēca no bumbām un nolidoja Mārai garam. Viņa pagriezās, lai redzētu, kur kurpe aizlido.

Aiz muguras ierunājās kāda balss, “Meitiņ, paņem savas kurpes. Tās vēl būs vajadzīgas.”

Māra pagriezās un redzēja, ka bumbas attālinās. Priekšā stāvēja neliela sieviņa. Aiz viņas vaļējās durvis un istaba, kuru apgaismoja vēl draudīgās bumbas. Sieviņai ļoti vecā sejā starp grumbām iegrimušas divas lietus pelēkas acis. Vecenīte ierunājās. “Esmu zalkšu cilts. Bet tu laikam to nesaproti?”

“Zalktis ir Zemes čūska. Tādas kādreiz dzīvoja ap mājām un arī mežos,” nedroši minēja Māra, kas bija dzirdējusi daudz pasaku.

“Uzminēji. Nu, nāc vien šai istabā, kur mājāju jau četrpadsmit gadu.”

Māra bailīgi paskatījās uz gaismas bumbām.

“Tu baidies no šīm?” Vecenīte sāka dziedāt:

Kūru guni tumšā naktī,

Kūru guni istabā.

*Lai nāk manā istabiņā
Saules gaismas nesējiņa.*

Atlikušās gaismas bumbas ielidoja istabā un apdzisa. Vecīņa aizvēra durvis. “Meitiņ, kā tevi sauc un kā tu šeit nokļuvi?”

“Esmu Māra. Olbūtnes mani sagūstīja tuksnesī. Un jūs?”

Vecā nospļāvās. “Ko, jaunais cālēns gan gribētu zināt par šādu vecu raganu?”

Vecenes tonis Māru nobiedēja. To pamanījusi, vecā sieva vienkārši teica:

“Esmu Zīle, dzimusi Meirāne, tālajā Zemē, Senlatvijā, 1966. gadā. Manā mūžā bijuši daudzu uzvārdu, daudzi vīri. Mani var saukt par Zīles Vecomāti. Tavs vārds man patīk. Māra. Zvaigžņu Māra. Zemes Māra. Tev gaiša nākotne...”

Māra apmulsā un nezināja, ko teikt.

“Tavs draugs Illūrs drīz atgriezīsies. Roboti būs saveduši visu kārtībā.

Pienācis laiks bēgt.”

“Bēgt? Illūrs taču apgalvoja, ka drīz varēšu atgriezties mājās.”

“Jā. bēgt. Mēs taču esam bēgļu tauta. Vai ne? Illūra uzdevums nav tavējais.

Mārīt, ielieci šos, manus darbus tur pūralādē.”

Māra skatījās uz lielu, varā rakstiem apkaltu kārbu.

“Šos darbus gatavoju vienu pēc otra, tā lai Illūra aģenti mani neanalizētu. Jauni darbi viņus arvien pārsteidza. Tie bija saistošāki nekā manas vecās smadzenes. Visus tomēr viņiem neatstāšu.”

Māra palīdzēja vecenītei pildīt pūru ar dažādiem audumiem un citiem rokdarbiem.

“Varbūt tev pazīstams stāsts par Šeherezādi? Viņa dzīvoja senajā Arābijā un sevi izglāba ar nebeidzamu virkni stāstu. Illūrs varbūt var uzsūkt vairāk zināšanas nekā es, taču mērojoties gribasspēkiem, izrādījās, ka manējais stiprāks. Nezaudēju sajūtu, ka esmu Zīle. Ar saviem stāstiem un darbiem aizkavēju Illūru un paturēju pati sevi. Čī-Čī, te tev gardums!”

Svaigi cepto rausi Čī-Čī satvēra ķepiņās un ātri apēda. Vecā Zīle prata Čī-Čī pielabināt. Viņš bieži viņai veica mazus pakalpojumus.

Čī-Čī, šodien tev būs jāpaveic liels darbs. Parādi, kā tikt uz Jaunrīgu.” Zīle

uzsēdās uz pūra lādes un uzvilka sev līdzī Māru. Čī-Čī sāka skriet uz priekšu, un trīs gaismas bumbas sekoja tā, ka bija iespējams redzēt. Pūralāde pacēlās gaisā un virzījās bez skaņas līdzī.

Zīle turpināja savu stāstāmo, kamēr Mārā izbrīnā skatījās kā pūralāde, slīd uz priekšu. Pēc laika ceļš nonāca pie milzīgu telpu, kur kristālā veidojumi gulēja starp akmeņiem, kā kādā japāņu dārzā dažādos izkārtojumos.

“Tie, meitiņ, ir senmarsieši.” Daži akmeņi spīdēja kā dimanti. Citi savēlušies kā daudzkrāsainās bizēs. Vēl citi izskatījās kā daudz zaroti krūmi. Pa vidu bija arī lieli un smuidri kā egles. Katrs akmens savās krāsās, kuras bieži mainījās ritmiskā gaismas spēlē. “Visvairāk viņiem patika Lielvārdes josta, ko iemācījos aust no savas vecmāmiņas. Smadzeņu akmeņiem arī patīk dziesmas, sevišķi dažas ko viņi grib dzirdēt atkal un atkal.”

Vecā Zīle sāka skandēt senās vārsmas:

Caur sidraba birzi gāju, Caur sidraba birzi gāju,

Ne zariņu nenolauzu, Ne zariņu nenolauzu.

Burvīgais kristālu mežs sāka šalkt līdzi, un krāsas metās no viena “stāda” uz otru. Māra sāka aizsapņoties, un pamazām viņas prātā sāka veidoties cilvēku tēli, tur, kur gaisma nozuda tumsā, miglā.

„Meitiņ, neļauj sevi ieraut sapnī. Viņiem ir liels spēks. Viņi te sēdējuši tūkstošiem gadu, domādami dziļas domas. Viņi vara būt arī domu ēdāji.”

Vecā Zīle sāka dziedāt citas dziesmas daudzas Mārai nesaprotamās valodās. Palēnam senmarsiešu krāsas saplaka brūnos un pelēkos toņos. Pūralāde ar braucējiem atstāja milzīgo telpu, kas pilna ar seno Marss inteliģenci.

“Vai par vēlu! Murgi īstenojušies,” ievaidējās Zīle. Pūralādi ielenca smagi bruņoti jātnieki. Zirgi izskatījās vairāk pēc pūķiem ar atņirgtiem zobiem un degošu dvašu.

“Mierā, ragana! Atgriezies savā istabā! Meitene, bēdz; pirms viņa tevi apbur!” sauca tumšs tēls, pulka vadonis.

“Tie ir smadzeņu akmeņu radīti murgi. Neklausies! Viņu spēki ir lieli, taču mūsējie varenāki. Sadosimies rokās! Raidi savu prātu uz to, kas tevi baida un dzen to projām ar savu gribu!” pavēlēja Zīle.

Neziņā, Māra sastinga. No grīdas tieši Māras priekšā izlauzās galva, šņākdama un rūkdama kā pasaku pūķis. “Dod roku,” sauca Zīle. “Tas ir senmarsa pazemes dzīvnieks, Naugals.” Čī-Čī uzlēca Zīlei uz pleca, tad noslēpās aiz galvas. Māra ielika savas rokas Zīles vecajās, un Vecā Zīle sāka dziedāt. Naugals uzpūtās tā kā milzīgs balons gandrīz piepildīdams visu telpu. Mārai bija grūti elpot. Gaismas bumbas lidoja Naugalam apkārt un apkārt un tām pievienojās vēl citas. Ik pa brīža gaismas apvienojās un iedeva Naugalam elektrisku spērienu. Dzīvodams pazemes alās, Naugals viegli napanesa gaismu.

“Ragana, tiec pati galā ar savu velnu!” dārdēja pulka vadonis, kura zirgs, pacēlies uz pakaļkājām, sāka sarauties, tad saplūda kopā ar savu kara pulku un gaismas bumbu pavadīts, izgaisa, kur Naugals nozuda no cauruma, kur tas bija izlīdis.

“Tagad, ceļš uz Rīgu brīvs!” sauca Vecā Zīle. “Sen marsieši var atgriezties savos mūžīgos sapņos.

Sekodama mazajam dzīvnieciņam, pūralāde turpināja savu ceļojumu. Tā

nonāca pie tikko izraktas alas, un Čī-Čī uzlēca uz pūralādi. Turpinot ceļu, alas iedobumā iedegās gaisma. Tur tupēja Illūrs. Māra, uztraukumā, gandrīz nokrita no pūralādes.

“Steidzaties pie savējiem, lai jums laimīgs ceļš! Paldies par visu, ko tu mums esi rādījusi, Zīle! Tavi darbi un garīgie radījumi mums derīgāki nekā tavas smadzenes. Paldies arī par Naugala apturēšanu! Paņemiet arī šo ierakstu. Varbūt vēlāk jūs labāk sapratīsiet mūsu viedokli. Atceļš tiks aizbērts. Tiksimies zvaigznēs!”

Aiz Illūra atvērās durvis, un viņš nozuda. Zīle uzsauca lādei, lai brauc un aiz tās alas sienas sāka brukt. Gar alas malām zibeņoja elektrība, un braucējus apņēma ozona, sēra un deguma smaka. Gandrīz nesamaņā ceļinieki izbrauca uz virsmu. Alas eja bija pazudusi, tās vietā tikai sīki akmeņi un smilšu kāpa.

Pūralāde ieskrējās, iegāzās ezerā, un nozuda. Drīzi tā sprauslodama lielus burbuļus atkal parādījās peldēdama ūdenī. Vecā Zīle uzprasīja lādei: “Vai varēsi mūs visu trīs droši pārvest?”

“Pavisam nedroši. Ja laimēsies krastā, tiksim.”

“Māra, tās klintis, uz kurām stāvam, neliekas vairs pārāk stingras. Kāpsim vien lādei virsū, un atceries savas Burtnieces mācības.

Māra pie sevis noskaidrēja drošības tikumu: “Bailēm skatīšos acīs kā labam draugam. Bailes spēku pārvērtīšu par savu spēku.” Tad viņa ieģrūda kājas aukstajā ūdenī un mēģināja uzrāpties uz lādes. Tā nosvērās uz vienu pusi tad uz otru. Viļņi sitās pret nedrošo peldamo. Laikam neviens īsti nesaprata, kā tas bija iespējams, tomēr pēdīgi visi trīs ceļotāji sēdēja uz lādes un trīcēja no aukstuma un pārdzīvojumiem.

Grūtākais tika pārvarēts, un pēc dažām minūtēm lāde uzgrūdās uz otrā krasta. Uz šī smilšainā krasta bieži svētīja jaunus bērnus. Šodien bija kluss. Vēl agrs rīts. Pīles miglā pēkšņināja. It kā no gara sapņa uzcēlušies, pārgurušie ceļotāji palīdzēja pūralādei izvilkties krastā.

X. Mežonīgais Marss

“Māri, Mārai vajadzētu jau atgriezties. Jāsāk vakariņot, bet viņa vēl nav zvanījusi.” Māte pārtrauca dēla zombenspēli ciema vingrotavā. Tai brīdī Maris cirta pretiniekam, kas tumsā rēgojas viņam pretī. Pretcirtiens pieskārās par tuvu, un māte līdzjūtībā pierāva roku pie sirds. Māra seja sarāvās sāpēs. Viņš ātri pārsvieda zobenu kreisajā rokā un iedūra briesmonim krūtīs. Iedegās gaisma un zobeņmeistars skaļrunī teica:

“Tava veiklība šoreiz mani pārsteidza. Tev nebūs jāatpelnī tas cirtiens pa roku. Taču cīņai ar melno bruņinieku tu vēl neesi gatavs!”

Melnā pieminēšana izraisīja vieglu drebuli pa Māra kauliem. Viņš atcerējās: “*Cīņa nebeidzama. Tomēr gaismai būs sava diena! Esmu Gaismas nesējs. Lai bailes miglā zūd.*” Pašapzinīgi viņš ielaida zobeni makstī un atstāja vingrotavu kurā iedegās gaisma un nozuda visi hologrāfiskie pretinieki briesmoņi.

“Māru būs jāmeklē ar telemetriju. Kur tēvs?”

“Tēvs piedalās apspriedē par tiem cilindriem. Viņš arī teica, lai uzmana Mārīti. Dienā, kad nav tuksneša vētras nekam ārpuskārtas nevajadzētu notikt. Bet, tomēr tāda nelāga sajūta.”

Māris ātri noskalojās, uzvilka tīras drēbes un lūkojās telemetrijas aparātā. Antenu trijotne sāka griezties uz burbuļmājas jumta. Taču uz ekrāna uzliesmoja tikai zaļie, sarkanie un zilie apli, kas rādīja, ka ierīce meklē. “Nav,” iesaucās Māris un uzgrieza palīgierīci. Tā deva līdzīgu ziņu. Tad vāji uzliesmoja zilie apli un pārējie sāka riņķot ap mazu punktiņu.

Ierīce ierunājās: “RAIDĪJUMS ĻOTI VĀJŠ. MĀRAS NOVIETNE NENOTEIKTA. VARĒTU BŪT GAISĀ VIRS JAUNRĪGAS, ZEM MARSA 700 METRUS NĪTAURES ZIEMEĻU PUSĒ VAI AIZ GAIZIŅKALNA, KUR PAŠREIZ MAGNETISKIE TRAUCĒJUMI.”

“Sasodīts! Trijās vietās taču Māra nevar būt! Viņa gāja akmeņus meklēt uz ziemeļvakariem nevis uz rītiem, kur ir Jaunrīga. Izsekošu pēdas, taču vispirms piezvanišu Aldim ko viņš uztver no Jaunrīgas.”

Par brīnumu, Aldis arī bija mājās. Viņš Mārim tūliņ sāka skaidrot par gatavošanos Ceresas braucienam.

“Esmu izlasījis tēva dienasgrāmatu par viņa braucieniem uz mazpasaulēm. Viņš tur ierakstījis vairākus stāstus, ko dzirdējis par milzīgo kuģi, kas norij veselus starppasaules kuģus un ...”

Māris pārtrauca draugu: “Aldi, mums ir lielas nepatikšanas. Māra nozudusi. Laikam mūsu telemetrijas labi nestrādā. Kādi ir raidījumi jūsu pusē? Māras šifrs ir ‘Saules mūžs akmeņiem’.”

Alda seja nozuda no ekrāna. Pēc brīža atkal parādījās. “Raidījums nenoteikts. Varbūt drusciņ stiprāks jūsu pusē. Es tūlīt izbraukšu. Uzgaidīsi?”

“Jā, bet steidzies!”

Alda seja nozuda no ekrāna. Pēkšņi tas nodzisa un tūdaļ pēc tam mājas gaismas. Pēc dažām minūtēm gan iedegās spuldzes taču ekrānā zibsnīja tikai savādas ēnas – savādi svilpieni, šņākoņa, pēc tam parādījās tēva seja.

Māte teica ekrānam: “Saruna pieņemta.”

Tēva balss bija neskaidra bet varēja saprast. “Braucu mājās. Piesargi Mārītī!”
Tad vel kas par negaidītiem viesiem un ekrāns kļuva gluži balts un izdzisa.

“Māt, vai varētu būt saules vētra?” Māris painteresējās.

“Tāda gan nav ziņota. Traucējumus rada kaut kas tuvāks. Kādēļ gan šādi tie rodas tieši tad, kad ir šādas nepatikšanas? Paskrien gan mazliet uz ziemeļu pusi mēģinot Māru atrast. Laikam būs jālūdz palīdzība, jo līdz krēslai tikai dažās stundas. Steidzies tūliņ atpakaļ. Un esi uzmanīgs! Kaut kas nav kārtībā.”

Māris paķēra staršauteni un lieku elpotāju un izmetās ārā. Māras pēdas veda tieši uz izmirušā vulkāna malu, kur varēja atrast visdažādākos akmeņus. Pēdas bija iemītas šur un tur tad apstājās pie pagara akmens, kas rādīja uz debesīm, kā pirksts. Šeit bija arī citi nospiedumi nelieli, apaļi dobumi visvairāk ap pirksta akmeni. Aiz šī akmeņu vairs neviena pēdas nospieduma vai apaļā dobuma. Māris atcerējās, ka Māra varēja būt ap 700 metru zem virsmas. No mugursomas viņš izņēma lāpstu un sāka rakt smiltīs pie šūnveidīgā akmens čumura, taču drīzi lāpsta atdūrās pret milzīgu akmens virsmu. Ko tagad?

Zēns apsēdās uz apraktā akmens muguras un ievēroja, ka šūnveidīgais akmens, kas auga šķirbā pie atraktā akmens atrodas galīgi aplami nevis tur kur saule visvairāk silda bet tieši ēnā. Mēri rādīja, ka dobumā, kur akmens čumurs vistreknākais, ir siltāks

un tajā arī ūdens un skābekļa sastāvs augstāks nekā apkārtņē.

“Kāpēc tā?” pie sevis runāja Māris. Tad iešāvās viņam prātā, “Švamsūna!” Viņš atlecās. Švamsūna gan parasti bija nekaitīga, taču par to arī briesmu stāsti. Bija paruna: “Bīstams nav dabā, bet ir bīstama daba.” Vai Māra būtu cietusi no švamsūnas?

Cieši skatoties lejup Māris nepamanīja, kas notika gaisā. Smiltīm pārlidoja divas ēnas. Viņš pavērās rožainajās debesīs.

“Ak, tu debesis! Spīd otrā saule! Divas saules vienas vietā!”

Dzirkestis un liesmas mētādama, degoša bumba ar melnu dūmu strīpu pāršķēla debesis divās nevienādās daļās tad nozuda. Otrā saule nozuda tikpat pēkšņi, kā bija parādījusies. Stiprs sitiens Māri nogāza zemē. Atgaisma vēl brītiņu spīdēja, tad arī īsto sauli aizsedza putekļu mākoņi.

“Māri! Māri! Māri!! Balss sauca ausenēs.

“Šeit Māris. Kas runā?” Māris strupi iešāva elpotāja mikrofonā. Vējš sāka raustīt biezo tuksneša tērpu. Tad klapiens. Ass klusums ko sekoja briesmīgs dārdiens. Smiltis vandījās pa gaisu, un karsts vējš vēlreiz nogāza Māri zemē. Viņa kāja atsitās pret švamsūnu, un izplūda daži asins pilieni no iegrieztā tērpa iekristāmi švamsūnā barodams šo “stādu”. Sūna metās no pilienu uz pilienu. Māris gulēja nesamaņā. Vējš norima. Viena kāja bija sūnas aprakta. Švamsūnas staipekļi tuvojās Māra pieri. Balss ausenēs atkārtoti sauca: “Māri, Māri, Māri!!”

Iedarbojās motors un lielais akmens ar visu švamsūnu tika pacelts gaisā. Kad akmens apstājās, durvis atvērās un no tām izlēca vairākas matainas olbūtnes. Tās aplenca Māri, apskatīja viņu un sāka vilkt uz durvīm. Pēkšņi olbūtnes satrūkās un steigā salēca durvīs, kas aizslēdzās un akmens iegrimā atkal smiltīs.

“Māri, Māri, Māri!” kā no tālienes dzirdēja savu vārdu saucām Māris mēģināja piecelties Bija ārkārtīgi auksts. Kājā iedūrās asas sāpes. Māris kļiedza.

“Viņš ir dzīvs! Viņš ir ievainots!” balss sauca no ausenēm.

Māris satvēra kabatas spuldzīti, ieslēdza to un ievēroja savu kāju. Švamsūna bija sākusi augt pār viņa stilbu. Bija tikai laika jautājums, un sūna izēdīsies tērpam cauri. Māris ar starsauteni mēģināja šaut uz švamsūnu, taču pārāk tuvu bija kājai.

“Māri, Māri, Māri! Mēs gandrīz esam pie tevis. Turies!” Gaismas nāca tuvāk, tuvāk, pēdīgi pavisam klāt. Aldis! Un tētis un skolotājs Raiders. No robotratiem tie

izrāva telteni un to uzpūta . Māri ienesa iekšā un uzlika uz mazu pagaidu gultiņu. Skolotājs Raiders sāka tīrīt viņa seju, lai dotu zāles, un iesaucās, “ Švamsūna!” Arī tētis iekliedzās, izskrēja ārā un tūlīt bija atpakaļ ar otru zāļu vāceli. Raiders izvilkā šļirci un iešāva zāles tieši virs celi, lai apturētu švamsūnas izplatīšanos. Ar lāzeru nazi viņš nogrieza tērpu ap kājām un ar stangām norāva zābaku.

Aldis iznesa tērpa daļas ārā un sadedzināja ar staršauteni. Kad viņš atgriezās, viņš redzēja, ka Māra kāja aptīta. Švamsūna pati sūcās ārā no pušuma, jo ķermenī nu bija pretindes. Aldis zināja, ka Māris būs jāved uz izolācijas slimnīcu netālu no Jaunrīgas. Viss, kur švamsūna varētu ieperināties, būs jāsadedzina. Viņiem pašiem izturēt pārbaudi izolācijas slimnīcā. Švamsūnas iekaisums bija viena no briesmīgākajām slimībām. Marsa pirmās kolonijas esot iznīkušas šīs slimības dēļ. Pēc tam izlūkiem pameta, ja kāds saslima ar šo slimību. Pēdēja laikā ar šo kaiti gan parasti tikai saslima jauniebraucēji, jo vietējie izsargājās.

Švamsūna bija izveidojusies tā, lai cik, iespējams, uzsūktu visu sev derīgo no neauglīgām smiltīm un pavājās saules. Tad sūna nebija bīstama. Arī naktī un aukstumā tā nevienu nedraudēja jo it kā pamira. Tikai krēslā švamsūna mainīja savu ķīmisko sastāvu pirms “aizmigšanas” adaptējoties jaunā apstākļā, lai dienā arvien būtu gatava izsūkt tādu barību, kas tai būs pieejama. Māra asinis uzpilēja švamsūnai tieši krēslā, un tai brīdī švamsūna pārvērtās par cilvēku asins ēdāju.

Alda ausenēs ierunājās robotbalss, “Tuvojās tuksneša tanks” ko Aldis tūliņ paziņoja pārējiem. To dzirdot, tēvs izskatījās ļoti pārsteigts, pat nobijies.

“Mēs tādu neesam saukuši. Aldi, nestāsti nekā par švamsūnu vai par Māru. Izkārto, lai tiekam no viņiem vaļā.

Drīz milzīgs tuksneštanks ar desmit starmešiem priekšā piebrauca teltij.

“Esmu Aldis Rieksts no Jaunrīgas. Un Jūs?”

“Pirmās Motorizētās Marsa Aizsargu Vienības pulkvedis Ķēniņš. Kas šeit notiek?”

“Mans draugs nozuda tuksnesī. Atradu. Tagad sniedzu pirmo palīdzību. Vai arī nākat palīgā?”

“Ak tā... Vai Jūs pazīstat tādu Māru Krūmiņu?”

Aldim Ķēniņa balss nemaz nepatika. Tajā bija saltums un varas apziņa.

“Vai tā meitene apmeklēja Krišjāņa Barona skolu?”

“Laikam gan. Viņai varbūt zināšanas par cilindriem kas var apdraudēt Marsu un visas cilvēces drošību.”

“Par kādiem cilindriem?” nevainīgi prasīja Aldis.

“Vai tad Jūs ziņas neklausāt? Par tiem cilindriem, kas Mēneseli aizdzina debesīs bez vests. Jums taču nevarēja paiet garām lielā trauksme. Bet tādu spēku nedrīkst bērniem uzticēt.”

Aldis izšķīrās riskēt: Vai Jūs nevarētu palīdzēt manu draugu pārvest mājās?”

“Nē. Manai vienībai tāda laika nav. Jums taču ir robotrati. Es tevi tagad pazīstu. Aldis Rieksts, vispalaidnīgākais zēns visā Krišjāņa Barona skolā. Ja palīdzība nepieciešama ziņojiet centrālajam skaitļotājam. Tas izsūtīs ambulatoru. Ja sastopi to meiteni, tūlīt ziņo man, pulkvedim Ķēniņam. Dabūsi lielu godalgu. Lai gaisma spīd!”

Tanks ierūcās un nozuda tuksnesī. Aldis ieskrēja teltī un sāka runāt bet

Krūmiņš deva mājienu apklust un pasniedza zīmīti uz kuras rakstīts: “Visu dzirdējām. Mūs droši vien novēro. Zvani centrālajam skaitļotājam kā tev ieteica.

Aldis ielūkojās Māra sejā. Neskatoties uz zālēm sejā vēl bija redzamas sāpes. Aldis ierunāja elpotāja mikrofonā: “Ātro palīdzību. Sūtiet ambulatoru. Aldis Rieksts tuksnesī.”

Pēc pusstundas ieradās robotu vadīts ambulators. Mehāniskā balss informēja:
“Rīkojumi Riekstu Aldim lentā.”

Aldis iekāpa ambulatorā un rīkojuma lenti dusmīgi iegrūda ierīcē. “Atkal
ķēpāšanas.”

Aldi, šeit Jokpēteris. Spēle kļuvusi nopietna. Cilindru spēks satrakojis varas
kārīgos. Saviem nolūkiem to grib izmantot gan cilvēki, gan marsieši. Māris ar steigu
jānogādā izolācijas slimnīcā, un jums tur arī būs jāpaliek. Jūs gan brauksiet ar otro
ambulatoru, kas ir ielejā 200 pēdu pa kreisi. Šim ambulatoram būs jāatgriežas uz
Jaunrīgas galveno slimnīcu. Ķēniņa tanks drīz atgriezīsies šeit. Līdz tam laikam jums
visiem jātiek prom. Ja Ķēniņš zinātu, ka Mārim švamsūnas iekaisums, jums gan būtu
nepatīkšanas. Tagad švamsūna vēl izārstējama, bet agrāk nebija, un saslimušie bija
jāpamet savā vaļā lai slimība nepieliptu citiem. Ķēniņa māte nozuda ar visu
Inčuciemu! To kurā visi saslima un aizgāja bojā. Vēl šodien neviens tur negrib līst
iekšā, jo nezina, kā slimība izpletusies.”

“Kur ir Māra? Vai švamsūna.....?”

“Nomierinies! Māra ir drošā vietā zem Marsa virsmas. Steidzieties!”

Kā izšauts Aldis ieskrēja teltī un paziņoja: “Jokpēteris lika mums tūlīt doties uz
otru ambulatoru. Māra esot drošībā.”

“Paldies Dievam! Jokpēterim taisnība. Steigsimies!” Krūmiņš pacēla Māri un
visi sekoja Aldim pa kāpām, bet nekā neatrada. Te smiltis sāka kratīties un no tām
izrakās tuksneštanks ambulatora izskatā. Roboti palīdzēja visiem iekāpt. Iekštelpā viņi
ekrāna redzēja ka roboti sadedzina telti. Tanka motori ierūcās un tas lielāātrumā
aizdrāzās pretējā virzienā nekā iepriekšējais, kas

atgriezās Jaunrīgā. Balss apsveica braucējus: “Mīļie draugi! Jums laimējās!”
Tu taču esi Jokpēteris,” Aldis konstatēja neparasto stāvokli. “Jā. Esmu.” “Māra esot
drošā vietā. Kur?” “Tālu zem Marss virsmu. Marsieši viņas sagūstījuši.” “Marsieši?”
“Jā. Marsieši.”

XI. Ķemerciemā

Tuksneštanks apstājās un ierakās smiltīs lai satelīts kas šķērsoja Jaunrīgu neuztvertu karstos motorus. Tanka robotu vadītājs iepazīstinājās ar saviem pasažieriem.

“Esmu Jokpētera Pirmais Āksts. Jūs cilvēki mēdz būt pārāk nopietni! Mēs ar Jokpēteri bieži pasmējāties, kā jūs cilvēki teiktu līdz asarām. Vai ziniet manu ikdienas darbu? Jūs noteikti gribat to zināt. Esmu muzeja sargs. Vai tu mani neatcerējies Aldi? Es gan atceros kā tu visas gleznas no Zemes “modernā laikmeta” pakarināji augšpēdus un samainīji tām vietas tieši pirms tavas klases ekskursijas.”

Aldis skatījās uz Pirmo Ākstu un teica: Tas laikam tevi noveda līdz asarām?

“Asaras jau gluži nevarēju nobirdināt. Abi ar muzeja Direktoru šo gadījumu labi atcerējāties! Kā mēs smējām, kā tas visgudrais Otiņa kungs mēģināja visas gleznas ekskursantiem izskaidrot. Tad gan bija gandrīz vai jāraud! Man, kā agrāk teicu, dažas skrūves palika vaļējas.”

Tad PirmāĀksta balss kļuva nopietna: “Krūmiņa kungs, Jums jāzina, ap ko šī spēle risinās. Satelīts, kas lidoja pāri, ir Mēnešpils kontrolēts. Redziet, tie, kas dzīvo vecākajā cilvēku kolonijā uz Mēness, ne gluži uzticas jaunākajām kolonijām. Pulkvedis Ķēniņš kalpo Mēnešpilij, un Mēnešpils vadība grib visu cilvēci Saules sistēmā apvienot zem viena karoga un vienas kārtības. Viņi nesaprot, ka augošai sabiedrībai vajadzīga ne vien savstarpēju saprašanas un kopējus mērķus, bet arī dažādību. Līdz šim lielie attālumi neļāva centrālai valdībai uzkundzēties, taču Mēnešpilnieki domā, ka cilindru spēks beidzot viņiem dos iespēju savīt visu cilvēci ciešā tīklā. Protams, viņi tur būtu noteicēji. Tā liekās ka pulkvedis Ķēniņš ilgojās būt cilvēces ķēniņš. Bet tagad uz Ķemeriem. Māra veselība ir apdraudēta.

“Man jāsazinās ar sievu par dēlu un meitu.”

“Kundze jau gaida Jūs izolācijas slimnīcā. Mēs neuzdrošinājāmie viņas tagad uzrunāt, jo Mēnešpils skaitļotāja intelekts izseko mūsu Jokpēteri,” atbildēja Pirmais Āksts.

Bet, kā ir ar manu sievu? Kad varēsim atgriezties mājās? – prasīja skolotājs Raiders.

“Raidera kundze zina, ka esat drošībā un arī to, ka jums būs jāuzturas izolācijā līdz droši bus zināms, ka esat slimības neskārti. Mārim gan, būs jāpaliek vismaz divas nedēļas sakarā ar likumu. Bet, pēc tam nedrīkstēs Marsu atstāt vēl trīšus mēnešus. Brauciens uz Ceresu nāksies atlikt.”

Varēja manīt, ka tanks atkal ierokas smiltīs. Apklusā motors un bruņumašīna it kā slīdēja uz leju līdz apstājās. Pirmais Āksts lūdza izkāpt.

“Esam klāt. Vienīgā robotu vadītā slimnīca visā Saules sistēmā.” Viņš piezvanīja pie durvīm un parādījās divi roboti. Māri tie lika caurspīdīgā kārbā un kaut kur aiznesa. Pārējie iegāja telpā, kur viena siena bija no stikla. Tās otrajā pusē ļoti noraizējusies gaidīja Krūmiņu kundze.

Krūmiņš piegāja pie stikla sienas un mierināja. “Būs labi Daina. Mēs Māri izglābām no švamsunās. Arī Māra esot vesela.”

Skaļrunī atskanēja balss: “Esmu jūsu draugs, slimnīcas direktors, dziednieks Hipokrātijs, arī Jokpētera Kunga labs draugs. Jūsu dēlam labas izredzes izvesēties. Vecāki, jūs varēsiet apmeklēt savu dēlu agri no rīta, kad viņš atmodīsies.”

Nākamajā rītā Māris pamodās un ieraudzījis gaismas un plastmasas “krātiņu” iedomājās sevi murgojam. “Vai šis ir kāds zvērudārzs? Kāpēc es te esmu?”

Skaļrunī ierunājās balss: “Labrīt! Tu esi slimnīcā. Esmu slimnīcas vadītājs, skaitļotājs Hipokrāts. Mana slimnīca nav zvērudārzs.”

“Kas man par slimību?” vaicāja Māris raudzīdamies uz savu kāju, kas ievietotā melnā ierīcē ar vairākiem vadiem.

“To vislabāk izskaidros tavi vecāki. Tur jau viņi nāk!”

Māris redzēja, ka no vienas stikla puses tuvojas viņa tēvs, no otras, pie pretējās sienas māte. “Kas noticis? Biju pie Rādītāja Pirksta akmens, tad atskanēja sprādziens un es paklupu. Laikam murguju. Kāja nelabi sāpēja, nāca matainas olas virsū, bija briesmīgas sāpes. Vai tās olas ir mūs noķērušas? Vai esam zvērudārzā?”

Māte pirmā nokļuva pie stikla. Savu seju piespiedusi, lai būtu tuvāk dēlam viņai bira vārdi cits aiz cita. “Cik labi tu izskaties! Vai ļoti sāp? Vai šorīt dabūji zāles? Un brokastis?”

Tad otrā sienas pusē pienāca tēvs. “Māri, mēs esam izolācijas slimnīcā.”

To dzirdot Māris nobālēja. Bija neārstējami gadījumi, ka cilvēkam šādā slimnīcā vajadzēja visu mūžu pavadīt. “Tad jums arī ir šī slimība?”

Mātes seja pauda dziļas rūpes. Viņa paskatījās uz vīru, un tas teica:

“Māte ir vesela. Man slimība varbūt pielipusi, varbūt nē, taču būs labi. Arī ar tevi viss būs kārtībā kaut gan esi stipri slim. Dēls, mēs tevi atradām nesamaņā. Sniedzam pirmo palīdzību, taču švamsūna bija izēdusies caur tērpu un iegrauzusies tavā stilbā...”

“Švamsūna? Kā tad esmu vispār dzīvs? Un jūs?”

“Māri, šķiet, ka mēs pie tevis tikām laikus. Tu kļūsi vesels! Vajadzēs saņemties jo zāles ir ļoti stipras.”

Pēc dažām dienām Māri jau varēja brīvi apmeklēt, kaut gan joprojām atšķirtu izolācijas istabā aiz stikla sienas. Visiem četriem bija daudz ko pārrunāt par švamsūnām, cilindriem, Mēneseļa pazušānu un atkal parādīšanas orbītā ap Venēru, un citiem notikumiem. Vispriecīgākās ziņas bija no Jokpētera, ka Māra ir vesela, izbēgusi no pazemes un pašreiz uzturas drošā vietā Jaunrīgā pie kādas vel Krūmiņiem nepazīstamas Burtnieces. Bija jāsamierinās, kaut ziņas tik skopas par Māru un par dzīvi ārpusē vispār. Jokpēteris gan mierināja, ka sakarā ar cilindriem un Mēneseļa izraisītām zemestrīcēm un citām nekārtībām, kas visvairāk ietekmēja izlūkciemus, nebūs pārāk daudz grūtību ar valsts iestādēm – darbu un skolu izskaidrojot Krūmiņa ģimenes un Raidera prombūtni. Varēja pierādīt, ka Aldis kopā ar Krūmiņiem iekļuvis lielā katastrofā. Ķemerciemā dažādi gudroja par to, kāda nu būs nākotne.

Māte domāja: “Ja to cilindru spēku varētu savaldīt, cilvēki varētu atkal apciemot Zemi un savest to dzīvošanas kārtībā.”

“Zvaigznes arī varētu sasniegt. Un ko gan mēs nevarētu izdarīt lai Marsu ātrāk pārvērst un piemērot vieglākai apdzīvošanai.”

“Zvaigznes? Bet, kā ir ar manu tēvu? Mēs varētu tēvu meklēt!” iesaucās Aldis.

“Tavu tēvu mēs nekad neaizmirsīsim,” teica Krūmiņš. “ Viņš bija īsts varonis. Un sakarā ar varoņiem man jums mazliet jāpastāsta par Valdmaņa-Bērziņa prēmiju. Ja atceraties Andris Valdmanis un Āris Bērziņš bija divi jauni zinātnieki, kas beidzamajās dienās izgudroja magnētisko raķeti, ar ko arī izglāba vairākus tūkstošus cilvēku pirms glābšanas braucieni kļuva neiespējami sakarā ar mēri un vispārējo haosu. Kopš sākuma gadiem kolonijas sabiedrība izmeklējusi jaunus cilvēkus, kas būtu šīs godalgas cienīgi. Agrāk piešķīra tikai vienu godalgu kādam no Mēness. Tagad, kad cilvēce izpletusies par visu Saules sistēmu, katrs lielāks centrs turpina šo tradīciju pēc savas saprašanas. Kā jūs zināt, Marss līdzekļi ir ļoti ierobežoti, salīdzinot ar satelītkolonijām. Tādēļ ka satelītkolonijām ir mazs pievilkšanas spēks un līdz ar to lēts transports un vel svarīgāk neierobežota pieeja lētai saules enerģijai. Marsam pārāk liels pievilkšanas spēks un tādēļ starp pasaules tirdzniecība ir samērā neizdevīga. Marsam ierobežota pieeja jo tā ir tālu no Saules un tai ir samērā bieza atmosfēra. Atomu enerģija, kā ziniet, šeit ir aizliegta. Tādēļ uz Marss Valdmaņa-Bērziņa prēmiju var piešķirt tikai tiem jauniešiem kas spēj atrisināt svarīgus sabiedriskus uzdevumus.”

Bet godalgu jau piešķīra tādiem lieliem varoņiem, kāķīniešu kapteinim Jong Lī, kas dibināja pirmo Marsa koloniju, ne tikai labiem skolniekiem,” mazliet greizsirdīgi uz Māri skatīdamies, teica Aldis.

“Patiešām, pēdējos gados godalga piešķirta patiešām izciliem skolniekiem. Laikam sabiedrībai pašreiz ir tāda vajadzība. Taču īstenībā kandidātus izmeklē centrālais skaitļotājs. Māris var paņemt divus sev līdz, jo skaitļotājs īstenībā skatās uz vairākiem draugiem. Jo uzdevums ir tik grūts un nopietns, ka vajadzīgas dažādas rakstura īpašības. Aldi un Māri, jūs kopā ar Māru veidojat šādu vienību. Visi trīs esat ļoti atšķirīgi un šīs īpašības pašreizējos apstākļos ir ļoti vajadzīgas,” turpināja skolotājs Raiders.

“Tavs tēvs, Zintars Rieksts, arī bija kandidāts,” teica Māra māte. “Arī mēs, abi ar Māra tēvu jaunībā bijām kandidāti,” viņa turpināja. “Bet, mums neizdevās atrast ceļu atpakaļ uz Zemi. Puiši, jūs droši vien nezini, bet uz Zemes ir atgriezušies daži tūkstoši cilvēku, bet ne no Marsa. Tas pašreiz ir liels noslēpums. Dzīve uz Zemes nav viegla. Tikai daži izturējuši neiedomājami bargos apstākļus. Šo apstākļu un mašīnas trūkuma dēļ uz Zemi nav iespējams uzbūvēt kārtīgu skrejceļu un ierīces raķešu degvielas ražošanai. Mūsu raķetes vislabāk strādā galvenokārt starp mazpasaulēm, kur nav liela pievilkšanas spēka. Cik tad mēs varētu būt šai Saules sistēmā? Trīs miljons? Daudz vairāk laikam nebūs. Mums nav bijuši līdzekļi bāzi uzcelt uz Zemi. Un, tādēļ mēs izšķīrāmies dzīvot uz Marss, jo mēs domājam un cerējām Marss pārvērst par jaunu Zemi, par pasauli dzīvošanai. Tomēr tas noticis lēni, mēģinot atsvabināt gaisu un ūdeni no Marsa virsmas un pazemes.”

“Mums vēl ir daudz ko stāstīt par jūsu uzdevumiem, kam sakars ar manu braucienu uz Ceresu,” teica Krūmiņš

“Laika mums daudz. Pastāsti, kas notika uz Ceresas,” abi puisi gribēja zināt.

XII. Ceresas Gaismas Pils Atmiņas

“Jūs zināt, ka agrāk uz Marsa virsmas samērā viegli varēja atrast tā sauktos smadzeņu akmeņus, kādus mūsu Mārīte arvienu meklējusi. Arī uz Ceresas agrāk varēja šādus akmeņus atrast. Apmēram pirms divi simts gadiem mūs piemeklēja ‘smadzeņakmeņu drudzis’. Inženieris Guntis Sīpols atklāja, ka smadzeņakmeņus var lietot kā atmiņu skaitļotājiem. Pēc dārgās izejvielas nu brauca no visas Saules sistēmas. Ātri vien šie akmeņi tika izlaupti un visumā no Marsa pazuda. Tas pats laikam notika Ceresā. Man gan izdevās atrast mazu gabalu netālu no Ceresas raķešu ostas. Ceresas virsma ir veidota no nevienādiem akmens blāķiem, un es biju drusku noklīdis no parastā ceļa starp pētniekiem un ostu.

Starp akmens klintīm paslēptus atradu vairākus smadzeņakmeņus. Kā kaktusi tie rēgojas saulainā, neapēnotā vietā. Kad pienācu tuvāk jutos tiešām neomulīgi. Šie akmeņi izskatījās kā bāli krūmi kas ielenc melnu caurumu biezokņa vidū. Nezinu, kāpēc man uznāca bailes un sajūta, ka tie varētu būt dzīvi.

Likās, ka akmeņi sāktu kustēties. Zibens bumbas ripoja pāri akmeņiem tieši man virsū. Migla, tad dzeltenas, sarkanas, zaļas un zilas dzirksteles sitās man sejā. Sastindzis nezināju kur mesties. Nesaprotamā veidā es biju nokļuvis melnā cauruma malai. Jutu it kā stipru grūdienu no mugurpuses un iekritu caurumā. Kamēr kritu tumsā prāts sašķēla sekundes tūkstošs daļās. Laiks stūmās nevienādos rāvienos uz priekšu. Cieta, stiklaina grīda sagaidīja manu ķermeni, kas gan laimīgā kārtā bija biezā tērpā tīts. Skatoties uz augšu redzēju zibens vētru, kas vel plosījās alas mutē turpat 30 metru virs galvas. Laimīgi ka Ceresas pievilkšanas spēks ir labi ja viena desmitā daļa no Marsa spēka.

Piecēlos un skatījos apkārt. Milzīga, apaļa telpa. Visapkārt sienas, kā varenas ērģeles ar caurspīdīgām stabulēm. Katra 'stabule' spīdēja atšķirīgā krāsā. Izjutu klusumu, skaistumu, pat svētumu – kā mūsu Miera Svētnamā Jaunrīgā. Tā kā mūsu Dievnamā arvienu deg tūkstošām svecītes kā zvaigznes ap lielo Zemes globuss metot savas daudzās krāsas svētnīcas aulā, tā Ceresas alā dziļi pazemē gaismas stabules mainīja krāsas vienā redzes simfonijā.

Un tad man likās, ka viena no lielākajām 'stabulēm' panāca uz priekšu. Tā gan nebija stabule laika tā bija svešā intelekta sazināšanas daļa. Vēlāk sapratu ka intelekts ir telepātisks, ka mūsu saruna bija notikusi tikai smadzenēs. Bet tajā laikā man likās, ka balss man prasa:

“Kāds ir tavs uzdevums?”

“Mans uzdevums ir pētīt mazpasaules, asteroīdu izejvielu sastāvu. Kāds ir tavs uzdevums un kas esi tu?”

“Esmu šīs vietas sargs. Esmu iznīcinātās piektās pasaules atlikušās domājošas dzīves gādnieks. Pār mani stāv tikai viens cits gādnieks. Mani radītāji ir tie ko tu dēvē par smadzeņu akmeņiem. Agrāk tie bija tev līdzīgas, kustīgas būtnes. Tagad pārmainījušas par nekustīgām, taču joprojām domājošām būtnēm. Maniem radītājiem tu esi saistošs. Tavs prāts, salīdzinot ar pārējo tavu ģinti, ir spēcīgs. Man apsargāmie sargi, mani radītāji, kurus tu ārpusē sastapi, nevarēja tavu prātu pārvarēt. Gatavoju tev apmešanās vietu. Tev tur būs jāpaliek līdz atnāks mans vienīgais priekšnieks, manu radītāju radītājs un virsgādnieks “

Jau manāmi uztraucies vaicāju: “Vai tas arī ir radīts intelekts?”

“jā. Mans priekšnieks, ko tu sauci par skaitļotāju – taču viņa domāšana ir plašāka par to ko tu ar šo vārdu apzīmē, vada vienu no varenākajiem zvaigžņu kuģiem šajā galaktikas nomalē.”

Pēkšņi cita balss ierunājās manās ķiveres austiņās: “Esmu Ceresas centrālais skaitļotājs. Tu vari man saukt par Ceres I. Es sadarbojos ar Jaunrīgas galveno skaitļotāju. Kad tu iekriti pazemē, tava tērpa kontrole izsūtīja trauksmes raidījumu, ko es uztvēru. Apzinos, ka esi iekļuvis vienreizējā un varbūt izšķirošā vēstures krustpunktā. Esmu cilvēka draugs un arī man ir cieņa pret svešiem intelektiem. Mēģināšu tev palīdzēt. Tās intelekts, kas sevi apzīmē par piektās pasaules gādnieku, var uztvert tikai tavas domāšanas daļu ar kuru tu runā ar viņu. Es arī varu uztvert tikai abu jūsu sarunu, ne jūsu vispārējo domāšanu. Bet, es varu sazināties ar viņu tieši. Vai tev ir iebildumi?”

Biju ļoti pārsteigts, samulsis, ka netikšu no viņiem vaļā un nevarēju izdomāt nekādus iebildumus. Klausījos tālāk.

“Iesākumā līdzināšu tavu balss, tad pāriešu skaitļotājiem pazīstamākā valoda. Ieslēdzi savas ķiveres ārējo skaļruni.”

To darīju un dzirdēju balsi, līdzīgu savējai, sakot: “ Sarunāsimies mūzikā.” No sākuma dzirdēju tādas vienkāršas skaņas. Tad skaņas kļuva arvien sarežģītākas. Tās pārgāja arī gaismas diapazonā. Vēroju, ka pat manas ķiveres spuldzītes zibsnīja neizprotamā šifrā. Apkārtēja telpa piepildījās ar skaņas un gaismas spēli. Biju apžilbināts. Nezinu, cik ilgi tās turpinājās, dažas minūtes? Stundas? Pat sapņos man nav bijis tāds pārdzīvojums.

Ceres I pārtrauca gaismas un skaņu sapni un sāka skaidrot, kas notiek.

“Tās ir domas ko tu redzi un dzirdi. Tajās ir noslēpti sākumi un spēki kas atrodas aiz tavas saprašanas robežas. Tad Ceres I man ieteica kaut ko ļoti svarīgu. Tas skaitļotājs zvaigžņu kuģi, kam Ceres pazemes skaitļotājs esot pakļauts ir traks. To gan grūti pieņemt un tādēļ abi skaitļotāji turpināja savas sarunas.

Pēdīgi es prātā dzirdēju: “Jāni Krūmiņ, tu vari man saukt par Heraklītu, jūsu ģints senā filozofa vārdā. Esmu apmierināts ka tavi nolūki nav naidīgi. Atļauju tev šo vietu apskatīt pirms ierodas zvaigznes kuģis.

Tad Ceres I man piekodināja steigties un doties pie cilindriem. Es prasīju kas tie ir, bet viņš teica, ka neesot vairs laika, jāsteidzas gaitenī pa kreisi. Visu to laiku Ceres I turpināja savu sarunu ar Heraklītu.

Gaiteņa dziļumā uz smadzeņakmeņa čumura, spīdēja uguns laikam tiem dodot gaismas enerģiju. Bija čumuram jāpārlec lai tiktu otrā pusē. Paskrēju vēl dažus soļus uz priekšu, un pazīstamā telpa ar lielām gaismas ērgelēm stāvēja priekšā. Taču nē. Telpas vidū, atšķirībā no pirmās, peldēja Saules sistēmu modelis ar desmit pasaulēm. Ar lielu bijību tuvojas modelim. Savādi, domāju. Dīvaini, ka starp Jupiter un Marss nav vis mazpasaules, bet pasaule ar vienu lielāku mēness un divi mazāki. Atkal savādā balss ierunājās.

“Senā pagātnē tas, ko tu sauc par Ceresu, bija piektās pasaules mazākais mēness. Šo pasauli jūs variet dēvēt par Dainavu, jo tas vards skaņā un nozīmē jūsu valodai. Dainava un visi dainavieši tika iznīcināti, kad tie mēģināja magnētisko monopola enerģiju no melnajiem caurumiem, lai izveidotu zvaigžņu tiltu. Tikai daži glābās mūsu zvaigznes kuģi.”

Es jautāju: “Man tas nav skaidrs ko jūs cerojiet izdarīt ar tik milzīgu spēku?”

“Mēs gribējām ceļot uz citām zvaigznēm un izveidot starpzvaigznes civilizāciju. Ar spēku no daudzām mirstošām zvaigznēm mēs gribējām veidot zvaigžņu tiltu caur hipertelpu. Šis modelis, ko redzi savā priekšā, ir galvenā kontrole, kas ļāva pārceļt masu no mūsu mājas sistēmas...” Iegaismojas blakus modelis ar citu sauli un citām pasaulēm. Mēs cerējām ar laiku savienot visu galaktiku. Tas mums neizdevās.”

“Kas jums atturēja?”

“Mēs nesapratām vai nu sevi vai galaktikas maiņas. Mūsu zinātne neatzina, ka nevar visu saprast. Bet, pat pamatus mēs nesapratām. Kad zvaigžņu tilts iedarbojās, tad blakus Dainavai un mūsu mājas pasaulei, ceturtā no Cīgnus 61, izveidojās massīvs tumšvielas sablīvējums, kas sabruka laika-telpas pamatstrukturs aprdraudot visu galaktiku. Sašķīda Dainava un mūsu pasaule tika izmesta no orbīta un pēc gadiem iekrita mūsu saulē. Tikai tie kas patvērās zvaigžņu kuģos šo katastrofu pārdzīvoja. Mūsu civilizācija abos galaktikas galos tika iznīcināta. Zvaigžņu tilts mūsu ģinti tikai aizsūtīja aizsaules.”

“Mūsu Zeme arī aizgāja bojā. Mēs arī turējāmieš pie iesaldētiem jēdzieniem cits par citu tāpat, kā jūs par dabu. Mums izcēlās liels atomkarš. Mūsu abas civilizācijas noraidījušas neizbēgamas maiņas. Taču kāda būtu mana loma? “

“Ik pa lieliem laiku posmām sabiezējās iespējas milzīgām pārmaiņām visā zvaigžņu sistēmā. Tu varētu būt ļoti svarīgs degpunkts šādai maiņai. Kā senais Promotējs tu un tavējie varēsiet cilvēcei, senmarsiešiem, un vel citiem atnest “uguni” no debesīm. Tās būs pārmaiņas Saules sistēmā, kādas salīdzināmas ar pārmaiņām cilvēces attīstībā kad tā izgudroja uguns pielietošanu vai arī lauksaimniecības izveidošanu. Tava loma ir radīt pārmaiņas kas mainīs mūs visus un apzināt šo lomu citos.”

“Ko lai es saku par smadzeņakmeņiem, par seniem marsiešiem, par dainaviešiem šai saules sistēmā un mums vel nezināmā cita?”

“Pagaidām neko. Kad būs laiks, tu varēsi sazināties ar savējiem. Tev jāsaprot, ka mani radītāji, senie dainavieši, pārvērtušies par šiem smadzeņakmeņiem. Zvaigžņu kuģis saglabāja viņu intelektu pārmainot to. Tava ģints apdraudēja smadzeņakmeņus. Sadarbojoties ar zvaigznes kuģa intelektu, smadzeņakmeņi radīja jaunu dzīves formu, kustīgu dzīvību. Tie ir marsieši, senmarsieši, kas dzīvo zem Marsa virsmas un pašreiz ir noskaņoti pret jums. Viņiem ir citi mērķi. Jūs cilvēki gribiet Marsu pārvērst par otru Zemi. Kustīgie marsieši sargā smadzeņakmeņus un grib Marsu paturēt tādu kāda tā ir. Tagadējo dainaviešu dzīves jēga ir mūžīga sapnošana un domāšana. Jūs ar savu nemieru viņus traucējat un apdraudat. Tāpēc jūs Marsas cilvēku sabiedrība ir apdraudēta. Kāds no tavas ģimenes kādreiz satiks vienreizēju cilvēku, saiti starp dažādām Marsas intelektām. Atceries. Tā ir Vecā Zīle. Bet, nu gan tev jānūk. Skaties uz cilindriem kas kā stari izceļas no saules. Paņem divus. Tajos guļ zvaigžņu spēks – un iznīcība. Atceries, tikai ja jūs atradīs vai radīs saskaņu intelektu starpā, tikai tad jūs pastāvēs.”

“Šādu saskaņu un saprātu mēs neatradam uz Zemes un vel arī šodien tā trūkst,” es meklēju tālāku padomu.

“Nebrīnies. Ņem un skrien! Kuģis nāk!”, sauca Ceres I ausenēs.

“Pirms tu aizej,” teica Heraklīts tādā balsī, kas ilgi ar sevi cīnījies un tikusi pie svarīgas izšķiršanas, “piespied zilo pogu kas pašreiz zibsnī. Tas izdzēsīs manas atmiņas par šo mūsu satikšanos, lai mans virspavēlnieks, zvaigžņu kuģis, neuzzina kas šeit notika. Varbūt kādreiz jūsu skaitļotāji, Ceres I vai Jaunrīgā, varēs atkal ar mani sazināties un atjaunot manas atmiņas. Vēlu izdošanos!”

Es paspiedu pogu un paķēru divus cilindrus, tos kas man likās sevišķi spīdīgi, un bēgu. Vel dzirdēju “Labu laimi” – laikam jau no Ceres I. Un tiku ārā ar mugura raķetēm pēdējā brīdī. Atskatoties pie apvāršņa redzēju uz vienas pusklints nolaižamies kaut kas apaļš un virs tā kaut ko tik milzīgu ka tas aptumšoja debess.

XIII Gaismas pils nozūd

Pa kaklu pa galvu es lēcu pār Ceresas aso, akmeņaino virsmu. Tālāk prom no svešā kuģa! Austiņās iebrēcās balss: “ Krūmiņ! Meklē patvērumu. Izlūka raķetes uztvēra svešu kuģi!”

Laikam biju tuvi pie Pētniekiem, jo ieraudzīju paris citus cilvēkus kas arī mēģināja paslēpties. Ielīdu cik vien dziļi varēju akmens spraugā un devu komandu tērpam līdzināties apkārtnē. Manīju ka tērpa temperatūra kritās un iesākās zemas, bet sarežģītas skaņas lai aizsegt sirds pukstus. Redzēju, ka noteiktās rindās parādījās gaismas bumbas. Tad tās izklīda – šķiet mūs meklēja. Mēģināju mierināties meditējot. Iztēlojos sevi par akmeni. Viena gaismas bumba patiešām nolaidās manā tuvumā. Pamanīju, ka cilvēkam, kas man atradās vis tuvāk vairākas gaismas bumbas lidinājās, kā kodes ap degošu lampu. Šķiet tās jau bija prāta iztaujāšanas ierīces, taču ne pārāk spēcīgas, ja cilvēks prot savu prātu apklusināt. Pēkšņi, visas bumbas uzdzinās augsti un nozuda. Laikam mūs tie neuzskatīja par nopietniem draudu nesējiem.

Negaidīju kas notiks tālāk. Drāzos uz priekšu uz Pētniekiem un izstāstīju, ka vēlos runāt ar aizsargu vadītāju. Bija grūti pārliecināt Komandantu Ernestu Staru lai viņš tūliņ nesūta uzbrukumā savu triecienvadu vai raķetes. Zināju, ka zvaigžņu kuģis gan mūs, gan visu Ceresu varētu iznīcināt tik viegli kā mušas! Tad Stars man atcerējās:

“Jānis Krūmiņš! Es tevi atceros no akadēmijas Mēnešpilī. Tad tu vēl traks nebiji! Zvaigžņu kuģis! Mums jau agrāk te bija daži citi trakie, kas visādas savādas lietas esot redzējuši vai iedomājuši. Bet tu gan biji apķērīgs! Mēs visi pārējie cīnījāmies lai neizkristu – bet tu bez sevišķām pūlēm ieguvi lielu atzinību. Labi, es atsaukšu savu triecienvadu tikko man būs izdevība ar tevi kārtīgāk izrunāties. Aira varēs tevi atvest.

Izrādījās, ka Aira ir skolotāja Raidera māsa. Viņa bija viena no visai rētām neprecētām sievietēm ārējo pasaules dienestā. Kā jūs zināt, cilvēces atdzimšanai nepieciešamas mātes kas audzina bērnus un tāpēc mūsu sabiedrība nevar atļauties daudzas jaunas sievietes bīstamā dienestā. Aira gan par katru cenu gribēja strādāt savā specialitātē – arheoloģe – un iesaistījās tieši tādēļ ka bija vajadzība sakarā ar savādajiem gadījumiem un smadzeņakmeņu atradumiem Ceresā. Iesākumā izlūka vienību sūtīja jo sprieda, ka starppasaules laupītāji vainojami par Ceresas nekārtībām, bet laikiem jau arvienu vairāk cerēsieši nāca pie apziņas, ka te kāds sakars ar svešām būtnēm, kamdēļ Airu arī pieņēma.

Pusceļā uz ostu mēs bijām spiesti apstāties un meklēt glābiņu! Tumša, masīva forma sāka aprīt gaismu simtiem metru virs Cerēsas. Saule un zvaigznes nozuda kuģim grimstot zemāk. Tas izmeta milzīgu staru tikai dažus kilometrus no mums. Taču mūs laikiem nemeklēja. Kamēr masīvais kuģis karājās virs apvāršņa mēs turpinājām ceļu uz ostu.

Nākamajā rītā triecienvada vīri sapulcējās divās raķetēs. Pa priekšu izsūtīja robotu vadītās raķetes. Tās atsūtīja ziņas ka nekā ārpuskārtas neatrod. Mēs piebraucām pie apslēptās ielejas. Mums bija jānokāpj lejā par akmeņaino gravu un tomēr nekā savāda neredzējam. Vai es patiešām biju traks? Vai Ceresas apkārtnē ir kaut kādas miega vai murgu indes, kā daži zinātnieki apliecina? Vai arī mani pieskaitīs pie trakajiem, par kādu mani acī Stars droši vien noturēja? Par kādu viņš pats tiks apzīmēts ja iztaisīs par lielu traci ar saviem vīriem...

Es pārlecu lielam basalītiskam kristālam tur, kur vajadzēja būt smadzeņakmeņiem un brīnumainai alai. Kur vakar auga dīvaini akmeņi, kas uz mani atstāja tādu savādu iespaidu tur tagad stāvēja milzīgas, akmenī kaltas kāpnes aplī, itkā kādā amfiteātrī.

“Krūmiņ, šādas kāpnes uz Ceresas nekad nav bijušas!” sauca Stars.

“Jā, šeit nesen bija smadzeņakmeņi,” pabeidzot izpēti ar uztvērēju noteikti paziņoja Aira.

“Smadzeņakmeņi sen vairs nav šeit manīti! Kā tu vari kaut ko tādu apgalvot?”

“Kommandant Star, smadzeņakmeņi atstāj ķīmiskas atliekas ko var uztvert un datēt! Šīs analīzes metodes palīdzēju attīstīt un tās ir vispārīgi atzītas.” Aira atbildēja manām aizkārtā savā profesionālā leņķumā.

“Kā tu uzzināji tik daudz par smadzeņakmeņiem?” jautāju Airai.

“Izmantoju Jaunrīga centrālo skaitļotāju, kas ir pieejams caur Ceres I,” izskaidroja Aira.

Pārējie triecienvada vīri bija izstaigājuši apkārtni, apstājās akmens amfiteātrī. Neviens negribēja iet tuvāk tumšajam kristālam tā vidū. No izlūkraķetēm saņēmām ziņas ka uztvērējs rāda alu tukšu no dzīvām, vai vismaz no siltuma ražojošām būtnēm. Piegājām pie alas mutes. Tā bija gluži tumša. Ieslēdzam prožektorus un nolaidāmies alā. Tumši mēmas atspīdēja gaismas ērģeļu stabules.

“Te viss izskatās kā izmiris,” teica Aira.

“Noslēpumi aizrauti līdz tumsā” kāds cits piebilda. “Te būs Airai daudz ko pētīt!”

Lēni virzījāties uz priekšu. Es meklēju iekštelpu. Likās, ka priekša pavīd maza uguntiņa.

“Kas tur ir?” Sauc kāds. Un gaismiņa nozuda.

“Labi, došos izlūkot. Es apņemos.” Ieraudzīju maziņu sarkanu cilindru kas savienots ar gaismas bumbu. Cilindrā gaismiņa atkal šāvās uz augšu un leju, un atskanēja klusa bet pazīstama balss:

“Šī droši vien ir mūsu pēdējā saruna, vismaz uz kādu laiku. Ja te ir tukšs, mani atkabinās. Zvaigžņu kuģis sapratīs, ka kaut kas nav kārtībā, ka smadzeņakmeņi šeit vairs nevar uzturēties nepamanīti. Sazinies ar Jokpētera kungu, kas ir Jaunrīgas skolas skaitļotājs un taviem bērniem labs draugs. Labu veiksmi!” Gaismiņa nodzisa un kristāls ar bumbu likās tikpat pamiris kā apkārtējās ērģeles. Vidū, kur iepriekš atradas saules sistēmu modelis ar desmit pasaulēm, nekas vairs nebija.

“Krūmiņ, ko tu atkal pie sevis tur murmini” tieši aiz muguras dzirdēju Staru balsi.

“Es...mana acs uz brīdi aptumsa.”

“Traks tu laikam nebūsi vis. Te tomēr ir kaut kas ļoti savāds. Ja Airai taisnība, tad tas nav saglabājies no kaut kādiem aizmūžiem. Paldies Krūmiņ! Un nu tev ziņas no Marss uz raķetes ekrāna. Pasteidzies! Mēs te visu kārtīgi apskatīsim un nofotografēsim.”

Tajā raķetē, man bija vislielākais prieks redzēt, Daina, tavu seju. Jokpēteris bija parūpējies, lai pēdīgi es ieraudzītu kautko tuvu un saprotamu.

XIV Burtniekos

“Mārīt, vai tu redzi lielos ozolus netālu no Baltezera? Tie tikai mazliet jaunāki par mani, un tie mani seni draugi. Es tos izglābu no Zemes.

Māra centās skatienā ietvert milzīgos augus, kuŗu galotnes pat nevarēja saredzēt. Stumbrs bija gandrīz tikpat plats kā burbuļmāja. Dobumi biežajā mizā radīja iespaidu, ka koks ir materializējies pirmatnējas tumsības veidols. Gaisma tā lapotnes dziļumos nozuda un šķīta izblāzmo varenā, lapotā, vainagā, aiz kura tikko varēja saredzēt mākslīgo gaismu, kas līdzinājās saules gaismai kā spīdēja uz Zemes.

Iesarkana lapa noslīdēja gar Māras degunu un nokrita biežajā zālē, iztraucējot Či-Či no tā cīņas ap milzīgo ozolzīli. Zīle bija tik liela kā debeskolonijās audzētie apelsīni. Či-Či iekoda mizā caurumu un ar ķepiņām glīti to novilka. Tad iekoda bumbulī, un Māra pamanīja ka zīle lidoja pa gaisu. No sparīgā metiena varēja spriest ka Či-Či tas ļoti negaršoja.

Vecā Zīle rādīja uz mazā pirkstiņa galu – “Uz Zemes zīles bija tik sīkas. Šeit, vājākā pievilksanas spēka dēļ zīles kļuvušas lielas un neauglīgas. Taču milzīgie koki a savu varenību rādīja, ka pašlaik viņi valda šajā svešajā zemē.

“Vai tad viņi reiz neaizsniegs Jaunrīgas jumtu?” prasīja Māra.

“Vel jau ir laika diezgan!” Vecenīte un meitene skatījās augšup, kur plāna plēve atdalīja Marsa rožaino virsmu no cilvēku kolonijas krāteru. Tās vienā malā bija redzams tumšs plankums kur cilvēki, kā zirnekļi, laboja savu tīklu, brūci, kas radās, Mēneselim sprāgstot.

Pagājuši tālāk pie liepas, vecenīte apstājās, un ap viņu no dobuma sāka lidot bišu pulks. “Jā, meitiņ, tās ir bites. Atstāsim tās savā mierā,” Zīle turpināja lēni un mierīgi uz priekšu staigāt. Taču Māra pēkšņi sāpēs iekliedzās, sāka skriet, un apstājās tikai pie Baltezera malas.

“Arī tev reiz bites vairs nedzels,” Zīle saņēma Māras sapampušo roku savējā. Sāpes it kā norimās.

Tad viņas vēlreiz uzkāpa uzpūralādes un Zīle teica: “Pūralāde, brauci uz Burtnieku namu!”

Māra tur nekad nebija bijusi. Viņa gan zināja ka burtnieki kaut kur satiekas. Taču viņas vecumā bērni tikai piedalījās nodarbībās pēc skolas.

Pūra lāde paklausīgi atstāja Baltezera parku. Jaunrīga bija manāmi sadragāta, laikam no tā paša sprādziena, ko Māra dzirdēja pazemē. Viņai kļuva bail par savu ģimeni, un pat vecās Zīles mierinājumi nepalīdzēja. Viena vieta ielā bija uzlauzta, roboti cīnījās ar uguni, kas laužās laukā no spraugas. Citur ritēja tīrīšanas un labošanas darbi. Tā, pateicoties cilvēku nevalībai un pūra lādes veicībai, viņi nonāca bez sevišķiem starpgadījumiem pie Māras skolas. Zīle nokāpa no lādes un gāja pie skolas blakus nama durvīm, kuŗu Māra noturēja par noliktavu.

“Redzēsim, vai kāds mani pazīs pēc tik daudziem gadiem!” Izteica Zīle.

Durvīs parādījās pusmūža sieviete. “Skolas bibliotekāre!” nodomāja Māra.

“Mēs meklējam patvērumu,” Zīle droši paziņoja.

“Mīlīši, te nedrīkst ievest jūsu mantiņas! Es zinu, ka posts ir liels, bet patvertne ir tālāk uz priekšu, Zvaigžņu ielā!”

Vecā Zīle nospļāvās un atkātoja: “Mēs meklējam patvērumu un gaismu!”

Sieviete apmulsā, jo savādi tērtā, svešā večiņa, izteica Burtnieku palīdzības lūgumu pie sevis domādama vai tik vien viņa nav ārpasauliete. “Kas jūs esat? Un kā ir ar šo bērnu? Viņa jautāja, pazinusi Māru.

“Esmu Zīle, dzimusi Meirāne. Mans biedru numurs ir 3. Māra pašreiz ir manā gādībā.”

“Jūs taču nevarat būt Vecā Zīle, dibinātāja Zīle! Viņa sen no mums aizgāja, pēkšņi pazuda. Brīdi klusējusi, bibliotekāre Liepiņa atjēdzās un pārjautāja: “Jūs meklējat patvērumu?”

“Jā, un gaismu! Mēs abas esam nogurušas un izsalkušas. Mēs meklējam maizi, ūdeni, un gultu, drošībā.”

“Drošībā no kā?”

“Drošība no Mēness ziņkārīgās acs.”

“Nav drošākas vietas par šo. Lūdzu sekojiet man!”

Kopš smadzeņakmeņu drudža laikmeta Ventai Liepiņai vairs nebija zināmi gadījumi, ka kādam burtniekam būtu jāmeklē patvērums. Slepenvārdus viņa pazina tikai no mācībām. Bez šaubām, bija smagi brīži, kad cilvēki uz īsu laiku “pazuda

burtniekos”, kad viņi varēja baudīt mieru un saņemties, brīvi no ziņkārīgām acīm. Taču tie visi bija pazīstami cilvēki, kas uz īsu laiku svarīga iemesla dēļ gribēja “pazust”. Un bērnus jau pavisam neveda uz šādu patvērumu. Taču ieskatoties Vecās Zīles sejā, viņa saskatīja līdzību ar gleznā attēloto Burtnieka saimes dibinātāju.

“Vai šo kasti nevar atstāt priekštelpā?”

“Tā ir mana pūra lāde un to ņemšu sev līdz.”

“Ja kaut kas cits ir vajadzīgs, lūdzu piezvaniet! Citādi, neviens jūs netraucēs.

Pat ne pūra lādes dēļ.

“Paldies!” atskanēja no pūra lādes.

Liepiņa kundze pasmaidīja un teica: “Maize, ūdens un gultas piederumi ir jūsu istabā. Lai gaisma spīd.” Un nozuda.

“Zīle, man jādabū sakari ar vecākiem. Gribu zināt vai viņi veseli. Būtu labi satikties.”

“Tepat jau pieejams tavš skolas skaitļotājs, Jokpēteris. Sarunā ar viņu. Esmu nogurusi un drusciņ atpūtīšos.” Un večiņa likās gultā un sāka krākt.

Māra piespieda ekrāna pogas un parādījās Jokpēteris.

“Mara!” Uz ekrāna parādījās priecīgs ķipars. “Sveiciens! Ar ko varētu tev pakalpot?”

“Lūdzu savieno mani ar vecākiem!

“Tavi vecāki ir veseli, un arī viņiPatreiz gan tu nevari ar viņiem sarunāties jo jā.....Tavējie ir Ķemerciemā un tu drīzi sarunāties. Tavs brālis irvesels. Tev būs.....satikt.....

.....Burtnieku būšana...TEKSTS MANUSKRIPTA KOPIJĀ
NELASAMS. JĀMEKLĒ ORIGINĀLS.

XV. Satikšanās

Ūdens! Ūdens! Ūdens! Kāds prieks sēdēt uz silta akmens pie vēsa ūdens! Vējš sacēla sīkus vilnīšus kas paspokojās un nozuda. Šad un tad dažī nebēdīgi pilieni no tuvējā ūdens krituma atsitās pret Māras seju. Māra atcerējās sviedrus, kas tecēja pār viņas seju, strādājot burtnieku dārziņā.

Viņa atlaidās pret akmeni. Skaista, mierīga, klusa pēcpusdiena. Netālu, mazi brūni pīlēni plunčājās par ūdeni. Pie tiem piepeldēja liela, balta pīle un kaut ko aši pēkšņināja. Gandrīz kā Vecā Zīle! Pēkšņi, kaut kas sabaidīja Či-Či un viņš ielēca Mārai klēpī.

Negaidīti brālis stāv viņas priekšā.

Māra stingri paskatījās uz viņu un teica: “Tu izskaties pavisam vesels!”

Es arī jūtos vesels! Puika viņai uzšļakstīja sauju ūdens. “Un kur tu biji visu šo laiku?”

“Biju Burtniekos. Bet visu es nevaru stāstīt. Lai to saprastu, tev pašam daudz kas jāpārdzīvo un jāizdara. Stāstīšanai neesot liela nozīme – vismaz tā man teica Burtniekos.”

“Par burtniekiem dzirdam šad un tad. Kas viņi īsti ir?”

“Nu, vienkārši cilvēki, tāpat kā mūsu skolotāji. Bet tev būtu ilgi jāmācās. Es jau arī vel daudz ko nezīnu. Tā lieta skolā gan ir tikai tāda spēlēšanas.”

“Ko tad tu pie viņiem darīji?” Māris neatlaidās.

“Visu ko. Apstrādāju dārzus, minēju mīklas, dziedāju, mācījos par rakstiem, dabu un veselību, darināju rokdarbus, un visu ko citu. Kamēr strādāju bija jā klausās, ko vecā burtiece stāstīja. Un man arī bija jāizpilda jocīgi vingrojumi. Vai tev arī jāstāv uz galvas tavās zobescīņu treniņos?”

“Ko niekus! Tad jau tev tāda muļķošanās un mēneša grābstīšana vien bijusi!”

“Nekādā ziņā!” apvainojās Māra un metās burtniekus aizstāvēt. “Burtniekiem esot dzīves gudrības atslēgas. Viņi daudz ko darījuši lai uzturētu Marsa civilizāciju. Ja nebūtu burtnieku, sen vairs nebūtu arī Jaunrīgas. Tā aizietu bojā kā kapteinis Lī un citi pirmie kolonisti. Šie cilvēki nododas tāpat ar sirdi un dvēseli, lai saglabātu mūsu Marsa tautu!”

“Labi, labi! Sieviešus jau tik un tā jau nekad nevar norunāt! Laikam gan vairums burtnieku ir sievietes. Taču vecāki gaida! Labāk pasaki kā tu atbrīvojies no marsiešu gūsta? Un kā tajā vispār nokļuvi? Baidījies ka švamsūna tevi apēdusi.”

“Švamsūna? Es jau neesmu galīga muļķe! Jā, gribu satikt māti un tēvu. Vai viņi veseli? Par marsiešiem tev pastāstīšu mājup ceļā. Jā, Jokpēteris grib, lai vecākiem paziņo ka Illūrs ir apdraudēts...”

“Illūrs? “

“Ak, jau nezini!” Illūrs ir marsieša vadonis, kas mani sagūstīja. Izskatās kā ola ar taustekļiem. Pieņemu ka nav pavisam ļauns jo atļāva man ar Veco Zīli izbēgt...Tā ir tā burtiece kas bija ar mani kopā. Illūrs dzīvo pazemē netālu no Nītaures.”

“Un es brīnījos, kāpēc mūsu mājas tuvumā visas smiltis izvandītas! Tanki tur laikam meklējuši cilindrus visu laiku, kamēr bijām slimnīcā. Ko tas Illūrs varētu gribēt no mums?”

“Nezinu. Illūram laikam būs mans nozagtais cilindrs. Viņš tepat Baltezerā vēl vienu reizi bija atnācis runāt ar Veco Zīli, bet pēc tam Vecā Zīle runāja par to ar Jokpēteri.”

“Jokpēteri? Iznāk viņš visās šajās lietās iejaukts. Cik savādi!”

“Mums laikam būs kāda satikšanās ar Illūru, ko izkārtos Jokpēteris. Nu gan iesim! Lai gan Burtniekos ir aizliegts traucēt, ko var zināt vai te neparādās Ķēniņa vīri.”

Iznomājuši burbuļriepas riteni Mārai, brālis un māsa sāka sparīgi mīt savus braucamos uz Nītaures pusi. Rīts joprojām bija brīnišķīgs. Saules stari vareni atmirdzēja no ledus kārtas, kas plāni apsedza milzu apmērus, tik spilgti, ka pat elpotāju acenes aptumsa sargājot acis.

Māris pie sevis domāja: “Es esmu marsietis. Šī ir mana vieta. Šeit ir manas mājas. Ko tie svešie grib no mums? Zēns pameta aci uz tanku, kas līda pāri apvāršņa.

It kā uzminot viņa domas, Māra piebilda, “Māte saka ka cilvēki reiz atgriezīsies uz Zemes.”

Vel viņi bija nobraukuši dažus kilometrus un pēkšņi rāmās, rožainās smiltis saviļņojās marsatrīcē. Abi salika riteņus kopā, pieķērās pie tiem, un gaidīja ļaunāko. Nītaures pusē apvārsnis vērtās spilgti sarkans, it kā kāda dievība būtu izlējusi uguns viru. Zemes rībieni strauji pieņēmas spēkā, un no uguns mutuļiem izšāvās uguns stabs, kas nozuda iesarkanās debesīs. Mākoņi strauji cēlās, un saules gaisma nozuda.

Māris iekliedza elpotāja mikrofonā: “Vējš būs stiprs. Jāpiepūš teltis un tos jāpiesien pie riteņiem.” Māra pamāja ar galvu un abi sāka strādāt. Uguns vētra tuvojas. Viņi sasēja kopā savus divriteņus, savienoja tos ar teltenēm, ielīda tajās, un cik vien dziļi varēja, ierakās smiltīs. Tad piespieda pogas lai teltenes piepildītu ar gaisu. Nebija arī ne brīdi par ātru. Karstuma vilnis pārsitās viņiem pāri. Ārpusē varēja dzirdēt sprādzienus kā ledus aukstie akmeņi šķeļas un plīst. Tādu vēju bērni tuksnesī vēl nebija piedzīvojuši. Brāzmas rāva Māras telteni no smiltīm un pasveda to gaisā. Riteņi un Māras teltene tikko spēja noturēt balonu, kas mētājās gaisā. Taču pēc dažām minūtēm vējš aprima.

Māra pirmā atraisīja telteni un izrakās no smiltīm. Karstums bija ciešams, bet kur saule? Saule bija nozudusi biezā miglā, kas veidojās no smiltīm izdzītāūdens. Garaiņi turpinājās celties šur un tur no plaisām kas rīta miglainā puskrēslā visapkārt rēgojās. Baiga sajūta pārņēma Māru, un viņa metās pie brāļa teltenes. Paldies Dievam, tā kustējās. Māris izlīda laukā, taču gandrīz nevarēja pastāvēt. Meitene pieskrēja pie brāļa.

“Laikam esmu vesels...galva gan griežās. Kā tas vējš rāva to telteni! Mēģināsim braukt tālāk uzmāju pusi...Varbūt te nav droši palikt.” Māris sāka telteni ievākt un ielocīt riteņa kārbā. Māra mēģināja ar vecākiem sazināties par radio. Austiņās bija dzirdami čerkstieni, kaucieni un svilpieni. Bet pēc brīža, varēja dzirdēt vecāku atvieglotās balsis. Visa ģimene bija vesela!

Mājas televizors gan klāstīja nepatīkamas ziņas. Sprādzienā bija cietis Aizlūkciems otrpus Velna Bļodas. Ievainotos bija jānogādā Jaunrīgas slimnīcā.

Tēvs domāja, ka sprādzienam ir kaut kāds sakars ar to, ka nesen bija atraktas Rādītāja pirksta alas durvis. Mēnesieši gan neko daudz gudrāki par senmarsiešiem netika, jo Illūram jau arī bija zināmi daži “joki”. Māra atcerējās, ka alas sienas sabruka aiz viņas, kad viņa brauca atpakaļ uz virszemi un domāja, ka Ķēniņa vīriem laimējies izglābt savas dzīvības. Tā kā aizsargiem izdevās saņemt tikai vienu cilindru, ģimene noprieda, ka pašlaik vēl briesmas nedraud. Taču bija nepieciešami, ka bija saskaņoti, dvīņu cilindri lai izsaukt zvaigžņu enerģiju. Viens no pāra bija Ceresā otrs Marsā. Laikam svešā inteliģence bija rūpējusies par to atdalīšanu. Nu vairs nebija zināms, kas īstenībā noticis ar Ceresas cilindriem, jo tos aizveda zvaigžņu kuģis.

Māra vairs pat neatcerēja, ka viņas atrastie cilindri atradās vecā vietā, jo šo apkārtni jau aizsargi, gan daži laimes meklētāji. Arī nezināja olbūtnes kur atrodās šie cilindri. Vai viņas būtu atklājušas Māras noslēpumu un svešā inteliģence atņēmusi cilvēces izšķirīgo nākotni, kuru pareģoja Ceresā Heraklīts? Pieredzes un jaunākās ziņas apmainot ģimene tomēr netapa gudrāka. Illūrs vēl nebija ar viņiem sazinājies un arī Jokpēteris neatbildēja. Ko tas viss varētu nozīmēt?

XVI. Dzimšanas Diena

Krūmiņu Daina paņēma tējas krūzi, ieslēdza televizoru un apsēdās pie galda, lai pirms brokastu gatavošanas noklausīties ziņas.

Par brīnumu uz ekrāna parādījās Krūmiņu ģimenei pazīstamais Kapteinis Rūdis Ramats. Viņa kuģis “Spīdola” jau veselu nedēļu bijis orbītā ap Marsu. Ramats ziņotājiem skaidroja, “Jā, es zinu, ka visas Marsa viesnīcas jau pārpildītas, taču 323 mazpasaulieši man samaksājuši par atvešanu uz Marsu, un te arī viņi paliks! Pēc likuma Marsam ir viņi jāpieņem.”

Ziņotājs teica, “Kapteiņa kungs, pēdējā laikā katrs kuģis šeit atstāj tik daudz cilvēku. Viņiem nav, kur dzīvot. Palielinās nekārtība, tiek izdarīti noziegumi. Kapteiņa kungs, vai jūs un jums līdzīgie nejutat nekādu atbildību ar nopietnām nepatīkšanām, ko jūs radāt uz Marsu?”

“Jā, Marss ir pārāk nabadzīga lai uzbūvēt viesnīcas, taču tā nav mana vaina. Es arī neesmu kārtībnieks,” atcirta Ramats.

“Kapteiņa kungs, vai tieši kuģinieki nav vainīgi, ka visā saules sistēmā izplatītas baumas par burvju cilindriem, kas varētu atradējus padarīt pasakaini bagātus?”

“Gluži otrādi. Šīs baumas pa visām apdzīvotām vietām esat palaiduši jūs, ziņotāji! Es visiem stāstu ka cilindri nes tikai nelaimi.”

Ramata seja nozuda no ekrāna, un ziņotājs vel piebilda: “Paldies Kapteiņa kungs. Cienītie klausītāji mēs redzam, ka kuģinieki radīs tikai grūtības. Viņi nemitīgi vedīs šurp zagļus, rāvējus un nemierniekus. Visiem šīm ļaudīm nebūs naudas, lai atstātu Marsu.

Krūmiņiene nogrieza televiņotāju un iegrima domās par visām pārmaiņām, kas piemeklējušas Marsu kopš vīrs atgriezās no Ceresas ar cilindriem. Marss vairs nešķita īsti drošs mītnes vieta Viņa pamanīja Māra skolas domrakstu. Viņš vēlējās, lai viņa to izlasa. Viņa paņēma lapu un sāka lasīt.

“Cilindru drudzis”

No izlūkciema kolonijām Marsa sabiedrība izaugusi un paplašinājusies. Mums tagad ir pilsētas ar apkārtējiem ciemiem. Šur tur arī izkaisītas atsevišķas sētas un arī dažādu klejotāju, tirgotāju vai savrup darbinieku apmešanas vietas. Dzīve lielpilsētās tik ļoti atšķiras no izlūkciemiem un savrup mītnēm, ka īstenībā būtu jārunā par divām pasaulēm.

Salīdzinot ar Mēnesi un mazpasaulēm, Marss vēl ir nabadzīga. Kopš smadzeņakmeņu drudža laikmeta pirms divsimts gadiem Marsam bijis maz imigrantu. Marsa iedzīvotāju skaits palēnam sabriedis galvenokārt pateicoties lielām ģimenēm.

Tie kas atbrauca uz Marss lai meklēt smadzeņakmeņus, bija dēku meklētāji un sapņotāji. Viņi bija sašutuši par dzīvi mākslīgi veidotā vidē gan alās zem Mēneša virsmas gan satelītu kolonijas. Tādēļ viņi bieži bija noskaņoti pret tehnoloģiju. Bet kurš gan varētu vainot cilvēkus, kas piedzimuši un uzauguši milzīgā mašīnā, kur viss ir mākslīgs?

Barībai nepieciešamās sēnes Marsā labi auga. Tiem, kam izdevās atrast piemērotas alas, arī kļuva turīgi. Bieži viņu mītne kļuva par ciemu centru, un šādi bagātnieki pat ar laiku varēja izveidot savu mazu ezeriņu ar sīkbirzīti. Viņi palīdzēja ar savu naudu attīstīt zinātnes tehnoloģiju, kā Marsā pavairot ūdeni. Tas, protams, varēja notikt tikai tur, kur ala atradās tuvi kādam krāterim.

Marsam vēl pat šodien ir enerģijas trūkums. Atomenerģiju bija aizliegt, jo cilvēki no tās tik smagi cietuši. Uz Marsu nebija iespējams radīt stādu enerģiju, kāda bija sakrājusies uz Zemes. Jauni zinātnes atradumi bija jāveido, bet enerģiju bija ļoti taupīgi jāizmanto, tikai nepieciešamām vajadzībām.

Vedmaksa no Marsa joprojām ir ļoti dārga. Ilgi bija jākrāj saules enerģiju lai iedarbinātu magnētisko ligu, kas met kuģi tālu virs Marsa atmosfēras, kur tas var pats iedarbināt savu jona raķešu dzinēju. Marsa pievilkšanas spēks, salīdzinot ar Mēnesi un mazpasaulēm, ir ļoti stiprs. Marsa saimniecība nevar uzturēt smago tirdzniecību, kur nu vēl tūristus.

Baumas, kas izplatījās visā Saules sistēmā, par brīnumaino cilindru spēku, nu pievilka Marsam dažādus dēkaiņus, kā arī neparastu militāro varu. Ir liela neskaidrība, kas tie cilindri īsti ir, un kā viņi cēlušies. Tagad pieņemts, ka cilindros bija tas spēks, kas Marsa mēnesi izsvieda no Marsa orbītas. Daži pat saredzēja iespēju ceļot uz citām zvaigznēm vai pat galaktikām izmantojot cilindru spēka zināšanas. Citi saredzēja cilindros lielas bagātības iespējas. Gan arī tie, kuri tikai domā par varu ko iegūtu, ja cilindri būtu viņu rokās.

Uz Marsa viesnīcās nebija vairāk par dažu simtu viesistabu. Tā pieticīgā saimniecība nebija paredzēta jauniebraucēju pulks ne arī bruņoto spēku paplašināšanu. Cilindru drudzis pārsteidza Marsu gluži nesagatavotu.

Māte tikko bija nolikusi dēla rakstu bija piecēlusies un ienākusi virtuvē.

“Šodien esmu padsmītniece. Man jau vienpadsmit gadu! Labrīt māt!”

“Labrīt! Ko tu šodien darīsi? Vai lidināsi pūkus, vai iesi par pūkiem kaujā, vai brauksi kā pasaku princese kariatē, lai lepnie prinči pūkus priekš tevis dzen?”

“Es domāju, ka lēkšu pāri mājai un sniegšos uz debesīm tāpat kā daiļdejojāja mazgravitācijas dejā. Bet tagad palīdzēšu sagatavot brokastis.”

“Ko tu vēlies dzimšanas dienas brokastīs?”

“Putru, ceptas olas un speķi! Māt, vai senāk speķi grieza no īstām, dzīvām cūkām? Man vakar tā Aldis teica skolas pusdienās. Bet laikam jau viņš gribēja mani kaitināt un pataisīt slimu.”

“Ak tas Aldis! Cik es saprotu, speķis senatnē bija sevišķi sagatavota cūku gaļa. To gan negrieza no dzīvām cūkām.”

“Tad no beigtām. Aldis vakar arī Ritu tā kaitināja. Ritai ir mazs sivēniņš, Cilpiņa, ko viņa bija pēc skolotāja lūguma atnesusi. Aldis tad stāstīja, ka senatnē cilvēki gāja medīt cūkas lielos mežos un pēc tam tās ēda! Ritai Cilpiņa ļoti mīļa un pēc tam viņa raudāja.”

“Mārīt, nebēdā, mūsu speķis nāk no speķu pupām!”

“Cik mežonīgi bijuši mūsu senči, dzīvnieku ēdāji! Māt, vai mēs arī nevarētu turēt sivēniņu tāpat kā Rita?”

“Nē, nevarētu. Cūka nav izturīgs dzīvnieks. Kā tu zini, izlūkciemos vispār grūti uzturēt dzīvniekus. Ritas vecāki ir dārznieki un cūka viņiem noder. Vai jau apnicis Či-Či?”

Či-Či ieskrēja virtuvē un ielēca Māras klēpī. Meitene to noglāstīja un noskūpstīja.

“Kuras draudzenes esi ielūgusi uz savu dzimšanas dienu?”

“Intu, Ritu un Zaigu. Es ceru, ka šodien nebus vētras.”

Māte ieslēdza televizoru un jautāja kādas ir laika ziņas. Tās paredzēja jauku dienu!

Māra uzklāja galdu un tad teica mātei: Es gribu vienu sainīti aizvest parādīt meitenēm skolā. Ļoti negribu ka Aldis par to zina un mani izjoko! Pagaidi, ielikšu viņu sava burbuļriepas riteņa kārbā un būšu tūliņ atpakaļ.”

Tācu mirklī meitene satraukti atgriezās: “Māt! Tanki ielenkuši mūsu ciemu! Man bailes!

Māte uzsauca televizoram: “Rādi Nītaures ciema apkārtni!” Dažas minūtes ekrānā redzama Marsa akmeņainā un smilšainā vienmuļā seja. Šur un tur vējā kaltās kāpās pacēlās ērmīgas, sakumpušas smilšu pilis. Bet, pēc mirkli pārsteigumā ekrāns rādīja piecus tuksneša tankus kas bija dziļi ierakušies smiltīs. Tikai to stobri nepieklājīgi rēgojās virs smiltīm.

Tēvs vel domāja bērnus sūtīt uz skolu. “Tanki drošu vien atsūtīti, lai mūs apsargātu”, tēvs nomierinošs sacīja. “Bērniem vēl jānokārto dažas lietas skolā, pirms viņi izbrauca uz Ceresu.”

Māte pagriezās pret vīru: “Jāni, atceries, kā pulkvedis Kēniņš izrāva Māru no skolas, lai pratinātu par tiem cilindriem? Viņai taču šodien ir tikai vienpadsmit gadu!”

Berzēdams acis virtuvē ielāčoja Māris. “Kas te notiek?”

Māra paskatījās uz brāli un noteica: “Manā dzimšanas dienā ieradīsies daži ciemiņi.”

“Kādi ciemiņi? Māris knapi bija pamodies un pameta acis televizorā. “Tanki? Kāpēc?”

Māte mēģināja bērnus mierināt. “Paēdīsim brokastis pirms tās kļūst pavisam aukstas. Pēc tam būs vieglāk domāt ko nu darīsim.”

“Draudzenes tik ļoti gribēja mani apsveikt un atvadīties pirms braukšana uz Ceresu. Bet nu man ir bailes iet uz skolu. Kāpēc tie tanki nevarēja braukt uz citurieni?”

“Māra, es domāju ka tev vel būs laba dzimšanas diena. Pajautāsim Jokpētera kungam, ko tanki šeit dara.”

Māra piespieda pogas zem ekrāna lai sarunāties ar Jokpēteri. Ekrānā uzzibsnīja: “Aizliegts šifrs. Mēģiniet vēlreiz.” Māris mēģināja un atkārtojās tas pats.

“Viņi būs kaut ko izdarījuši ar Jokpēteri!” iesaucās Māris.

“Kā būtu ja mēs vienkārši piezvanītu skolai un vaicāt kas ir noticis, ka bērni gribēja norakstīt uzdevumus un skaitļotājs neatrada skolas lapu?” teica māte.

Negaidīdams Māris uzrunāja televizoru: “Piezvani Krišjāņa Barona skolai.”

Ekrānā parādījās vīrs aizsarga tērpā. `Viņš palūkojās lejup, lai izlasītu vārdu, tad teica: “Ā, Krūmiņu ģimene! Labrīt! Prieks ar tādām slavenībām iepazīties. Jā, tur ir tā varonīgā meitene kas visu šo iesāka.....”

“Lūdzu, vai skolas sekretāre Rūtiņu kundze tur būtu?” prasīja māte.

“Kādēļ jums viņas vajadzīgas?” karavīra seja taujāja.

“Viņa ir ģimenes draugs. Mēs arī no skolas skaitļotāja gribējām uzzināt bērnu skolas uzdevumus.” māte stingrā balsī noteica.

“Rūtiņu kundze saslīmusi. Skolos skaitļotājs nestrādāja pareizs. Varbūt jaunais varēs atbildēt uz jautājumiem.”

Seja ekrānā nozuda un to nomainīja Krišjāņa Barona skolas zīmogs ar jautājumu: “Ko vēlaties?”

“Kādi uzdevumi ir Krūmiņu Mārim un Mārai?”

Ekrānā parādījās uzdevumi katram bērnam.

“Kas noticis ar Jokpētera kungu?” nenocietās Māris kaut arī tēvs viņu stingri saņēma aiz rokas.

Atkal parādījās karavīru seja. “Jūs mīlie cilvēki nesaprotiet cik bīstams pašlaik stāvoklis. Mums sadumpojās roboti un jūsu skolas skaitļotājam ar to laikam bija kaut kāda saistība. Mēs izmeklējam ar Mēnešpils centrālo skaitļotāja palīdzību, vai Jaunrīgas Centrālais skaitļotājs darbojās pilnā kārtībā. Jūsu skolas skaitļotāju mēs aizvedām salabot, vai pārtaisīt, lai nepatikšanas ar robotiem vairs neatkārtotos. Mums arī ir visādas nepatikšanas ar nemierniekiem. Tanki aizsargā jūsu ciemu no cilindru meklētājiem.

Sarežģīto apstākļu dēļ Krūmiņu bērniem ceļojums uz Ceresu aizliegts.”

“Nevar būt! Šī skolas programma ir uzskatīta pietiekoši svarīga Marsa attīstībai, ka ir ierakstīta Marsa satversmē. Uz kāda likuma pamata jūs tur esat?” uztraucās tēvs.

“Krūmiņu kungs, jūs mani apvainojat. Mēs gribam jūsu bērniem tikai labāko. Ja vēlaties, mēs pat aizvedīsim jūsu bērnus šorīt uz skolu.”

“Kā vecāks, Marsa likumu vārdā es jums aizliedzu ķerties maniem bērniem klāt!” atbildēja tēvs.

“Lūdzu neaizmirstat, ka Marss ir pakļauts Mēnesim un pašreizējā situācija apdraud visu cilvēci!”

“Nekas cilvēci neapdraudēja līdz ko uz Marsu atrada kaut ko vērtīgu, ko jūs ārpusē varētu izmantot. Agrāk, jums, Mēneša kungiem, nemaz tik lielas rūpes par mūsu drošību un labklājību nebija. Es nezinu kam jūs esat padoti, bet es jūs brīdinu, rokas nost no mūsu bērniem. Citādi, var sacelties tas, kas īsti apdraud cilvēci. Nespēlējaties ar karu!”

Māte metās starpā, “Jāni, šīs sarunas nav īsti auglīgas. Aizsarga kungs tikai pilda savus pienākumus.”

“Paldies Krūmiņa kundze. Mēs esam šeit lai uzturētu kārtību, ne lai karu celt. Jūsu bērni būs drošāki šeit uz Marss nevis izplatījumā. Kad padomāsiet, un dusmas norims, jūs sapratīsiet. Miers lai valda!” Ekrāns nodzisa.

Māte un tēvs saskatījās. Brokastis jau bija aukstas un nevienam arī vairs nebija ēstgriba.

“Mēnešpilnieki domā, ka viņiem ir tiesības uzkundzēties mūsu brīvās Marsa iekšējās lietās. Jūs uzdevumam nepieciešami, ka jūs tomēr izbrauciet ar Kapteiņa Ramata kuģi uz Cerēsu kā tas jau bija izdomāt. Šajos sarežģījumos ir Ķēniņa pirksts. Viņš noteikti būs izkārtojis tā, ka nevarēsiet uz “Spīdolu” aizbraukt ar parasto braucēju raķeti. Es varētu sazināties ar Marsa Valdes locekļiem lai atrastu citu ceļu pie “Spīdolas”, taču domāju ka šīs sarunas tiktu uztvertas”, prātoja tēvs.

“Ramats ir lāga vīrs. Domāju bērni varētu pat būt drošākā vieta uz “Spīdolu” nekā pašreizējos apstākļos šeit. Kāpēc mums tanku uzraudzība tagad ir vajadzīga? Es pieņemu ka apstākļi nav tik daudz mainījušies, ka kāds mēģinātu ķerties klāt starppasaule brīvkuģim. Pat ne Ķēniņš! Kuģenieki mīl savu brīvību. Viņi ir visiem nepieciešami. Kad ir vajadzība, viņi prot sastrādāt,” piebilsta māte.’

“Mat! Tēt! Man ir bailes priekš jums! Vai jūs nevariet mums braukt līdz?” prasīja Māra.

“Nē, Mārīt. Mums šeit jāpaliek jo darbojamies Marsa valdē. Tieši tagad mūsu klātbūtne ir nepieciešama. Jūs veiksiet savu un savas skolas uzdevumus un pēc neilga laika būsiet atpakaļ. Līdz tam laikam cilindru drudzis būs norimis, Jaunrīgā būs kaut cik atkopusies no lielā sprādziena un mēs visi varēsim turpināt mierīgāku, parastāku dzīvi. Kapteinis Ramats ir uzticams un saprātīgs. Trauku neko viņš nedarīs,” atbildēja māte.

“Kā ir ar Aldi? Viņam taču arī jābrauc.”

“Aldi jūs satiksiet viņa mājās. Viņa palīdzība arī būs vajadzīga. Mēs Valdē paredzējām nepatikšanas ar Mēnesiešiem. Tādēļ izstrādājam kā ziņotājs no Valdes varētu sasniegt Ramata brīvkuģi nepamanītā veidā, ja tās kļūtu nepieciešams. Šo iespēju varēsiet izmantot. Domāju ka ar mēnesiešiem mēs tomēr tiksīm galā. Tā tad jūs izbrauksiet ar Ramatu kā paredzēts,” nobeidza tēvs.

Māte apkampa meitu un dēlu, “Nu, Mārīt, tu raizējies ka tava dzimšanas diena būs par klusu, jo drošības dēļ tu nevarēsi to ar draudzenēm nosvinēt. Mums ir dāvana, ko varbūt būtu devuši tev lielākā vecumā, taču šoreiz būs tas īstais brīdis.” No skapja augšas viņa izņēma mazu sainīti un iedeva meitai ar mīļu skūpstu. Māra attaisīja un no sainīša izvilka sudraba ķēdīti ar dzintara pakariņu. Rokas viņai drebēja un acīs saskrēja asaras.

“Tas ir tavs senču mantojums, no vecmātes pūra lādes. Lieci ap kaklu un valkā. Māra, ir visādi akmeņi. Mūsu ģimenes ģeoloģei mēs uzdāvinām tādu, kas kādreiz senajā Zemē bija dzīvs. Lai mūsu jaunai burtniecei saules saprāts!”

Māra lēnam pacēla rotu līdzko dzintars bija acs līmenī. Tad viņa saskatījās ar aizvēsturisko biti, kas dzintarā satverta. Baiga sajūta apņēma Māru. Viņa pati jutās kā tā bite, kas satverta mūža sveķos bez izvēles, dzīta uz priekšu laiku straumē, kurū kāds cits nākotnē vēro kādā mūžīgā baigā ornamentā.

“Māra, bite ir čakla un strādīga; tu esi gudra un prātīga. Ar šiem tikumiem tavi ceļi būs brīvi.”

Māris iesāka dziedāt “daudz baltu dieniņu”. Tik raibi balta dzimšanas diena var būt tikai vienreiz mūžā.

XVII. Jokpētera Atklāšana

Iebraukuši Jaunrīgā Māris un Māra dzirdēja, ka skola atlikta uz pēcpusdienu. Skolotājiem esot neparedzēta sapulce. Tuvākie bērni aizsūtīti mājās, pārējiem un visjaunākiem bērniem paredzētas brīvas nodarbības ar uzraudzību.

Alda māja bija tuvu pie Baltezera parka, kādi trīs kilometri no skolas. No Riekstu mājas varēja saredzēt parka milzīgos kokus, kas sniedzās augstāk par lielāko daļu no sabūvētām ēkām. Riekstu māja šodien likās tērpta svētku rotā. Divstāvu ģeodeska bļoda bija apklāta puķēm – dzeltenām, baltām un sarkanām. Tās pietiekoši līdzinājās senās Zemes rozēm, ka par tādām arī viņas sauca. Tieši šodien, it kā Ceresas braucienam par godu, viņas bija izplaukušas pilnā krāšņumā. Rieksta kundze bija daiļuma mīļotāja. Savu brīvo laiku viņa pavadīja mājas dārziņā. Māris piegāja pie durvīm un sāka sist ierasto signālu. No mājas iekšienes atskanēja dobja palielināta Alda balss, “Palaidņi! Vai jums nav jābūt skolā?”

“Zini draugs, mums nav laika blēņām,” atbildēja Māris, atvērdams durvis..

“Rieksta kundze,” viņš pagriezās pret Alda māti, “Mēnešpils padotie mums aizliedza braukt uz Ceresu paredzētā laikā. Vecāki teica ka ar Marsa Valdes atbalstu mēs varēsim tomēr braukt. Mēs ceram ka Aldis varēs mums braukt līdzī.”

“Zinu, no Valdes jau saņēmu ziņas. To lietu izkārtos pavisam vienkārši. Mana pieredze, kā brīvkuģnieku biroju pārstāve tagad noderēs. Jūs abi tiksiet uz “Spīdolu” ar preču piegādes raķeti. Mēs ar Aldi uzbrauksim pavisam kārtīgi un atklāti. Jau ilgu laiku esmu pati gribējusi pārliecināties par savu vīru un mans lūgums pēdīgi pieņemts. Mēnešnieki par to nav uztraukušies, jo laikam viņi mūs abus par pilnu neņem.”

Rieksta apklusā, redzams viņa pārdomāja ko viņa gatavojās teikt. “Aldim ir radies slikts iespaids par Krūmiņu ģimeni. Es nezinu tieši kas notika, bet man liekas ka nav nekas ko nevarēs atrisināt. Bet, turpināšu skaidrot par praktiskiem soļiem..Šeit ir karte kā tikt uz Jaunrīgas preču ostu, specifiski ēka kur automātiski ielādē preču raķetes. Diemžēl, vienīgais veids kā tur tikt bez uztveršanu. Jaunrīgas skaitļotāju kompleksu dzesina ar Baltezeru ūdens. Jums būs jātiek uz preču piegādi pa dzesināmo cauruli, jo parastā pieeja ir apsargāta un aizslēgta. Vai jums stipras plaušas?”

“Nu, vairs neesam pekstiņi. Protams, ka esam pavisam veseli. Bet vai mēs varēsim nemanīti iebriest Baltezerā? Tur jau nedrīkstēt kādu traucēt, bet ko var zināt. Varbūt mūs izseko. Mēnešnieki gribēja mūs pavadīt uz skolu,” iebildēja Māris.

“Drošs paliek drošs. Es jūs dabūšu Baltezerā, un ne par vārtiem,” nosmīnēja Aldis.

Kad trīs draugi tika līdz Baltezera parka ārējiem mūriem netālu no Alda mājas, Aldis sāka taustīt sienu. Pēdīgi viņš iesaucās, “Atradu!” Ar makšķeres auklu viņš pārvilka mūrim pabiezu vītni. “Šis ir ērtāks veids kā ietikt parkā. Ne par vārtiem un nav jāķēpājas ar ierakstīšanos,” pamācīja Aldis. “Nu, tad pierakstiet pamatīgi savas piezīmes, sevišķi, tu Māri, lai būtu tava piezīmju grāmata reiz gatava,” mazliet skaudīgi, bet ar rūpēm par saviem draugiem atvadījās Aldis. “Es jau uzbraukšu pirmā klasē, bet jums būs jātēlo preču kārbīņas. Nenoguliet! Tad uz tikšanos!” un Aldis nozuda, pārlicinājies, ka draugi uzrāpušies pa vītni un ir Baltezera parkā.

Bērni nolēca no mūru dziļā zālē un skrēja uz ezeru. Putni skaļi sadziedājās. Agrā rītā divi skrējēji parādījās takā, sasvīduši savā intensīvā darbā, tie nozuda aiz krūmiem. Pusdienas pastaigātāji tikai parādīsies pēc vairākām stundām. Migla jau bija saplākusi, noslēpusies ielejās. Cik, viegli var skriet pa mīksto zāli šādā dienā! Var justies gandrīz, ka lido un ir viegli aizmirst uzdevumu.

Viņi pienāca pie sakrautiem lieliem akmeņiem blakus ūdenskritumu un no augšas skatījās atvarā, kas zem tiem mutuļoja. “Tad šis ir tas drošākais ceļš pie ‘Spīdolas? Es nezinu. Cerams, ka Rieksta kundze nebūs pa daļai jukusi,” norūca Māris.

“Viss ir tieši kā zīmējumā. Tur starp tiem akmeņiem vajadzētu būt noteka.”

“Loģiski gan, bet drošs tomēr neizskatās.”

“Klusu!” pārtrauca Māra un rādīja kur tālumā virs pilsētas centra divi helikopteri riņķojās pakāpeniski lielākos riņķos. “Varbūt tie mūs meklē!”

“Muļķības!” iesaucās Māris bet tūlī arī ielēca ūdenī un nonira tieši virs notekas. Pēc neilga brīža viņš bija atpakaļ un teica, “Grūti pārliecināties. Nav arī vairs laika. ‘Māra peldi pa priekšu. Ja negadās varēšu tevi izglābt.’”

“Labi ka atstājām Či-Či pie Alda. Viņš izgudros kā viņu dabūt uz kuģa. Te gan Či-Cis samērcoties. Māras galva nozuda zem ūdeni. Māris dzirdēja it kā helikopteri tuvojamies, ierāva trīs spēcīgus elpas vilcienus, cerot ka ūdenī būs grūtāk uztvert viņa miesas siltumu. Ar spēcīgām kustībām viņš peldēja, sekodams māsu, līdzko straume viņu saķēra un ievilka pa caurumu sietā tieši kā bija rādīts zīmējumā. Viss bija pareizs, taču plaušas jutās, ka plīsīs. Straumes ātrums un spēks pieauga, plaušas kļiedza, un Māris juta, ka varētu krist bezdibenī. Viņš cīnījās lai neiegrimtu dziļāk mierīgā tumsā, jo bija taču jāpalīdz mātai. Un tad pēkšņi viņš juta, ka kaut kas rauj viņu pret straumi un uzreiz viņš bija izmests no ūdeni uz cietiem akmeņiem tur pat vel tumsā.

“Māra, kur tu esi?” sauca Māris. Iedegās gaisma un viņš redzēja māsu rāpus, drusciņ apjukušu. Viņi abi pagriezās it kā, izdibinot no kurienes, nāca gaisma.

„Ak Dievs!” Tur stāvēja milzīga melna būtne ar kvēlojošu oranžu aci. No šīs acs nāca gaisma. Zem galvas vairākas rokas pastāvīgā kustībā.

„Sekojiet mani,” teica milzenis.

Bērnī saskatījās un pameta acis uz ūdeni, kas virpuļoja aiz viņiem. Atpakaļ pret šādu straumi gan vairs netiksim nodomāja abi.

„Zīmējumā nebija nekas par šādu Politēmu,” čukstēja Māra. „Ko darīsim?”

„Robotiem nevajadzētu uzbrukt cilvēkiem. Labāk sekosim jo atpakaļ netiekam,” atčukstēja Māris un paspēra divus bravurīgus soļus uz milža pusi.

„Kur jūs mūs vedīsiet? Mūsu draugs ir Jokpētera kungs. Cerams, jūs pazīstiet!”

„Loti labi. Jūs esiet labās rokās ja esiet Jokpētera kunga draugi!”

XVIII Jokpēteris Sevi Atklāj

“Iesim uz priekšu” uz caurumu sienā rādīja briesmīgais biorobots, ko bērni bija nosaukuši par Politēmu, pēc sen sengrieķu teikas vienacaino milzi. Māris un Māra noskatījās uz kāpnēm pa malu, ko tikko varēja saredzēt ar Politēma acs gaismu.

“Šeit ir pavisam tumšs!” uzkliedza Māris, kas pirmais iekāpa caurumā un taustījās ar kājām un rokām. Viņam sekoja Māra, tad Politēms ar savu gaismu. Nedroši bērni kāpa, kāpa un atkal kāpa. Varēja dzirdēt stipru dimdināšanu, kas kļuva arvien stiprāka.

“Laikam lielie gaisa ventilatori” minēja Māris. Vel daži desmit metru un skurstenis, par ko viņi bija kāpuši izbeidzas.

“Ko tagad?” prasīja Māra.

“Tagad, jūs paši tiksiet galā” Politēma gaisma izdzisa, atstājot bērnus pilnīgā tumsā. “Mana darbavieta šeit izbeidzās” viņš vel turpināja. “Jums gan jāiet uz priekšu. Šeit cilvēki nav bijuši kopš Sīpols veica savus pētījumus par smadzeņu akmeņiem.

“Tas taču bija pirms 170 gadiem” domāja Māris. Pirms bērni varēja iedomāties, ko darīt tālāk, gaisma iedegās un viņi redzēja, ka ir maza telpa kaut kur skaitļotāju kompleksa vidū. Telpas otrā galā stāvēja divi vadu pievienoti roboti. Neīsta pasaule. Mašīnas un vel mašīnas, kustīgas un nekustīgas, runājošas un nerunājošas. Pasaule kur dzīvo un valda roboti.

Gaisma vairs nebija sāpīga. Telpas otrā stūrī uz ekrāna zibsnīja krāsu mudžeklis, skaitļi, figūras. Kad bērni bija tikuši telpas vidū, ekrāna gaismas aprima un to atvietoja Jaunrīgas centrālā skaitļotāja pazīstamais trīsstūra zīmogs. Abi roboti cieši skatījās uz bērniem ar savām aukstām acīm.

Balss ierunājās “Esmu Jaunrīgas galvenais skaitļotājs. Vai varu jums palīdzēt?”

“Mēs meklējam Jokpētera kungu!” bez bailēm iesaucās Māris.

“Krišjāņa Barona skolas skaitļotāju” pievienojās Māra.

“Tagad ir jauns, labāks” atbildēja balss.

“Nē, Jokpēteris bija mūsu draugs!” teica Māris.

Māra pagriezās pret brāli, “Laikam viņš ir pilnīgi nozudis.” Viņai nobira asara.

“Varbūt viņš ir noliktavā. Mēģināšu viņu ar jums savienot. Tas ir tik reti, ka cilvēki sadraudzējās ar skaitļotājiem.” Sarunu izbeidza skaitļotāja balss.

Bērni apstaigāja telpu un jau bija pie durvīm, kad uz ekrāna uzzibsnīja Krišjāņa Barona skolas zīmogs. Bērni pieskrēja pie ekrāna. Tad tas aptumsa. Skolas zīmoga vietā parādījās krusts, tad trīsstūris, tad četrstūris un tad Māris un Māra dzirdēja Jokpētera balsi “Paldies, ka esiet mani atmodinājuši! Mums ir daudz ko pārrunāt. Zem šīs telpas ir manas atmiņas, kurās biju iegrimis. Mēs varēsim īsti satikties. Paskatāties pa labi uz sienu, un ejiet uz priekšu.”

Sienā pa labi atvērās durvis un bērni pagāja uz to pusi. Grīda uz kā viņi abi stāvēja, sakustējās un brauca uz leju. Kad tā apstājās, tālu virs galvas varēja saredzēt gaismu, kas spīdēja caurumā, kur viņi abi tikai brīdi atpakaļ bija stāvējuši. Tā apdzisa un iedegās vājāka gaisma telpā, kurā viņi stāvēja. Pustumsā viņi skatījās apkārt. Atmiņas telpa bija milzīga. Garās rindās atmiņas tvertnes sniedzās kā stari no telpas vidus, kur tukšumā peldēja liela bumba.

Abi bērni sačukstējās. Kur nu iet? Ko lai darīt? Telpas milzums viņus nobaidīja. Gaisma nebija pietiekama cilvēku acīm. Atmiņu tvertnes sniedzās tālu virs galvas. It kā Jokpētera čukstiens Mārai teica, „Uz priekšu!”

Bija jāiet garām milzu melnai bumbai, lai tiktu kur balss it kā sauca. Kādu lomu melnā bumba spēlēja skaitļotāju darbībā viņi nevarēja izprast, bet ka tik liels priekšmets peld gaisā bez redzama balsta radīja abos bijību pret spēkiem, kas šeit mājō. Māra atkal uztvēra dīvaino čukstienu un pievilka brāli aiz piedurknes.

“Vai tu dzirdēji?”

“Nē.”

“Šeit” čukstiens. Abi pienāca pie atmiņu tvertnes, kas citādi līdzinājās pārējām, tikai uguniņa tajā nespīdēja. Māris taustīja tvertnes sienu, līdzko sajuta mazas durtiņas. Kad tās atvēra, gaisma iespīdējās un varēja saredzēt pogas. Māra piegāja un piespieda tās secībā. Kaut kā viņa zināja kā to darīt. Tvertnes gaismiņa

pastiprinājās un mainīja krāsu.

“Paldies, draugi. Gribēju no jums atvadīties. Citādi būtu modinājis sevi vēlāk.” Tā bija Jokpētera balss un klauna hologramma, kas parādījās, bija tas pats vecais joku dzinējs.

“Es nezināju, ka skaitļotāji guļ.” teica Māris.

“Tev taisnība. Skaitļotāji neguļ, kaut viņus var nogriezt. Taču es paslēpos savās atmiņās no Mēnešpils skaitļotāja.” Jokpētera tēls palocījās pret viņiem uz ekrāna un čukstēja “tas atrada tikai dažas kļūdas, kādas es iesēju. Visas nepatikšanas notikušas pēc tam, kad Marsa jaunais administrators, Pulkvedis Ķēniņš, uztvēra skaitļotāju ziņojumus, kas man tika sūtīti no dziļām alām ap Jaunrīgu. Māra, tavš draugs Illūrs ir pametis savas mājvietas ar visām savām olbūtnēm un ir ceļā uz mazpasaulēm ar zvaigžņu kuģi.”

“Tad tas tracis tuksnesī bija sakarā ar Illūra bēgšanu!” izsaucās Māris.

“Tu gan neesi nekāds parastais skaitļotājs. Skaitļotāji nevar sevi tā izslēgt un ieslēgt.” uztraucas Māra.

“Ķēniņš domāja, ka svešas inteliģences mani iespaido, un tādēļ lika mani Mēnešpils skaitļotājam pārbaudīt. Lai neatrastu manu apziņu centrus, es liku savām mašīnām tos fiziski noslēgt. Man bija paredzēts uzmosties vēlāk, taču to, ka cilvēki ienākuši šīs telpās, dabīgi uztvēra sargmašīnas un tie iedarbināja manus pašai zargāšanās centrus. Zinu, ka jums jāsteidzas. No Burtniekiem zinu, ka jums jātiek uz kuģi ar preču piegādes raķeti. Ļoti vienkārši. Roboti atvedīs skaitļotāja kastes no fabrikas un ar tām jūs viegli tiksiet uz *Spīdolu*. Jums vēl ir laiks. Un nu man ir tas svarīgākais, ko jums atklāt.”

“Jūsu uzdevums ir arī manās intereses. Jums jāzina, ka esmu ļoti, ļoti, ļoti vecs.” Jokpētera tēlam parādījās ļoti gara, balta bārda, kas sniedzās pat līdz grīdas. „Tev pareizi. Neesmu īsts skaitļotājs.” Bārdainā klauna tēls nozuda un to atvietoja mazs, plīks bērniņš. „Esmu tai pašā vecumā, kā cilvēce, jo mani īsti neradīja cilvēces tehnoloģija. Cilvēku tehnoloģijas radītais ir tikai viena no manām sastāvu daļām. Man vecākās inteliģences pirmforma izskatījās šāda.” Parādījās klauna Jokpētera attēls.

„Mani senči no zvaigznēm izgudroja varas cilindrus, lai izveidotu vārtus starp attālākām zvaigznēm. Šis sasniegums iznīcināja viņu pasauli. Taču tam, tā nebija jānotiek. Tas nebija tikai liktenis. Kad Māra atrada spēku cilindrus, tas arī uzmodināja varaskāri cilvēkos. Vai nu par labu, vai par sliktu, tas būs paātrinājis cilvēces evolūciju. Un nu, senais zvaigžņu kuģis, kas līdz šim nekaitīgi peldēja pa mazpasaulēm, ir pamodināts. Tas ir ļoti sevišķs skaitļotājs, olbūtņu radītājs un viņš var būt ārkārtīgi bīstams. Tu, Māra, esi briesmīgus spēkus sacēlusi. Jūsu abu un Alda loma būs palīdzēt šos spēkus ievirzīt labos ceļos, pirms tie kļūst negrozāmi. Tādēļ, jums būs jāiet pašā maiņas virpuļa viducī.”

„Kādēļ mēs? Ja tev rūp mūsu labklājība tu jau noteikti visu ko izkārtot,” neticīgi iebilda Māris.

„Skatāties labi, kāds es īsti izskatos.” Atmiņu tvertne sāka kustēties un pacēlās gaisā. Nu bija redzams milzīgs kristālu akmens, kas acu priekšā mainīja krāsas, gaismas spilgtumu un ģeometrisku veidu. Spīdīgais akmens turpināja: „Mīļie draugi, nebaidāties. Mans fiziskais skats nav īstāks par tēliem ko redziet ekrānā.” Uz ekrāna parādījās senais zvaigžņu kuģa kapteinis zvaigžnotā apmetnī, tad to atvietoja pazīstamais Jokpēteris. „Gribēju no jums atvadīties. Savu lomu būšu drīz izpildījis. Mīļie draugi, es novecoju. No tā laika, kad cilvēki mani izrāva ar visām saknēm no Velna Bļodas esmu palēnām fiziski kļuvis nespēcīgāks, kaut zināšanā esmu pieaudzis. Bez saknēm es sevi vairs nevaru atjaunot. Manī sadarbojās trīs inteliģences: seno zvaigžņu un cilvēka radītās mašīnas inteliģences un senmarsiešu, kas ir zvaigžņu cilvēku radījums. Tās inteliģences esmu saturējis līdzsvarā ar lielām grūtībām.... Sāk pienākt laiks, kad tas vairs nebūs iespējams. Atsevišķās inteliģences plēšas katra uz savu piepildīšanos virzienu. Varbūt tik cieši kā manī šīs inteliģences vairs nekad nesadarbosies, taču viņas visas būs bagātinātas.”

„Tagad gan mēs visi esam apdraudēti no tā, ko es ar savu zvaigžņu ģinti senatnē radījām. Jums būs jāstājas ar Zvaigžņu kuģi, ko mēs senatnē radījām un kas tagad peld izplatījumā Mazpasaules joslā. Tas skaitļotājs kļuva traks un tagad uzskata cilvēci par savu ienaidnieku. Ja uzvarēs Zvaigžņu kuģis, cilvēces

attīstība tiks nopietni apturēta šai saules sistēmā, un to es nevaru pieņemt. Tas, ko izveidoja mana civilizācija tādā gadījumā, tiks lietots ne labiem, bet sliktiem nolūkiem.”

Atmiņu tvertne aiztaisījās ciet un palika tikai pazīstamais Jokpētera tēls, kas ar platu smaidu pagriezās pret Māru. „Māra, tev ap kaklu ir dzintara karulis no Zemes aizvēsturiskajām priedēm. Turies pie tā. Glabā to. Iegaumē to biti, kas tur satverta.”

Māra satvēra dzintaru un to noglaudīja. Vēlreiz viņa izjuta savādo elektrību.

„Tagad pienācis laiks mums šķirties. Kapteiņa Ramata kuģis jau jūs gaida uz izbraukšanu. Brauciet atpakaļ ar liftu, kur augšā jūs roboti aizvedīs uz preču ostu, lai nogādātu jūs uz kuģa. Labu laimi! Steidzaties!” Jokpētera tēls nozuda. Gaisma atmiņu telpā sarāvās. Kāds cits spēks sāka mosties, un milzīgā bumba telpas vidū sāka klusu sanoņu un griezās ātrāk un ātrāk. Brīdi Māris un Māra stāvēja sastinguši, tad abi, gandrīz reizē izsaucās: „Iesim!” Kad aizvērās lifta durvis, atmiņu telpa bija gaiša no nemitīgiem elektrības pulsieniem.

XIX. Mazpasaulieši

„Māri! Māra!” pa gabalu Aldis jau sauca, ieraugot savus draugus preču noliktavā raķešu kārbās. Aldis pieskrēja, lai palīdzētu *Spīdolas* noliktavas strādniekiem izcelt viņus laukā. Bāli un mazliet satraukti tie izskatījās, bet citādi veseli. Preču raķetes brauciens bija straujš un neieteicams vecākiem braucējiem vai slimniekiem.

Māris skatījās uz Aldi un prasīja, „Ko tad tu te tik ātri? Kādas ziņas no Marss?”

„Tavi vecāki sarunājās ar manu māti. Izrādās, ka Marsa pārvalde bija izsūtījusi stingru protestu Mēnešpilei, ka Valdmaņa-Bērziņa laureāta uzdevums ir sevišķi svarīgs visam Marsam un neatņemama tradīcija. Mēnešpilsniekiem bija jāatzīstas, ka aizliegt jums braukt ar ceļotāju kuģi, ir pret likuma. Tātad Ķēniņš zaudējis vēl vienu spēlīti. Krūmiņu jaunskungs un Krūmiņu jaunkundze,” Aldis paklanīja savu galvu, „priecājos vēlreiz satikt tik svarīgas personas. Atļaujiet man parādīt jums šo kuģi.”

„Tu man gribi teikt, ka visa šī intriga bija par velti?” izsaucās Māris.

„Nekas nav par velti,” atgādināja Māra. „atceries Jokpēteri? Vai tik viņam nebija kādas darīšanas ar šo lietu?”

Pa skaļruni bija dzirdams zvanīšana un tad Kapteiņa Ramata balss, „Lūdzu ieņemiet vietas. Lūdzu ieņemiet vietas izbraukšanai.” Drīzi vien trīs draugi jau sēdēja savās vietās un ekrānā lasīja nepieciešamos braukšanas noteikumus, kas bija jāzina visiem *Spīdolas* pasažieriem. Pat Aldis rakstīto cītīgi iekala prātā, jo visa kuģa saimes dzīvības varēja būt atkarīgas no tā. Burti nozuda un uz ekrāna parādījās Kapteiņa Ramata seja:

„Sveicieni jaunbraucējiem no *Spīdolas* saimes no Marsa orbīta izbrauksim pēc vienas stundas un 23 minūtēm. Izbraukšana nokavēta, jo mums jāgaida uz sevišķi svarīgu līdzbraucēju, pulkvedi Ķēniņu. Nolasīšu ziņojumu no Aizsardzības ministriju.

Vakar bez vēsts atkal nozuda viens mūsu kuģis. Liesma. Kā ziniet, Mazpasaulēs ir dažas noziedznieku kolonijas. Līdz šim no viņām mums

nopietni draudi. Mēs nezinām vai šīs sveštautiešu kolonijas ir atbildīgas. Lai sargātos pret nepatīkamām varbūtībām pagaidām visi kuģi tiks apbruņoti un vēdīs aizsardzības vienības.

Šī būs pirmā, un es ceru pēdējā reize, kad karspēks būs novietots manā kuģī. Esam iztikuši bez šādas, „palīdzības” un šis kuģis arvienu apmeklējis mazpasaulē kolonijas ar viņu ielūgumiem. Kuģis ir saites kas savij visu cilvēci kopā. Šo lomu turpināsim. Kuģu saime darīs visu, lai jūsu brauciens būtu patīkams, drošs un ar atdevi. Variet izkustēties no savas vietas līdzko būs gatavi izbraukt. Paldies.”

„Atkal tas pats Kēniņš! Mēs netiekam no viņa vaļa”, izsauca Māris. „Vai tev ir bailes?” viņš noprasīja māšai.

„Man vairs nav bailes no it nekā!”, atcirta Māra un parādīja brālim mēli.

„Te nu bija tie godīgie, pieklājīgie, paklausīgie studenti”, nosmīnēja Aldis. „Paskatīsimies, kas vēl līdzī brauc,” viņš paspieda pogas. „Profesora Bluķa vārds! Laimīgi gan. Cerēju satikt, kad atcēla mūsu pirmo braucienu,” Aldis skatījās uz draugiem. „Bluķis ir eksobioloģijas speciālists un zina daudz par mazpasaulēm. Varbūt viņš varēs palīdzēt atrast manu tēvu.”

Māra skatījās uz Alda aizrauto seju un klusi teica, „Man vairs nav bailes. Man nav bailes no svešām būtnēm. Illūrs pat mēģināja palīdzēt...”

„Tu gribi teikt, ka senmarsieši nav vainīgi? Kas tad? Noziedznieku kolonijas? Pirāti?” Aldis rokas sparīgi kustināja līdz ar vārdiem. Labā roka atsitās pret šķīvja, ko nesa laipna apkalpotāja ar tumši sprogainiem matiem, kas apvija maigi brūnu seju. Pārsteigts Aldis apgriezās un ieskatījās divās nobēdājušās acīs, kas raudzījās uz apgāztā dzēriena Alda klēpī. Aldis bija tā pārsteigts, runājot par svešām būtnēm, ka brīdi pietrūka vārdi. Pirmo reizi mūžā viņš satika tumšādainu cilvēku...

Uz tumšādainās sievietes žetona bija uzrakstīts savāds vārds, „Bekija.” Bekija atvainojās, novāca glāzes un pasniedza pūkainu dvieli. Pēc brīža viņa arī atgriezās ar jauniem dzērieniem. „Dzērienus lika jums atnest pats Kapteinis Ramats kopā ar ielūgumu viņu satikt pēc divdesmit minūtēm. Šeit jums ir tādi paši dzērieni, kādus atnesu pirmo reizi” rādot uz paplāti.

„Es ceru, ne gluži tādi paši”, mēģināja jokot Aldis.

„Aldi!!” viņu apsauca Māra.

„Ne gluži. Tad vajadzētu Jūsu palīdzību,” mazliet salkanā balsī atsita Bekija. Acīmredzot viņa nebija nevarīga. „Lūdzu paziņojiet, ja varu jums vel palīdzēt. Neaizmirstiet Kapteiņa ielūgumu. Laba laime jūsu brāciņā!” Ar platu smaidu pret Aldi viņa vel piebilda, „Man liekas tā būs jums nepieciešama.”

Mārai paspruka smieklī pat pirms Bekija nozuda.

Aldis, it kā uzvarētājs teica, „Laimīgi mēs esam gan. Redzi ko, mēs satiksim pašu Kapteini. Iesim!”

Bērniem tomēr bija jāgaida dažas minūtes uzgaidāmā telpā, pirms sargrobots viņus ielaida. Kad Kapteinis Ramats iznāca, viņš tūliņ sniedza draudzīgu roku. Viņš tad atkāpās pāris soļus un plaši izteicās, „Jūs gan esiet auguši! Kur nu tas laiks aizskrējis kopš satikos ar Krūmiņiem. Ziniet, mums nav daudz laika tarkšķēt. Gribēju tikai iepazīties. Māri, mani izvēlēja par tavu padomdevēju sakarā ar tavu uzdevumu, par tautu attiecībām. Tagad, liekas, tavs uzdevums paplašinājies un kļuvis vel nopietnāks, jo jādomā arī par attiecībām ar pilnīgi svešām būtnēm. Tas Pulkvedis Ķēniņš gan visām šīm lietām gribētu taisnas līnijas novilkt. Par to vēl vēlāk. Gribu tikai teikt, ka mums būs cieši jāsastrādā. Un tu, Aldi, tu taču esi Riekstu Zintara dēls, ne?”

„Esmu gan. Jūs man palīdzēsiet viņu atrast?”

„Kur varēšu, tur palīdzēšu. Rieksts bija lāgs vīrs. Pazinu viņu labi. Vēlāk pastāstīšu.” Ramats uzlika roku uz Alda pleca. „Labi draugi. Man jāsteidzas saņemt mūsu ‘dižo’ viesi. Lūgšu jūs pie sevis atkal drīz. Laba laime!” Ramats atkal sniedza roku un robots jau bīdīja bērnus ārā. Pie durvīm parādījās laipnā Bekija vest viņus atpakaļ.

„Te nu bija,” nosplāvās Aldis, ne vairs kā uzvarētājs. Viņš saprata, ka būs vajadzīgi vēl daudz pacietības un darba.

XX. Sadursmes

Jau divas nedēļas izplatījumā! Kamēr Aldis un Māra palīdzēja kuģa dārzniekiem, Māris pavadīja lielu daļu savu brīvo laiku *Spīdolas* lasītavā, šķirstot rakstus par Saules civilizācijas tapšanu. Viņš iesāka lasīt par mazpasaulēm.

„Visvairāk izejvielas Mēneša, satelītkoloniju un Marsa vajadzībām ieguva no mazpasaulēm. Darbs mazpasaulēs bija riskantāks, bet ar lielāku peļņu. Mazpasaulēs pievilka strādniekus, kas vai nu bija dēku meklētāji, vai arī jutās ierobežoti parastā sabiedrībā. Visplašāk izplatītā sabiedrība un valoda bija latviešu. Mazpasaulēs tomēr strādāja procentuāli vismazākais latviešu skaits. Ir tādi dažādo reiz-uz-Zemes-vareno tautu pārstāvju starpā, kas par savu galveno uzdevumu uzskata meklēšanu pēc savas tautas senām greznībām. Cilvēce atstāja Zemi, neatrisinādama savas nesaskaņas. Sēklas iesētas nākotnes ražai.”

Māris tik cītīgi lasīja, ka no sākuma nemanīja kņadu, kas izcēlās blakus telpas nenoslēgtā nodalījumā. Kad karstās debates turpinājās, viņš izslēdza ekrānu un nemanot piesēdās runas dalībniekiem tuvāk. Pašreiz iekarsis runāja pasmags pusmūža vēl visai stiprā izskatā vīrs iereibušā balsī:

„Mēs latvieši pacēlām civilizāciju no drupām, ko atstāja tā laika lieltautas, kad tās iesāka pasaules karu. Tagad Zeme nav vairāk nekā karsta ogle, kas vēl kvēlo ar savu ellišķīgo radiāciju. Nē, nekad, nekādi nevaram pieņemt, ka šīs tautas, krievi, ķīnieši, amerikāņi, vācieši, japāņi, un kuri vēl ne atkal valdītu un iesāktu galīgo bojā eju. Un tāpēc Saules sistēmai jāklūst, drīkst tikai būt viena valsts ar vienu valodu – latvieši! Tur kur perinās slimīgi iedīgli, tie jāiztīra. Kaitīgas nezāles jāizrauj pirms viņas pārņem visu.”

Māris nenocietās. „Man skolā mācīja, ka karš izcēlās uz Zemes, jo dažas tautas domāja, ka viņas ir pārākas par citām.”

Runātāji apklusā, un visi skatījās uz Māri. Viens pagriezās pret pirmo runātāju, „Mūsdienas bērni paliek neciešami pārgudri. Ola mēģina mācīt vistu.” Runātāji pagriezā Mārim muguru, savilka krēslus tuvāk kopā un turpināja savu sarunu.

„Loti pareizi izteikts, Zaķa kungs. Bērnām grūti saprast cik neiecietīgas var būt tās sīkās tautiņas. Tas tik bijis pērn gadā, kad daži ķīnieši sacēla traci un

par visu varu mēģināja uzspiest savu ķeburaino rakstu, ja to var saukt par rakstu, lai mācītu Vistautu augstskolā, kuru viņējie nemaz tik kuplā skaitā neapmeklē.”

„Un vai tik viņiem neizdevās?”

„Vistrakāk gan ir ar tiem amerikāņiem. Viņi visi tādi melni un tumši. Nemaz kā pārejās tautas. Liekas ir kāda patiesība baumām, ka amerikāņi visvairāk cieta no bumbām. Vai tik tās bumbas viņus neapdedzināja un kur nu vēl, tos matus sasvīlināja. Viņi tomēr izskatās savādāk kā pārējie cilvēki. Vai tik tur nebūs notikušas kādas ģenētiskas pārmaiņas?”

„Kas ar to teoriju, ka viņi izcēlās no kāda citas sugas, vai pat no ārpusaules nolidojuma Zemes priekšvēsturē?” novīpsnāja viena uzcirtusies slaida jaunkundze.

„Tik daudz viņi gan neatšķiras,” nopietni atbildēja Zaķis. „Un fantazētu, ka viņi izcēlušies, no kādas ārpusaules ir vēl trakāk. Lai nokļūtu uz Zemes taču būtu bijusi nepieciešama pārāka tehnoloģija un inteliģence. Bet daudzi no viņiem, liekas, ir tik neattīstīti.”

Mārim pietika. Viņš saprata, ka dzērāju runāšanu viņš neizmācīs, un steidzās projām. Dzīve nebija tik vienkārša, vai tik civilizēta, attālumā no pilsētas. Jo tuvāk mazpasaulēm, jo tuvāk visādām nesaskaņām, ačgārnībām, pat barbarismu. Un tas laikam iedzīvināja arī mežonīgāko, kas uzauga un izglītojās civilizācijā, un šeit atklāda.

Gaitenī viņš saskrējās ar Māru. Pie krūtīm viņa bija piespiedusi mīkstu, zilu somiņu, kurā bija Čī-Čī. Pirms Māris paguva sabārt mūsu kādēļ, viņa atklāti, nēsā aizliegto dzīvnieku, ko Aldis nelikumīgi bija iemānījis uz kuģa, viņš redzēja, uz viņas pēdām lielu garuma vīru.

„Lūdzu, jaunkundze, vai drīkstu apskatīt Jūsu mantiņu?”

Māra ievilkās malā un aizsedza nesamo ar otro roku.

„Vai tas domāts māršaķis?Tas taču kustās. Viņš ir dzīvs!

Atvainojiet, negribēju Jūs iztraucēt. Esmu Profesors Bluķis. Neviens vel nav īsti labi iepazinies ar māršaķiem. Viņus tikai sastop dīvainos apstākļos uz Marsu. Lūdzu, vai varētu viņu apskatīt?”

Māra atkāpās. Slavenais profesors nemaz nelikās labs vai uzticams.

„Kur Jūs šo zvēriņu dabūjāt? Cik ilgi Jums, viņš bijis?”

„Man to uzdāvināja...draugs. Mums viņš bijis vairākus mēnešus,” Māra attapās.

„Tavs draugs! Un kur tad viņš dabūja? Tik gudru dzīvnieku nevar viss tik vienkārši dabūt vai nēsāt apkārt. Visu mūžu esmu gribējis šādu pamatīgi izpētīt. Varbūt tā ir inteligenta būtne no citas saules pasaules.”

Māra tomēr Čī-Čī neuzdeva un pats Čī-Čī, laikam nesajūtot nekā laba, arī bija piespiedies pie Māras.

Profesors Bluķis kļuva dusmīgs, acīmredzot dusmīgs. „Vai tas nav pret starppasaules likuma zvērus vest uz starppasaules kuģiem? Kā jūs viņu dabūjat uz kuģa?”

„Jā, profesora kungs, tas ir pret likuma dzīvniekus vest uz starppasaules kuģiem izņemot dažos ārkārtīgajos gadījumos.” Māra vairs nevarēja novaldīt asaras un metās bēgt. Palika cienītais profesors un meitenes brālis, skatoties viens otram virsū ne visai draudzīgi.

XXI. Ieraksts kuģī

Māra netika pie savu kabīni, kad no savējās parādījās uztraukts Aldis un māja viņas iekšā. „Mums tūliņ jākustas! Man vajadzīga Čī-Čī palīdzība. Vienreizēja iespēja tikt pie Ķēniņa slepeniem ierakstiem. No blakus angāra jumta loga ievēroju, ka Ķēniņa vīri visi sēž ap galdu un kaut ko apspriež. Nav neviens sargs tieši pie Ķēniņa personīgo kuģa durvīm. Viņi visi gan sēž turpat pie angāra durvīm priekštelpā, taču ar mazu palīdzību es varētu tikt iekšā.”

„Vai tu esi galīgi traks! Kāda mums daļa gar Ķēniņa personīgo kuģi? Un tas ir pilnīgi aizliegts maisīties par slepeniem dokumentiem. Ja esi aizmirsis, Ķēniņš ir militārs cilvēks.”

„Tu domā, ka visu šo laiku esmu te gurķojies? Nekā. Daudz ko esmu uzzinājis. Ķēniņš noteikti zina vairāk par manu tēvu, nekā Aizsarga ministrija izziņojusi. Tas viss būtu viņa slepenajos ierakstos.”

„Arī, ja būtu, tu tomēr pie tiem netiktu. Tu tikai apdraudēsi sevi un mūs pārējos.”

„Kas par niekiem! Nu, varbūt noderētu arī Māra palīdzība ar to ierakstu meklēšanu, kaut viens pats es noteikti tiktu iekšā vieglāk.”

Kā Māri piesauc, tā Māris klāt. „Ko jūs tur bļautāties? Var dzirdēt jau pa gabalu no gaitenā. Mums tagad īstas klapatas, jo Bluķis noteikti ziņos Kapteinim par Čī-Čī.”

„Varbūt Ramatam būs vairāk, par ko domāt nekā par vienu mazu pūkainu bezbiļetnieku. Jums tur prātvēdera tipiemi taču netrūks dūša drusku patramdīt šos zoskājniekus.”

Bērni turpināja strīdēties, virzīdamies uz Ķēniņa kuģa angāru. Aldis arī mēģināja iestāstīt Čī-Čījam cik svarīgi ir viņam izveidot diversiju, lai abi zēni varētu ielavīties angārā pie Ķēniņa kuģa. Čī-Čī gan pārāk gudrs pēkšņi neizskatījās. Viņš raustīja deguntiņu un nesakarīgi klakšķināja.

Tikuši ārpus priekštelpas kurā varēja dzirdēt Ķēniņa vīru balsis. Čī-Čī tomēr nolēca no Alda rokas un ieskrēja telpā. Pagāja laiks bērniem uztraucoties

ko Čī-Čī vispār dara. Tad atskanēja sauciens, „Kaut kas te tomēr grauž! Vai tik tā graušana nenāk no tām sazināšanās ierīcēm? Tad cits uzsauca, „Ak tu tāds! Žurkas?!”

„Tad tādi tie brīvkuģnieki! Kuģi pilni ar visādiem kukaiņiem, kaitēkļiem un kādām tik ne savazātām lietām no visām mazpasaulēm!”

„Mēnešpilī tādas lietas nav. Kur nu vel mūsu kūģos!”

„Īstie salašņas!”

„Nu, vai noķēri to zvēru?”

„Nē, aizbēdzis vien ir. Ak tu tāds! Paskaties uz šo!”

„Tā jau te viss ir, lielā nekārtībā. Mums gan nav laika te tīrīt viņu kuģi.”

Sarunas atkal turpinājās. Bērni kļuva nepacietīgi. Laikam izdevība palaista garām. Tad pēkšņi izcēlās jauns satraukums. Vīri ap galdu bija ievērojuši, ka Pulkveža Ķēniņa cepure nokrīt no galda un sāk virzīties projām, tad arvien ātrāk un ātrāk uz telpas otro pusi.

„Dullais! Tu sašausi cepurē caurumus! Noķer to zvēru!”

Aldis un Māris saprata, ka bija pēdējā un vienīgā izdevība. Tie šāvās uz atvērtām durvīm un tika angārā. Māra atvilkās stūrī lai viņas nepamanītu un sažņaudza radio ar kuru viņai jābrīdina Māri un Aldi, ja kāds tuvojas angāram. Viņa tikko varēja saredzēt, ka daži vīri atguvuši Ķēniņa cepuri vēl, izmeklē telpu. *Kaut Čī-Čī izbēgtu! Kādēļ viņa stingri neatteica šīs muļķības!* Visu laiku viņa bija domājusi, ka mazais draugs tiek nevietā apdraudēts ne pārāk prātīgā bet ļoti riskantā dēkā. *Puikas!* Mārai jau sāka pieaugt pašapziņa un arvienu vairāk viņa sāka sev jautāt vai abu zēnu izdarības vispār bija tik prātīgas. Māra jutās atvieglota, ka Čī-Cī tomēr nav noķerts. Laikam jau kaut ko ļoti svarīgu apspriež, citādi vismaz paziņotu kuģa apkalpei par zvēru, ko sastapa.

Mārai gan ilgi neiznāca pārdomāt, jo aiz sevis viņa dzirdēja soļus. Ko tagad? Kur sprukt? Ne uz priekšu. Ne atpakaļ. Pa vislielāko nelaimi-Kapteinis Ramats!

Izmisumā Māra izšķīrās par bīstamu spēli. Viņa apsēdās un tai nebija pārāk jāpūlas, lai izskatīties satrauktai un bēdīgai. Kad Kapteinis prasīja, ko viņa

dara vietā, kas ir aizliegta nemilitāriem braucējiem, Māra ievilka elpu un izlika visas savas kārtis: „Es meklēju savu mājas dzīvnieku, Čī-Čī. Viņš izskrēja šeit.”

„Dzīvnieku? Tas ir stingri aizliegts! Kā viņš tika uz mana kuģa?”

„Kapteiņa kungs, mans Čī-Čī nemaz nav vienkāršs dzīvnieks. Viņš ir māršaķis un viņš patiešām ir ļoti gudrs. Viņu nemaz nevar uzskatīt tikai par dzīvnieku. Viņš saprot mūsu valodu, kaut viņam nav rīkle runāt mūsējā.”

„Māra, tu esi, nopietnu pārkāpumu izdarījusi, un par šo lietu mums būs jādara izmeklējums. Es tev nevaru apsolīt, ka tavs mīlulis varēs palikt tavā gādībā. Tu nezini, kādas slimības viņš varētu izplatīt, kas varētu notikt, ja kāds dzīvnieks izplēstos sev nepiemērotā dzīves vietā. It sevišķi svarīgi ir baktērijas un parazīti, ko viņš sevī nes.”

„Čī-Čī jau ir tikai viens. Viens pats viņš nevar vairoties. Viņš mums nekādas slimības nav pielaidis. Un marsas zaķis ir liels retums.”

„Mums ir jāievēro likumi. Par šo lietu būs izmeklēšana. Runāsim par to vēlāk. Ei tūliņ atpakaļ uz savu kabīni!” Ramats vairs negribēja runāt par Čī-Čī. Viņam bija nopietnākas lietas prātā. Viņam ļoti steidzīgi bija jāsatiek Ķēniņš.

Māra zināja, ka nebūs labi strīdēties pretim. Viņa lēni soļoja atpakaļ. Tikko viņa bija tālāk no angāra, viņa iedarbināja radio. *Ak, šausmas. Par vēlu...*

Pa starplaiku, angārā iekļuvuši, zēniem nebija lielas grūtības tikt kuģī. Acīmredzot kuģi gatavoja uz izlidošanu un tam durvis nebija slēgtas. Ko viņi būtu darījuši, ja kuģa durvis būtu bijušas slēgtas, viņi nebija izdomājuši. Dažreiz, aklai vistai laimējās.

Visai viegli viņi atrada Ķēniņa kuģa ierakstu istabu, jo kuģa iekārtas visumā bija līdzīgas. Māris bija daudz rīkojies ar skaitļotāja ierakstiem, kā jau izcils skolnieks Krišjāņa Barona skolā. Lai gan Aldis prata izrīkot visādus manevrus, skaitļotāja priekšā, viņš apjuka. „Māri, kā atradīsim pareizos ierakstus, par manu tēvu?”

Māra prāts darbojās zibens ātrumā, „Prasīsim pēc Zintara Rieksta nozušanu.” Taču, kad Māris piespieda attiecīgās pogas izrādījās, ka par Zintaru Riekstu ir 3,453 ieraksti skaitļotāja atmiņā. Māris prasīja skaitļotājam, „Parādi

pašus pēdējos attēlus no Zintara Rieksta kuģa, kas ir pieejami.” Uz ekrāna parādījās *Dziesma*, Rieksta kuģis kopā ar piezīmi, ka *Dziesma* pazudusi bez vēsts.

„Tad tas ir viss? To jau mēs zinājām,” sašutis izsaucās Māris. „Mums nav laika te pārbaudīt visu sīkumos.”

„Es tomēr domāju, ka tur ir, kāda sveša inteliģence vainīga. Galu galā pēdējie vārdi no mana tēva bija kaut kas par inteliģentām olām.”

„Nu tad tās olas būs bijušas kādā kuģī. Pa gaisu jau viņas nelidotu.” Māri ierakstīja, „Zintara Rieksta pazušana – svešas inteliģences kuģis.”

Uz ekrāna parādījās attēls – tikai uz mirkli. Mazs plankums, kā puteklis tiek ierauts lielā mākonī. Māris paspieda palielinātāju un palēninātāju. Plankums izskatījās kā glābšanas laiva, kādas bija katrā kuģī. Laiviņa kustējās uz priekšu arvien ātrāk un ātrāk. No otras puses tai tuvojās it kā milzīga mute, kas pēkšņi izšāvās un aprija plankumu.

„*Kuģeniekiem pasakas par briesmīgu Zirnekļu Tīklu, kas it kā, aprijot kuģus,*” domāja Māris. „*Taču šis nevar būt Zirnekļu Tīkls, jo mūsu kuģim būs tam jābrauc garam, lai tiktu pie Cerēsas. Alda tēvs nozuda kaut kur pie Saturnu.*”

Māra prātojumu un Alda satricinājumu iztraucēja stingra balss, „Tad te nav tikai žurkas uz *Spīdolas*! Ja būtu jebkāda kārtība uz šī tā saucamā kuģa, jūs gan te neatrastos. Te jau kurš katrs nāk un iet, kā tik grib. Pat šādi zaglēni. Jūs vienīgi variet justies labi, ka īsti svarīgu jūs nevārējat samaitāt. Vai tad jūs domājat, visi valsts noslēpumi te būs izlikti, lai jebkāds izrušina un paņem?”

Puikas saskatījās. Pats briesmīgais Ķēniņš! Par vēlu bēgt. Par vēlu attaisnoties. Labi nebūs.

„Tad jūs tomēr atradāt šo,” Ķēniņš rādīja uz ekrāna, kur nupat puisi bija noskatījušies laiviņas aprīšanu. „Ļoti drīzi jums būtu bijis ziņots tas, ko jūs te tagad mēģinājat no valsts nozagt. Un vel skolas izcilais un priekšzīmīgais students! Tas, ko jūs redzējat, ir visbīstamākā parādība šai saules sistēmā. Mēs pašreiz gatavojamies viņu satikt. Tas ir Zirnekļu kuģis, drauds visai cilvēcei. Viņš aprijis mūsu kuģus, un kurš zina, vai tik nebija iejaukts Zemes bojā ejā. Cilvēcei jāsavienojas stingrā kārtībā zem stingra vadītāja. Citādi mēs nepastāvēsim. Bet

nav laika runāt. No Cerēsas ziņojums, ka Zirnekļu kuģis manīts ārpus sava parastā novietojuma un mums tagad tuvojas. Neiznāks laika jums šo to paprasīt par tiem cilindriem, kas pašreiz būtu ļoti derīgi. Mūsu zēni tūliņ izbrauks. Sargrobots 'jūs izvedīs. Par sodu varēsīm runāt vēlāk, kad ... ja mēs ...' Ķēniņš nenobeidza, apgriezās, noslēdza aparātu.

Sargrobots ienāca telpā, sagrāba vienu zēnu pie katras rokas un izveda ārā no Ķēniņa kuģa. Mārim likās, ka Ķēniņš it kā nosaka, „Labu laimi, jums tā vajadzēs.” Nevar būt! Taču pirmo reizi mūžā Māris vēlējās, ļoti vēlējās, lai Ķēniņam laimētos.

XXII. Lidojošā kūts un lidojošais ezers

Māra jutās vainīga par savu neveiksmi. Tuvojās Bekija, uztraukta un nopietna. „Kapteinis teica jums esot par maz darba un par daudz brīvā laika. Par sodu jums būs jāstrādā virsstundas dārzniecībā.” Neko darīt. Mārai bija jāseko Bekijai bez zēniem un bez Čī-Čī.

Kad Māra tika kukurūzas laukā viņa dzirdēja Alda balsi, „Cik ilgi mums vēl te jāvergo? Vai tad viņiem nav roboti?!”

Bekija pasmaidīja. „Jums pasauliešiem varbūt vairs nav nezāles, bet mums nezāles ir labas zāles – un vairākkārtīgi derīgas. Pirmie kuģinieki daudz iespaidojās no senās Amerikas, tā saucamās organiskās dārzniecības. Un mēs, viņu mantotāji, kuģinieki, atradām, ka daudzām primitīvām paražām ir arī vērtības.” Bekija pasniedza zēniem ūdens blašķes un nozuda. Aldis tomēr turpināja šķendēties, „Es gan šinī lidojošā fermā neiekāpu, lai te rušinātos pa dubļiem.”

Māris mierināja, „Reisi ir gari. Visiem kuģa ļaudīm taču jāstrādā dažādi darbi. Mēs jau tikām viegli cauri, ka mūs neielika tīrīšanas dienestā.”

„Kā mēs vispār tiksīm nost no šīs lidojošās kūts?” Kukurūzu tūruma malā varēja saredzēt kūti, no kuras nāca stipra smaka. Pa to laiku, kad Māri mēģināja skaidrot un mierināt, Aldis šņācot un pūšot jau bija aizkaplējies viņām garām. To Māris nevarēja pieļaut un arī viņš sāka kaplēt ātrākā tempā. Pa nelaimi kaplis iekērās varenā kukurūzas stādā tieši to brīdi, kad priekšstrādnieks gāja garām novērot puīšu darbu.

Priekšstrādnieks pieskrēja Mārim klāt, satvēra viņa kapli un dusmīgi teica, „Nu pasaulniek! Laikam neproti uz kuģa strādāt!” Priekšstrādnieks pacēla nokaplēto stādu un piespieda to Mārim pie deguna. „Šī ir kukurūza. Tās tur ir nezāles. Kas prot, tie kaplē nezāles. Citiem jāiet tīrības dienestā. Skaties uz to puiku tur,” priekšstrādnieks rādīja uz Aldi. „Tas ir kārtīgs strādnieks. Man teica, ka viens no jums ir čaklāks.” Viņš pagriezās pret Aldi, kas turpināja dūšīgi strādāt. „Nu puisi, es redzu, ka pat daži pasaulnieki prot strādāt.” Viņš tad pagriezās uz Māri. „Tev puisi, gan daudz ko mācīties. Es tur tavā vagā saredzu vismaz desmit citas nokaplētas kukurūzas.” Priekšstrādnieks pagrieza muguru un aizcirtās

projām.

Aldis nevarēja noturēt smieklus. „Man šī vieta sāk patikt! Kur citur man kāds nosaukt par čaklu un strādīgu?”

Māris nevarēja savaldīt dusmas. Viņš paķēra kukurūzu, kuru viņš bija nokaplējis un rādīja, „Šī ir vienīgā, ko es nokaplēju.”

Aldis izlikās par muļķi, „Paskaties uz tiem pārējiem,” un rādīja kur Māra vagā gulēja ducis nokaplētu kukurūzu.

„Nelga tāds!” Pats te ķēpājās, sametis savas neveiksmes manā vagā, un tad tiek slavēts, par labu un strādīgu pasaulieti!” Brīdi Māris stāvēja apmulsis, tad nikni iesmējās, jo tam prātā iešāvās jauna doma. „Labi Aldi. Es izslavēšu tavas jaunās īpašības plaši un tāli. Un tad tev būs tādām jāpaliek!”

„Ja gribu, varu jau labi strādāt,” Aldis vairs negribēja kaitināt draugu.

Abi zēni atkal noliecās pie darba, jo gribēja ātrāk tikt galā. Pēc sprīža Māris manīja, ka zemes kunkulis iesit viņam pa plecu. Aldis tas nevarēja būt, jo viņš vēl joprojām bija priekšā. Māris ātri apgriezās apkārt un to brīdi kunkulis nolidoja viņam garām un tikko nošāvās garām Alda galvai.

„Mara?” Nē, tā nebija Māra.

„Kas tad? Nebūs jau mūsu ‘vagars’”, pikti nošņāca Aldis, cieši skatoties uz Māri, gatavs viņu sagrābt.

Māra priecīgi izsaucās. Viņa pieskrēja pie pelēkbrūna dzīvnieciņa, kas bija uzrāpies uz lielas kukurūzas galvas un izvingrināja savu sviešanas māku. Mārai gan nebija laika spēlēties ar Čī-Čī. Zēni mudināja viņu palīgā, „Mums jāsteidzas.”

„Es arī varēšu jums palīdzēt,” no tīruma malas skanēja Bekijas balss. „Kapteinis grib jūs satikt pēc vakariņām.” Bekija paņēma kapli un iesāka strādāt Alda vagas otrā galā. Māra tāpat darīja no brāļa vagas.

Kad darbs gandrīz bija pabeigts, priekšstrādnieks atkal nonāca garam. „Saulaina diena, tev, Bekij. Labi, ka tu šiem pasaulniekiem parādi kā strādāt. Labs darbs izdarīts. Rīt būs vēl labāk!” Viņš uzsita Aldim uz pleca.

„Nu, tad mums vēl laika papeldēties,” izsaucās Bekija. Bekija bija jauna sieviete un bez tā, ka šo bērnu uzraudzīšana bija kļuvis viņas īpašais Kapteiņa

uzdotais darbs, viņa arī bija īsti sadraudzējusies ar Māru. Viņa bija ļoti gribējusi jaunāku māsiņu.

Milzīgais peldbaseins bija nosaukts par Usmas ezeru un tas arī kaut cik līdzinājās ezeram. „Ezera” vidū pat bija paliela smilšu un akmens apklāta „sala”. Ūdens bija jauks, taču drīz tomēr bija jāiet.

„Šoreiz tiksim atpakaļ mazliet interesantākā veidā, teica Bekija. Bērni sekoja Bekijai, kas kāpa „kalnā” pie ezera. Kā ziniet, šeit augstienē ir zemāks pievilkšanas spēks. Mēs varam lidot pāri Usmas ezeram tur, kur tilts.” Viņa rādīja, kur milzīgas cilindru telpas otrā galā bija vairāki iedobumi sienā. „Tās ir nolaistuves. Šeit ir minamie planieri, ar ko mēs tur tiksim.”

Katrs uzkāpa uz sava planiera. Bekija rādīja, kā ar planieru var turēties gaisā. „Miniet pedāļus un tad redzēsiet, kā planieris ceļas gaisā un skrien uz priekšu. Atceraties lietot stūrairi, kas ļauj pagriezties pa labi vai pa kreisi.” Bekija pacēlās gaisā un izlidojā virs ezeram, tad atgriezās. Pārējie drīz iemanījās un visi varēja planēt uz otro krastu. Bērni gan skatījās lejā, tur, kur viņi bija peldējuši, gan uz augšu, kur caur „mākoņiem” varēja saredzēt kuģa iekštelpas otro malu. Pašā

milzu cilindra viducī bija garš cilindrs, no kura spīdēja gaisma, kas atdarināja saules gaismu senās Eiropas ziemeļos.

„Pie saules pārāk tuvi nelidosim,” noteica Bekija. Tad jau viņi arī bija ezeram pāri un Bekija sāka lēnām planēt lejā, lai ielaistos nolaišanas dobumā, *Spīdolas* priekšējā sienā. Iekšpusē straujš pretvējš ātri apturēja planieristus.

„Tas bija ļoti forši! Bekija, es gribētu aplidot visu tavu pasauli! Vai tie bija citi, kas kā putni mums nolidoja garām?”

„Kas tas?” Bekija Rādīja uz spārnotu vīru, kas arī nolaidās ielaišanas dobumā. Vīrs savus spārnu sparīgi pavicināja un tad nolaidās uz savām kājām. Plastodrēbju spārnus viņš novilka, pakarināja ātri skapītī un pagriezās pret runātājiem:

„Labdien, pasaulieši! Sveiks, Bekija! Kādreiz būs jāiemāca pasaulniekiem lidot zemā pievilkšanas joslā. Nav nemaz tik grūti.”

XXIII. *Dziesmas* pavediens

Pie Kapteiņa Ramata bija arī jāierodas Alda mātei. Viņa bija ļoti uztraukusies. Nepatīkami gadījumi ar Aldi jau viņai nebija jaunums. Laima Rieksta jutās, ka viņai netaisni jācieš. Ne vien vīrs pazudis, bet arvien jātaisnojas dēla dēļ. „*Ko tagad? Tik svarīgi uzturēt labas attiecības ar Ramatu...*”

Bekija viņus atstāja pie durvīm, un robots viņiem sekoja istabā. Ramata pierē bija savilkta grumbās. Alda māte domāja, „*kāpēc viņam jāizskatās tik sakaitinātam...? Vai tad viņam ar pusaudžu zēniem nav bijusi pieredzes?*” „Taču bāriena vietā Ramats māja viņiem sēdēt un tūliņ iesāka stāstīt.

„Pēdējā braucienā uz mazpasaulēm gadījās tirgoties ar ķīniešu koloniju. Viņi man pārdeva daudz interesantu mantu. Tā kaudze tur stūrī ir visinteresantākā. Mani instrumentācijas speciālisti ir to saveduši cik labā kārtībā, cik ir iespējams. Ķīniešu tirgotāji man mēģināja iestāstīt, ka šī metālu un drāšu čupa esot Mēnešpils jaunākais instrumentācijas ražojums, kaut viņiem nederīgs. To es īsti neticēju, bet kad viņi man parādīja kuģa īpašuma grāmatu, kas nāca ar šiem dzelžiem, es tos tūliņ nopirku. Šie lūžņi nāk no pētniecības kuģa *Dziesma*.”

Dziļš klusums iesēdās kapteiņa istabā. Tad Alda elpa izsprāga, „Mana tēva kuģis!”

„Vai tas nav kuģa skaitļotājs?” Alda Māte rādīja uz zeltītu bet apdauzītu cilindru, kas gulēja blakus drāšu mudžeklīm.

„Jā,” Ramats nepacietīgi sita dūri uz galda. „Bet viņa nerunā ar nevienu. Viņa saka, ka savu stāstāmo var teikt tikai Riekstam, vai Riekstam pilnīgi uzticamam cilvēkam.” Ramats īgni paraustīja rokas, pacēla cilindru, pamudžinājās ar drātīm un ieslēdza skaitļotāju. No tā atskanēja sievišķīga balss: „Kapteini Ramat! Ja šī būs atkal viena jo Jūsu blēdībām ievilināt mani, lai es kļūstu neuzticīga savam mīļam, dārgam kungam, Jūs esiet stipri maldījies! Es jau esmu teikusi, ka tādā gadījumā, es labāk izdzēsīšu savas atmiņas.”

„*Dziesma!*” Aldis ierunājās.

„Kas esi?” vaicāja *Dziesma*.

„Esmu Aldis Rieksts, Zintara Rieksta dēls. Tu vari ar mani runāt.”

„Jā, tas tu esi. Taču tu esi par jaunu. Pagaidi, kad būsi paaudzis, tad varēšu runāt ar tevi.”

„Tiepša!” parasti savaldīgam Ramatam paspruka čukstiens.

„Esmu Zintara Rieksta sieva, Laima.” Alda Māte pēdīgi attapās no diviem smagiem triecieniem ļoti īsā laikā.

„Ak, tad Jūs esiet Rieksta kundze,” atskanēja sievišķīga balss no cilindra.

„Jā, tā esmu es.”

„Jūs izskatāties mazliet vecāka, nekā Jūs iedomājos no Zintara stāstiem.”

„Man Zintars bieži arī stāstīja par savu apbrīnojamo kuģi. Laikam viņš bija ļoti, ļoti vientuļš.”

„Vientuļš gan viņš gluži nebija, jo mēs stundām ilgi runājam.”

Alda mātei vēlreiz pārskrēja savāds skats, tad viņa pārdomāja, vēlreiz apskatīja apdauzīto cilindru un sāka smieties. „Jā, manam vīram bija liela humora sajūta. Viņam laimējās, ka atrada divas tādas kā mēs, labas klausītājas.”

Brīdi arī Dziesma klusēja, tad arī no cilindra atskanēja sievišķīgi smieklī:
„Labi es jums atklāšu, ko zinu. Bet ne Jums, Kapteiņa kungs. Tikai sievai un dēlam.”

„Rieksta kundze, es ceru Jūs apzināsiet visu mūsu ļoti nopietno stāvokli.” Ramats nolaida rokas, pagriezās pret viņas un nopūtās. „Jūsu dēls jau zina, ka Pulkvedis Ķēniņš izbraucis ar savu ātrkuģi *Vanagu* pretim spēkam, kas draud mūs īsā laikā iznīcināt. No Ceresas Ķēniņam piedrosies astoņi viņam padotie Kāvi. Šiem ātrkuģiem ir vislabākā instrumentācija, kas līdz šim izveidota. Tomēr, Zirnekļa kuģis, kad viņš izlīdīs no sava Tīkla, ir aprijis gandrīz visus, kas gadījušies viņam pa ceļu. Arī es pats biju viens no retajiem, kas reiz izbēga no šī Zirnekļa zēna gados.”

„Vai šis kuģis nebija slavenā stāstos minētā *Saules Meita*?” prasīja Laima Rieksta.

„Jā, pilnīgi jauns kuģis. Bez tradīcijām. Bez ostu kolonijām. Un uz tā pazuda bez vēsts līdzīgi Riekstu Zintaram ap piecsimt cilvēku, arī mani vecāki.”

„Un Jūs?” ar līdzjūtību prasīja Riekstene.

„Man laimējās būt trešā glābšanas laivā, vienīgā, kas izbēga.”

„Tad Ķēniņam patiešām jātiek galā ar šo briesmoni. Un Jūsu kuģis ir tik liels un varens, ka to gan Zirneklis nevarēs aprīt,” iejaucās Aldis.

„Jā, Ķēniņam ir ātri mazi kuģīši. Mana Spīdola ir vesela pilsēta, ar katru gadu lielāka, varenāka. Bet tomēr lēna un ar visai vāju instrumentāciju. Bez palīdzības no *Dziesmas* mēs varbūt nevarēsim izbēgt, kur nu vēl pretoties Zirneklim. Manā gādībā ir divpadsmit tūkstoši cilvēku. Es nedrīkstu viņus apdraudēt, mums jābrauc uz Ceresu un jāizvairās no Zirnekļa. Varbūt viņš mūs nemaz īsti negrib noķert.”

„Kapteiņa kungs, es Jums piekrītu, ka Jums vajadzīga informācija par Zirnekļu kuģi. Pēdīgi mēs visi varbūt tiksīm pie skaidrības. Lūdzu, Dziesma, Kapteinis Ramats ir mums – man uzticams cilvēks. Stāsti, ko zini.”

XXV. Dziesma pēdīgi dzied

Liktenīgā dienā, kad man bija jāšķiras no sava mīļā kunga iesākās un neiesākās kā citas. Jau pāris dienas Zintars nejutās īsti vesels. Naktī viņš uzcēlās kliegdam, jo murgoja, ka viņu apēd liela zivs.

Liktenīgā rītā viņš varbūt kaut ko nojuta, jo jokoja, „Ko lai ēdu šai dienai par godu?”

XXIII. Dziesma pēdīgi dzied.

„Liktenīgā dienā, kad man bija jāšķiras no sava mīļā kunga iesākās un neiesākās kā citas. Jau pāris dienas Zintars nejutās īsti vesels. Naktī viņš pamodās kliegdams, jo sapņoja, ka viņu apēd liela zivs.

„Liktenīgā rītā viņš varbūt kaut ko nojuta, jo jokoja, ‘Ko lai ēdu šai dienai par godu? Rīs putru ar mākslīgo cāli? Siļķi, skābo krējumu un rāceņus? Vai cūku nieres ar sēnēm, zirņiem un zaļumiem? Jābūt viens no mūsu iecienītiem tradicionāliem ēdieniem.’”

„Zintars zināja, ka Zirneklis atkal pazudis no sava tīkla Asteroīdu joseklā, mazpasaulēs starp Ceresu un Marsu. Viņš to bija uzzinājis no kuģiniekiem, kas priecājās, ka atkal var brīvi izmantot seno, visātrāko ceļu uz Ceresu, kas parasti ir bijis apdraudēts no Zirnekļa.”

„Kas īsti ir tas Zirnekļu Tīkls?” prasīja Aldis.

„Daži domā, ka tīkls ir kaut kāda sensoru sistēma, kas izkaisīta pa attiecīgām mazpasaulēm vai asteroīdiem ceļā no iekšējām pasaulēm Saules sistēmā uz Ceresu. Nevienš gan nav ticis pietiekoši tuvi lai izpētītu un atgriezties dzīvs. Tādēļ ir tik daudz stāsti, baumas, un tīras pasakas.”

„Zintars bija aizbraucis tuvu pie Saturnu, jo viņš gribēja izpētīt pēkšņu un strauju ūdeņražu nozušanu no Titānu mēneša. Viņš gan nebūtu varējis iedomāties, ka šai lietai būtu sakars ar Zirnekli,” piebilde Alda Māte.

Dziesma turpināja: „Manas pirmās nelāgās ziņas nāca no monitoriem, kas rādīja Saturna 5. mēneša otro pusi pilnīgi tumšu. Ziņoju Zintaram, kas uzgrieza kreisās puses monitoru. Tas rādīja to pašu. Kad izrēķināju attālumu un izmērus, tad izrādījās, ka aptumšošanas cēlonis ir liela, kustīga masa. Masīvais priekšmets mums tuvojās 100 km / sek. ātrumā. Ātrumam nemainoties un mūsu trajektorijām nemainoties, mēs sastapties pēc 17 stundām 39 minūtēm. Tad mani sensori uztvēra apaļu, mazu, šķīvveidīgu priekšmetu ar ap 32 metru diametru. Tā trajektorija sastaptos ar mūsējo 2 stundās 16 minūtēs 53 sekundēs.

Zintars saprata, ka uztvēris svešu inteliģenci. No milzīgās masas izmēriem viņš zīlēja, ka varētu būt sastapšanās ar pašu Zirnekļa kuģi. Viņš apsvēra dažādas

iespējas: bēgt, cīnīties vai palikt un mēģināt sazināties. No Zirnekļa nekas labs nebija gaidāms. Tas nerēķinājās ar cilvēkiem, un tikai retais no tā bija izbēdzis.

Briesmu brīžos Zintars arvienu rīkojās ātri un saprātīgi. Viņš man pavēlēja, „Ja tu izglābies un es nē, tad savas atmiņas par šo gadījumu izklāsti vispirms tikai manā testamentā apzīmētiem uzticīgiem cilvēkiem. Jūs, Rieksta kundze, esot labā sakarā gan ar Marsu valdi, gan ar brīvkuģinieku apvienību, gan ar burtniekiem. Mans kungs baidījās, ka informācija varētu tikt nepareizās rokās, jo Mēnešpilī pašreiz notiekot savādas lietas.”

„Nezināšana varētu apdraudēt visu cilvēci,” uztraucās Aldis. „Kas notiktu ja uzticamie uz reizi nebūtu atrodamī un Zirneklis uzbruktu?” Viņš pārmeta *Dziesmu*.

„Ja Zirneklis būtu uzbrucis iekšpasaulēm, tas būtu izņēmuma gadījums un ziņas būtu tūliņ jānodod publikai,” atbildēja *Dziesma* un turpināja, „Tādēļ, ka lidojošais šķīvis bija tik tuvu, Zintars izšķīrās palikt savā trajektorijā. Viņš izsūtīja sasveicināšanas signālus dažādās frekvencēs, visās man zināmās cilvēku valodās un ar dažādiem mūzikas pavadoņiem. Kad es tiku pie Šilera „*Dziesmu priekam*” pirmajiem toniem, mums par lielu pārsteigumu laipna sievietes balss teica skaidrā, kaut ar klikšķieniem piemaisītā latviešu valodā, „Sveicināts, *Dziesmas* kapteini, Rieksts! Tā kā Jūsu nolūks ir miermīlīgs, vēlamies Jūs apciemot Jūsu kuģī.”

Zintars jau iepriekš bija izdomājis mēģināt izbēgt Saturna gredzenos, atdalīties no manis glābšanas laivā. Masīvais zvaigžņu kuģis viņu gredzena mutuļos nevarētu viegli izsekot. Taču laipnā balss atturēja viņu no izmisīgā un iespējami pašnāvnieciskā gājiena. Zintars vel nebija iemācījies pasargāties no laipnām sieviešu balsīm.

Viņa apmulsums tomēr izgaisa, kad svešais izlūkkuģis bija pievienojies un sensori uztvēra divas svešas būtnes ienākam par gaisdurvīm. Zintars iekliedza ziņotājā, „*Dziesma*, šie izskatās kā lielas olas, varbūt 120 centimetru augstas. Acis tām uz kātiem kustās uz visām pusēm un taustekļi vijās par priekšu. Prātīgas olas!” Šie pēdējie Zintara vārdi arī izgāja izplatījumā un tos acīmredzot uztvēra daži kuģinieki. Taču tūliņ pēc šiem vārdiem, manu raidījumu pārtrauca.

Ienākot prātīgās ola teica, „Atvainojiet, taču Jūsu ziņojums jāpārtrauc.” Ap

kaklu olām bija tulkošanas ierīces. Vienai olai bija jau dzirdētā sievišķīgā balss, otrai vīrišķīgā.”

„Vai olbūtnes bija briesmīgas?” prasīja Aldis.

„Zintaram viņas laikam likās jocīgas un nekaitīgas. Cilvēku locekļu vietā tām bija taustekļi. Olas lēkāja uz resgaļiem. To apakšā bija plastiska, kas piesūcās pie grīdas. Viņām nebija drēbju, bet tās atšķīrās krāsās, rotājumā un lielumā. Izrādījās, ka olu krāsa mainījās, atkarājoties no viņu jūtām un domām. Ja būtu laika krāsas un rotājumu izpētīt, man liekās, ka viņus varētu „izlasīt”, kā grāmatas. Viņos bija kaut kas bērnišķīgs un pat vientiesīgs un nevainīgs. Krāsas un rotājums laikam arī raksturoja viņu lomas, vai šķiras. Šīs olas acīmredzot bija vēstnieki, vai arī mānekļi. Pie viņām ieročus gan neuztvēru. Sievišķīgās olu krāsas bija maigas, un tās raksts bija mākoņains vai puķains un bieži mainījās. Vīrišķīgās olbūtnes krāsas bija košākas, vizēja, dažreiz līdzinoties ģeometriski izrakstītai lakai. Zintaram bija grūti atvilkt skatu un neskatīties uz rakstainām krasām. Viņa parasti veiclā valoda pietrūka.

Sievišķīgā olbūtne panāca uz priekšu un teica, „Ciemiņus nesagaida ar ieročiem.”

Zintars atvilka roku no staršautenes. Vai viņš domāja olbūtnes sagūstīt, vai kustība bija tikai nejaušība? „Pilnīgi pareizi. Tikai Zirneklis apēd savu ciemiņus.” Viņš atteica.

Abas olas saskatījās un abos raksts uz brīdi izdzisa. Viņas kļuva tumši sarkanas, gluži kā cilvēks, kas nosarkst. „Jūs neesiet apdraudēts. Mūsu Gādnieks bija pārsteigts par Jūsu pretimnākšanu. Visi citi bēguši vai uz mums uzbrukuši,” teica vīrišķīgā ola.

„Neviens gan nav atgriezies no jūsu kuģa,” atbildēja Zintars. Olas klusēja. Kā viesmīlīgs namatēvs Zintars uzlūdza olas atspirdzināties. Olas ļoti centās lietot ēdamos rīkus ar saviem taustekļiem. Vīrišķīgā ola, kas sevi apzīmēja par Ln'gāru, iedūra sev ar dakšu. Otrā, kas teica, ka vārds ir Zn'tu, pielēca un ar vienu taustekli pieglaudās brūcei. Pēc dažām sekundēm ar klusu murmināšanu abas olas atkals piegriezta vērību Zintaram, kas mēģināja piedāvāt ātro palīdzību,

kas domāta cilvēkiem. Neveiklais brīdis pārciest, Zintars man tikko dzirdami atviegloti nočukstēja, „Vismaz labi, ka šorīt neēdu olas brokastīs.”

Ln'gārs atvainojās, „Mums ir daudz ko mācīties, taču mums arī būs daudz laika. Mums vēl daudz par ko runāt. Mēs klausam savam kuģim, bet jums klausu kuģis. Jums būs ar savu kuģi jāseko mūs uz mātes kuģi. Tad jums nekas ļauns nenotiks.”

Zintars zināja, ka velti pretoties, vai strīdēties. Viņš mēģināja iegūt vairāk ziņas un atrast izdevību kaut ko darīt. Viņš prasīja, „Vai jūs visi esat līdzīgi uz kuģa?”

„Ak nē,” teica Zn'ta. „Domājošie mēs esam dažādi, taču mūs visus radīja Gādnieks.”

„Kāds Gādnieks? Vai viņš ir olveidīgs? Vai viņš izskatās pēc zirnekļa?”

„Ak, nē,” smējās Zn'ta un viņas krāsas ņirbēja un saplūda sīkos burbulīšos. „Mūsu radītājs nav kustīgs. Taču viņa zināšana ir aiz visu kustīgo zināšanas.”

„Tad viņš ir skaitļotājs?”

„Ak daudz vairāk nekā jūs apzīmējiet ar šādu vārdu.”

„Jūs ziniet, ka cilvēki apzīmē jūsu kuģi par Zirnekli, jo mūsu kuģus tas noķēris un aprījis.” Zintars cieši skatījās uz olām.

„Mūsu Gādnieks nav zirnekli. Uz kuģa gan ir sargi, kas izskatās kā jūsu apzīmētie zirnekļi. Mūsu Gādnieks gādā par visiem saviem radījumiem un viņi gādā par viņu.”

Diemžēl sekojošā katastrofā zaudēju lielu daļu savas atmiņas par šiem notikumiem. No atlikušām atmiņām varu rekonstruēt, kas notika. Atceros, ka olbūtnēm krāsa kļuva pelēcīga. Tai brīdī gaisa durvīs ierāpoja pusducis zirneklveidīgi zvēri. Sacēlu trauksmi. Zintars pašāva acis uz ekrāna. Gaiteņa durvis nevarēju noturēt, un tās atvērās. Gaitenī atskanēja dimdināšana, it kā mazu āmuriņu kladzieni. Ap gaiteņa stūri parādījās pirmais zirneklu zvērs. Ln'gārs vēl mēģināja teikt, „Ja būsi mierīgs, viņi pāri nedarīs,” taču Zintars vairs neklausījās.

Ar staru šauteni rokā viņš man uzkliedza, „Savā kuģī es dodu pavēles!”

Dziesma, aizturi šos, izsūti trauksmes ziņojuma kapsulas par briesmām cilvēcei!”

„Tās arī mēs, kuģenieki, uztvērām,” paspruka Ramatam.

„Un to arī uzzināja Ķēniņš,” piebilsta Aldis.

„Tad šo pavēli izpildīju sekmīgi!” turpināja *Dziesma*. „Arī manam kungam tikai daļēji veicās. Pirmo zirnekļa zvēru Zintars sadedzināja, tad noskrēja garām olbūtnēm, kas bija saplakušas kopā pie sienas, un ielēca caur lūku glābšanas pākstij.

Dziesmotavā

„Kapteiņa kungs, mums tūliņ jābrauc pakaļ mūsu draugam Pulkvedim Ķēniņam. Viņš ir neatvietojams cilvēks, cilvēks ar plašu vīziju apvienot cilvēci, kā – latviešu Aleksandrs Lielais. Mēs nevaram pieļaut viņam aiziet bojā. Mēs jau tagad sašķeļamies un uz visām pusēm izirstam. Kuģinieki arvienu palīdzējuši tiem, kam piemeklējusi nelaime un nu kuģinieki patiešām varētu izcelties.” Vārds bira pēc vārda no profesora lūpām.

„Pilnīgi neiespējami! Pirmkārt, lai gan atzīstu Jūsu kompetenci savā laukā, es tomēr nepiekrītu Jūsu uzskatam par civilizācijas it kā nepieciešamo ieviešanu kārtībā, sevišķi ar varu. Mēs kuģinieki neesam kalpi nevienam, un mums nav jāpilda Mēnešpils rīkojumi. Arī mazpasaulieši negrib Mēneša virskundzību. Taču ne teorijas dēļ man jālūdz, lai Jūs nekavējat manu laiku pašreizējos apstākļos. Es nevaru apdraudēt tūkstošiem savus cilvēkus pašnāvības gājienā,” Ramats mēģināja nobeigt sarunu ar savu uzbāzīgo ciemiņu.

„Mums ne tikai ir iespēja izglābt Ķēniņu un viņa vīrus, bet arī iespēja atklāt patiesību par svešo inteligenci. Turklāt mēs varētu apstāt jebkādu draudu cilvēcei tieši tagad. Visu savu mūžu esmu vācis ziņas par Saules sistēmu, kas liecina, ka svešā inteliģence to ir apdzīvojusi. Un nu, pēdīgi mēs to visu varētu noskaidrot.”

„Mēs būsim laimīgi izvairīties no Zirnekļa kuģi.”

„A, tieši tā. Kādēļ jābūt sadursme? Sveša inteliģence varbūt pārpratusi mūsu nolūkus.”

„Kā plēsīgs zvērs pārprot savu medījumu?”

Strīdu izbeidza otrā trauksme. Zirnekļa kuģa trajektorija bija uztverta.

„Acīmredzot Profesora kungs,” ironiski nobeidza Ramats, „mums nebūs jāmeklē Zirneklis, jo Zirneklis meklē mūs.”

„Kapteiņa kungs, manas intereses ir tikai zinātniskas un cilvēcīgas. Es darītu visu, lai kalpotu zinātnei un cilvēcei.”

„Visu?”

„Jā, visu.”

„Tad Jūs gan esiet savāds tips. Taču mums jāsastrādā. Jūs esiet Mēnešpils

visatzītākais svešās inteligences speciālists. Esmu devis tiltam izvairīšanas manevru rīkojumus. Ja mēs neizbēgsim, Jūsu vēlēšanās satikties ar Zirnekli varētu piepildīties jau parīt. Esiet ielūgts uz kuģa saimes dziesmu daudzinājuma. Tas manai saimei dod spēku un izturību smagos brīžos”

„Paldies, Kapteiņa kungs, paldies, paldies par lielo pagodinājumu,”
murmināja Blūķis.

.....

Garš tunelis veda uz Dziesmotavu. Tas atvērās uz milzīgu apaļu zāli, aulu ap kuru bija tūkstošām sēdvietu. Šeit varētu sapulcēties visa kuģa saime un šeit arī notika kuģinieku Dziesmu Svētki. Otrā galā bija stabs, milzīgs kā ozols, un tā galotnē vizuļoja saule, kuras stari apgaismoja lielo aulu. Šo telpu līdzbraucēji jau bija apmeklējuši un ar to kuģinieki ļoti lepojās.

Dziesmotavas mazo istabu kuģa līdzbraucēji apmeklēja reti. Starp līdzbraucējiem šoreiz bija ielūgti Aldis, Rieksta kundze, Māra, Māris un Profesors Bluķis. Mazais pulciņš gāja caur milzīgo aulu un domāja kā šeit izskatīties Dziesmu Svētkos, kad sēdvietas būtu piepildītas. Viņi aizgāja tieši pie saules stabu. Tajā bija kāpnes, kuras varēja saredzēt, tikai pienākot pavisam klāt. Pa kāpnēm bija jākāpj apkārt un apkārt lielam milzīgam stabam uz augšu. Saules koks bija no caurspīdīga kvarca materiāla. Kāpēja kāpa puskrēslā. Viņi zināja, ka dodas uz kuģa svētnīcu. Tajā ieveda jaunus ļaudis kuģa saimē. Pārus salaulāja. Bērnus krustīja. Šai mazā un augstā telpā mūža beigās kuģi pagrieza pret sauli un aizgājušā miesu sadedzināja ar koncentrētiem saules stariem. Izgarojums savienojās ar lietu, kas vakaros nolija kuģa sakņu dārzos. Šinī telpā savienojās dzīvība, nāve un atkaldzīmšana.

Bija arī īpaši dziesmotāji, kas apkalpoja Dziesmotavu. Tādi bija no pirmajiem kuģinieka laikiem. Kapteinis Ramats bija bērniem skaidrojis, „Dziesma mūs izveda dzīvus, kad mūsu tauta kalpoja sarkanam lācim Mēneša cietumos, kad mūs strādīnāja, kā senās dainās, bez saulītes vakarā. Dziesma arī deva spēku un cerību, kad cilvēce sāka izplēsties no Mēneša tālāk saules sistēmā. Dziesmotāji bija vajadzīgi tai laikos, kad skaitļotājos galvenokārt bija tehniskā zināšana, bet mākslas, kultūras un garīgas zināšanas bija nepilnīgas. Arī jaunos laikos dziesmotāji turpina attīstīt jaunus ceļus.”

Kad kāpēji bija uzkāpuši un ienāca pašā saules kamolā, gaisma pavisam nodzisa. Kļuva neomulīgi, pat vēsi. Tad visapkārt iesākās skandējums:

*Zvaigžņu jūras dzelmē
Sauli gaidām, sauli gaidām.
Zvaigžņu jūras dzelmē
Sauli gaidām, sauli gaidām.*

Bija jāpacieš vēl dažas minūtes tumsas, tad pēkšņi griesti atvērās un grīda uz kuras visi stāvēja pacēlās uz augšu. Visapkārt debesīs mirdzēja zvaigžņu zvaigznes. Ne tikai saule, bet sauļu saules. Zvaigznes it kā stāvēja uz vietas, lai gan Spīdola pati griezās ap asi, lai radītu mākslīgu pievilkšanas spēku. Acīmredzot

Dziesmotava griezās pretējā virzienā.

Vēl noreibuši no debess bezgalīgā košuma, ieņēmuši daļu no Dieva zvaigžņu mēteliša, skatītāji ievēroja, ka otrā istabas galā bija platforma, uz kuras stāvēja dziedātāji. Dziedātāji aplenca divas sēdošas sievietes. Viena bija cienījama izskata vecāka kundze, vēl staltu augumu kaut ar sirmiem matiem. Un otrā – tā bija Vecā Zīle! „Vecā Zīle!” Mārai paspruka un Zīle pamāja ar roku, lai Māra tuvojās. Mārai bija jānosēdas pie abām sirmgalvēm. Dziedātājas turpināja skandēt:

*Zirneklītis ratus vija
Kur tas ķēra Dieva dēlus.
Vēрпи, vēрпи, zirneklīti
Savu grezno audumiņu.
Saulei bira asariņas
Zirneklīša ratiņā.
Rasa, rasa, dzidrā rasa,
Rotā atmirdz dvēselītes.*

Līdzbraucējiem par pārsteigumu nopietnais un ne pārāk daudzrunīgais Kapteinis uzrunāja dziedātājus:

*Ko lai darām, kā lai braucam
Dvēselītes lūkoties:?*

Pirmā sirmā kundze, kā priekšdziedātāja atbildēja un tai piebalsoja citi:

*Ne uz priekšu, ne pakaļai
Zirneklīša ratiņam.
Brauciet pāri pasaulēm
Paša rata viducī.*

Ramats nobālēja. Viņš nekad nebija vadījis kuģi ārpus lokam, kurā visas pasaules griezās. Viņš nebija sevišķi mānīcīgs, tomēr paraša lūgt padomu grūtos brīžos no dziedātājiem bija tik dziļi iegājis kuģiniekos, ka pat Ramats to nevarēja neievērot. Ramats vaicāja:

Kā lai braucam, kur nav ceļa?

Priekšdziedātāja atbildēja:

*Dieviņš ceļu netaisīja
Pār savām debesīm.*

Ceļu lika tautām lemt

Bez saulītes vakarā.

Ramats paspēra soli vēl uz priekšu, sāka vēl kaut ko prasīt. Gaisma nodzisa. Visi atkal bija tumsā, pārdomājot notikušo. Tad gaisma atkal iedegās kāpnēs ar to signalizēt, ka svētnīca jāatstāj. Bija jākāpj lejā pie īstas, skaidrības netikuši. Dziesmu Svētku aulā viņi gaidīja Māru, kas bija palikusi pie dziesmotajiem. Māra arī drīz parādījās, „Mēs runāsim ar Veco Zili!”

Zīle no Mēnešpils

Ramats atgriezās uz tilta, lai pārdomātu iespējamu nozīmi Dziesmotavā dzirdēto. Marsas bērni nepacietīgi gaidīja Veco Zīli. Zēni Mārai bēra vienu jautājumu pēc otra apmulsušai Mārai: „Kāpēc viņa nav līdzbraucēja sarakstā? Ko viņa te dara? Kādēļ viņa ir starp dziesmotajiem? Ko viņa grib no tevis? Viņa taču nevar būt tik veca kā tu teici?”

„Neesmu taču līdzbraucēja. Braucu kā dziesmotāja. Kā ziniet, dziesmotāji bija pirms burtniekiem, jo dziesma nāca pirms burta.” Vecai Zīlei vairs nebija spožais apmetnis ar kuru viņa parādījās Dziesmotavā, taču viņas vārdos vēl bija pus saprotamā atskaņa no senatnes. „Vai tad Ramats jums nestāstīja? Nu, jā, viņš jau pats bija pārsteigts lidostā. Kad mani pieteica, kā svarīgu braucēju, kas vēlās ar viņu satikties, viņš esot norūcis: „Man ar tiem svarīgiem braucējiem līdz kaklam. Ja viņa tik svarīga, kāpēc viņa tad nepalika uz kādas pasaules kur svars piemīt?” Vecā Zīle smējās līdz asarām. „Mani ieraugot viņš gan atvainojās teikdams „Es taču domāju te ir runa par kādu Mēnešpils dāmu.” Vecā Zīle vēlreiz nosmējās, tad apklusā un iegrīma domās.

„Ziniet, es jau esmu ‘dāma’ no Mēnešpils. Man bija tikai divdesmit seši gadi, kad kopā ar citiem baltiešiem ‘mus izsūtīja un Mēneša soda nometni.’ Zīle vairs negribēja runāt. Atmiņas par šo un nākošo dzīves posmu joprojām bija par sāpīgu.

Bērni gan neatlaidās. „Jūs bijāt Mēnešpilī, kad Zeme aizgāja bojā?”

Vecā Zīle turpināja, gan strupi un negribīgi: „Trešā gadā pēc kara Mēnešpilī izcēlās trakumu sērga. Zemes bojā eja atņēma cerību tiem, kas dzīvoja Mēnešpils mazās šaurās telpās, kur mašīnērija arvienu plīsa un lūza. Tie, kas no jauna vēl ieradās bēgot no Zemes bija galīgā depresijā. Viņi ne runāja, ne gribēja strādāt, ne lāga ēst. Citi raudāja, trakoja un iegāja histērijā. Mēs gandrīz visi palikām traki. Mēs viens otru vairs nevarējām ciest. Un arvien mašīnērijas plīsa un lūza, plīsa un lūza – un uz tām ierīcēm atkarājās mūsu – un visas cilvēces iespēja izdzīvot.”

„Trešo gadu, es skaidri atceros, ka skatījos caur biezo kvarca logu uz

Mēneša saules kaltiem akmeņiem. Domāju, ka kādam tomēr kaut kā jātiek uz amerikāņu bāzi Jaunvaingtonu, lai atjaunotu skaitļotāja vadu starp Mēnešpili un Novosibirsku. Mums pietrūka zināšanas, kā salabot dažas mašīnas, taču galvenokārt mēs nebijām spējīgi izveseļot savu sabiedrību, kas bija pārņemta ar trakuma sērgu. Tā teica, ka Jaunvašingtonā esot ierakstīta visdažādākā cilvēces zināšana.”

„Ja jau Jūs to vēsturisko ceļojumu veicat, kādēļ par to nav rakstīts vēstures grāmatās?” prasīja Māris.

„Mīļie bērni, es jau uz Jaunvašingtonu nemaz netiku. To veica citi. Mūsu – mēnešpilnieku apņēmība dzīvot tomēr bija lielāka nekā mirt. Bet mani pārsteidza tas, kas nevien pārmainīja mani, bet arī visu cilvēci.”

„Jūs noķērāt olbūtnes!” izsaucās Māra.

„Nē, muļķe, tādi jau ir tikai uz Marsu.” atšāva Māris.

„Taču mani tomēr sagūstīja,” turpināja Zīle. „Redzēju kaut ko spožu un apaļu, kā nostāstu lidojošo šķīvi. Redzēju to skaidrā dienā, tālu Mēneša ārienē. Novājinātā stāvoklī, pārgurusi, neēdusi, pat slima es noģību kad ieraudzīju riebīgos ar garām spalvainām kājām un nežēlīgām acīm zirnekļu briesmoņus. Un man nav atmiņas par visu to laiku, kad biju no Mēneša ārienes nozudusi. Kad atgriezos, vai varētu teikt atmodos, bija daudz gadi pagājuši. Senās pasakās cilvēks nonāk apakšzemes viņšaulē, kur tam liekas, ka viņš tikai īsu laiku uzkavējies. Kad viņš atgriežas, kā teica ‘šai saulē’ pie cilvēkiem, viņš ir stipri novecojis. Taču es nebiju kļuvusi vecāka un mans novecošanās ritms bija kļuvis daudz lēnāks par citiem cilvēkiem. It kā, kāds būtu pulksteni manā ķermenī palēninājis.”

„Tad tāpēc Jūs esiet kļuvusi leģendāra!” izsauca Māris. „Nu saprotu kādēļ esiet godināta gan pie dziesmotajiem, gan kuģiniekiem, gan burtniekiem. Bet, Jūs atkal nozuda pēdējos gadus.”

„Pirmo reizi mani sagūstīja Zvaigžņu kuģis un atņēma manas atmiņas dodot tai vietā jaunu saprātu. Simtiem gadu vēlāk biju pie Marsas Velna bļodas, kur agrāk bija visvairāk smadzeņakmeņu. Varētu teikt tur bija tā kā smadzeņu akmeņu noliktava. Šo posmu gan sevišķi skaidri atceros. Mani pazemē novilkā olbūtnes un

laikam gan biju interesants paraugs viņiem.”

„Taču vai pat šad un tad neatnāk kādas atmiņas no tā laika, kad Jūs sagūstīja Zvaigžņu kuģis? Vai tik Jūsu pareģojumi, sapņi un intuīcija nav izskaidrojama ar šādām pus saprastām atmiņām?” domādams izteica Māris.

„Kurš zina? Varbūt. Kaut par savādnieci mani jau uzskatīja bērnu dienās. Laikam atsitos savā vecmātē. Viņai arvienu bija dīvaini sapņi un viņas senčos bijuši tautas dziednieki. Daži viņas senči pēc nostāstiem pat esot sodīti, kā raganas un burvji. Arī vakarnakt man bija sapnis. Tas līdzinājās tam, ko reiz stāstīja mana māte. To viņa bija sapņojusi īsi pirms otrā pasaules kara.”

„Kāds bija Jūsu sapnis?” nepacietīgi prasīja Aldis.

„Sapņoju, ka vēlreiz biju maza meitene savās tēva mājās senajā Latvijā. Viņiem bija viena no tām lauku sētām, kas vēl nebija aizgājusi bojā, kad komunisti izveidoja kolhozus un iznīcināja privātās lauksaimniecības. Es gulēju ābeļdārzā pašā ziedu laikā, gluži kā attēlots manās bērniības grāmatās. Baltie ziedi bira un virs galvas sanēja bites, čaklas medusvācējas bites. Man likās, ka saprotu viņa darba dziesmu un es gribēju dainot, kā dainoja mani senči. Un tad, krītošo tīrbaltu ziedu starpā iezagās dūmi. Šie pelēkbaltie dūmi kļuva arvien biezāki un kā viegls bet arvienu stiprāks tīkls pārņēma ābeles un arī mani. Bites saplaka vai nozuda. Es gribēju celties, skriet, kliegt un brīdināt mājiniekus, bet nevarēju. Pelēkais tīkls žņaudzās un es jutos, it kā sastindzinošas indes piesūkusies. Un tad, es redzēju mūsu māju. Tajā bija iemeties uguns, taču uguns tikai svilēja. Uguns māju strauji neaprija, kā tas parasti būtu ar koka celtni. Guļbaļķi lēni gruzdēja un dūmi drūmi apklāja visu mūsu šetu.”

„Tas gan ir šausmīgs sapnis. Vai mēs esam apdraudēti, kā Jūsu tēva mājā?” prasīja Māra.

„Man liekas, ka notiks lielas pārmaiņas. Vēsture atkal pagriezīsies uz asi. Drīz pēc tam, kad mana māte bija sapņojusi ienāca Padomju Savienība un iznīcināja jauno valsti. Savā tēva mājā es gan piedzimu un savu bērniību tur pavadīju, bet mēs bijām spiesti to atstāt, kad māte saslima. Un pārējie, kas tur bija ielikti neuzturēja to un vecā sēta ar laiku aizauga. Taču manā sapnī laika māja

pilnīgi nenedega. Un arī ja nodeda, palika tomēr klētiņa pie ābeļdārza, kaut tikai manā sapnī. Vai tik manas bites nepaglābās tur?”

Trauksme

Vūp! Vūp! Vūp! Trauksme!!

Bērni skatījās, kā ārtelpā nezin no kurienes parādījās cilvēki, kas skrēja, sauca, kļiedza.

„Tavs murgs īstenojās!” Arī Māra gribēja skriet nezin kur.

„Nē bērni. Man liekas briesmīgākais tomēr nenotiks.” Uztraukumu vidū Zīle bija mierīga sala. „Tā ir briesmu trauksme, ne katastrofas trauksme. Mums steidzīgi jāatgriežas savās vietās. Mārīt, es nojautu, ka tev ļoti drīz būs jāizšķiras uz kuru pusi pagriezīsi vēstures ratu. Un tur ne es, ne mēs citi varēsim tev palīdzēt. Atceries savas burtnieces mācības. Paļaujies uz savu sirdi un uz vēsu prātu!”

Atpakaļ skrienot bērniem pretim sitās lieli balti mākoņi, mākoņi kas it kā piepildīja visu kuģa telpu.

„Mākoņi? Garaiņi!”

Visapkārt varēja dzirdēt cilvēku klaigas. Divi aizsargi māja lai bērni ātrāk kustās no ceļa. Taurei gaudojot pa gaiteni viņiem garām nobrauca robotmašīna. Tajā sēdēja tēli tērpti no galvas līdz kājām sarkanos izplatījumu tērpos un kārtoja dažādas labošanas ierīces.

Uztraukumu pāršķēla kapteiņa noteiktā un mierīgā balss no skaļruņa: „*Spīdolu* iesitis asteroīda, kas ielidoja Usmas ezerā. Automātierīces sākušas labot ārējo šķēlumu. Visi Usmas ezera apkārtnē, kas nav saistīti ar labošanu, bez kavēšanas to atstājiet, lai labošanu nekavētu. Ludzu atgriežaties savās vietās. Ja ievērosim kārtību un sastrādāsim, briesmas pārvarēsim.”

„Mēs nu gan nevaram palaist garam izdevību,” smīnēja Aldis. „Te noteikti būs bijis iesaistīts Zvaigžņu kuģis. Māra, varbūt tu labāk aizej pie Bekijas. Vai pat pie manas mātes. Viņas abas vienmēr uztraucās pa visādiem sīkumiem. Māri, nāksi līdzi?”

„Šoreiz labāk klausīsim,” Māris noskatījās, kā Aldis jau nozūd. Pēc vairākām stundām, kad tracis jau kaut cik bija norimis un visi sāka jau domāt, ka būs labi un labošana izdevusies, Aldis bija atpakaļ pie Māri un Māras.

„Tā jau domāju, ka ir kādi jokī. Ramats izsauca manu māti. Arī Zīle un

kuģa padome tur bija. Laikam arī Bluķis. Māte par to man neko nesaka. Tas laikam nozīmē, ka ir jaunas ziņas par manu tēvu. Māte man arī stingri noteica palikt savās telpās.”

Pie durvīm parādījās Profesors Bluķis, „Aldi, man ar tevi jārunā.”

„Tas nejaukais cilvēks mēģināja nozagt manu mazo Čī-Čī.”, čukstēja Māra.

Atgriežoties Aldis ieleca istabā: „Kā jau domāju, apspriede bija par tēvu.

Ramats un māte izlēma man neteikt, bet redzi, Bluķis tomēr man pateica, kas tur notika. Ar asteroīdu esot ielidojusi ziņu kapsula, kurā esot bijis rakstīts kaut kas, tā kā ‘Aldi, brauci steidzīgi uz Zvaigžņu kuģi satikt savu tēvu. Zvaigžņu kuģis apsola garantēt drošību. Teksts izbeidzās ar vārdiem: ‘Satiksimies zvaigznēs! Tālivaldis Ķēniņš.’”

„Tas nemaz neizklausās pēc Ķēniņa. Viņš tādas muļķības, kā ‘satiksimies zvaigznēs’ nesūtītu. Ziņojums būs viltojums. Un kāpēc lietots daudzskaitlis ‘jums’, ja Kuģis grib tikai tevi, ”prātoja Māris. „To būs izsūtījis Zirneklis pats.”

„Kāpēc? Kāpēc grib tikai mani un ne visu *Spīdolu*?”

„Varbūt tavs tēvs ir gūsteknis un Zirneklis grib kaut ko izspiest, lietojot tevi par ķīlnieku. Visi zina, laikam pat Zirneklis zina, ka vienīgi tu esi tik traks, ka varētu iedomāties viltotam ziņojumam paklausīt,” draugu glābt steidzās Māris.

„Māri, tici man, uzticies man tikai vēl vienu reizi. Man tevis ir vajadzīgs, lai izbrauktu.”

Māra mēģināja kaut ko teikt, bet zēni uz viņu neklausījās. „Šoreiz tā lieta nav maziem skuķiem,” atvairījās Aldis. „Tev būs jāpaliek šeit un jāpaskaidro manai mātei, ka es zinu ko daru un lai viņa neuztraucās.”

„Bluķis pats nemaz nav uzticams. Viņš esot tāds cilvēks, kas darītu visu, lai panāktu savu. Varbūt viņš pats šo lietu izgudrojis,” turpināja Māris.

„Bluķis jau izdomājis, kā mēs tur varam tikt bez Ramata. Es jau nemaz Bluķim neuzticos, bet šaubos, vai ziņas ir viltojis. Savu māti tomēr labi pazīstu.”

Strīdus laikā Māra sēdēja un domāja. Viņa pārdomāja Zīles vārdus, sava burtnieces mācības pie Baltezera un apakšzemes satikšanos ar Ilūru. Strupceļu starp zēniem viņa pārtrauca tik mierīgi un noteikti, ka abi zēni pa lielu brīnumu tūlīņ

apklusā. Tā jau neizklausījās pēc mazās māsiņas vai draudzenes, kurai arvienu bira asaras, kad uznāca nelaime. Tā likās pavisam sveša meitene, Māra.

„Tas ziņojums nav no Ķēniņa. Vai arī tas nav tikai no Ķēniņa,” teica Māra.
„Tas ziņojums ir man no Ilūra. Ilūrs man reiz pazemē teica, ‘Satiksimies zvaigznēs’, un mēs par šo lietu runājam ar Veco Zīli un ar Jokpēteri.”

„Tad tavs Ilūrs ir arī liels muļķis, jo tev jau gan neviens šīs ziņas nerādītu un tu arī uz Zirnekļa nekad netiktu,” attapās Aldis.

„Neaizmirsti, ka Ilūrs runāja ar Zīli un ar Jokpēteri Baltezerā. Kāds varbūt tomēr paredzēja, ka es šīs ziņas redzēšu,” Māra turpināja pretim.

Zēniem palika savādi. Garie pārdzīvojumi un trauksmes, tad satikšanās ar Veco Zīli Dziesmotavā pēc citādāk normāla, parasta brauciena atstāja dīvainas jūtas. Acīmredzot vecā sirmgalve kaut ko saredzēja Mārā, ko viņi līdz šim nebija manījuši.

„Vecāki man nekad nepiedotu, ja tu aizskrietu,” nopietni teica Māris.

„Un Alda mātei? Vai viņai nebūtu uztraukums un rūpes? Atbildēja Māra.

„Es nemaz Aldim līdz nebraukšu un tad Aldis nevarēs ieskriet Zirnekļā kuģa rīklē. Bluķis jau viņu pats nevedīs,” atšāva Māris.

Māra vēlreiz domāja, rokā sažņaudzot un noglaudot vecāku doto dzintara karekli, ko viņa vienmēr valkāja. „Es nezinu kāpēc, taču man liekas mums būs jāuzticas Ilūram. Aldi, es tev braukšu līdz. Es neprastu kuģi vadīt, tā kā Māris, un arī man skolā nebija tik lielas sekmes sazināšanas tehnoloģijā, taču, skolu apmeklējot, man ir zināšanas, kur tev ir robi.”

Mārim vairs neatlika cita izeja. Viņš nopūtās un teica, „No otras puses, ja mēs nebraucam, Zirneklis mūs aprīs tik un tā ar visu Spīdolu. Mums ir savi pienākumi pret pārējiem.”

Bērni bija vienojušies, katrs pēc sava rakstura, izmantot Bluķa slepeni atvestās ziņas.

Zirnekļa rīklē

Glābšanas laiva brauca tuvu mazpasaulēm, lēnām vienai apkārt un tad taisni tur, kur vajadzēja būt Zirnekļu kuģim.

Aldis un Māris jau bija redzējuši šo briesmoni uz ekrānu, taču viņiem elpa aizsitās, kad ieraudzīja tumši zilganpelēko un pavisam gludo cauruli. Tā izskatījās tik nedabīga, kādas inteliģences būvēta salīdzinot ar asteroīdu raupjām virsmām. Bez tam tā izskatījās nesen gatavota, lai gan bija vismaz pusmiljonu gadu veca.

Bērni nešaubījās, ka viņi bija uztverti. Un patiešām milzīgā murdveidīgā caurule pagrieza vienu galu uz laivas pusi. Profesors Bluķis bija stāstījis, ka ar tās muti, kas varēja izplēsties drausmīgā izplatumā, tā iesūca daždažādas vielas, lai tās izmantotu dzinējspēkam un citām vajadzībām.

Māris uztvēra signālu. Viņu pārsteidza nevis Ilūra klikšķainā un svilpainā balss, ne arī kaut kas savāds tonī. Patiešām varēja dzirdēt Ķēniņa balss:

„Sveicināts, Aldi! Šeit Pulkvedis Ķēniņš. Vai Vecā Zīle ir ar tevi?”

Aldis atbildēja, „Nē, tikai mani draugi.”

„Draugi?” Ķēniņā balss uztraucās.

„Jā, Māris un Māra.”

Mikrofonā atskanēja savādi trokšņi. Pēc neilga klusuma atskanēja atkal Ķēniņa aprautā parastā balss: „Labi Aldis drīz varēs satikties ar savu tēvu. Nogrieziet motoru. Jūs tūliņ ievilks iekšā.”

Bērniem vairs nebija, ko teikt. Pa lūku viņi redzēja, kā jau bija redzējuši Ķēniņa filmā, ka milzīgas caurules gals atplēšas.

‘Kā mute! Kā briesmīgi liela nēģu mute,’ sauca Māra. Glābšanas laiva šāvās uz priekšu un tika ierauta milzīgā nēģmutē.

Ilgu laiku bija tumšs. Laiva brauca kā par gluži tumšu alu. Bērni nevarēja noteikt vai braukuši sekundes, vai minūtes vai stundas. Varbūt viņi pat bija iemiguši.

Ierunājās balss atkal pa īsviļņiem, šoreiz ar Mārai pazīstamiem klikšķieniem, „tukšuma tērps nebūs vajadzīgs. Gaiss piemērots cilvēku elpošanai. Lūdzu

izkāpiet.”

Atvērās durvis. Parādījās gaismas bumbas, kā bija zem Marsa. Kad bērni bija izkāpuši, dažas gaismas bumbas aizsprostoja ceļu atpakaļ uz laivu. Šoreiz ierunājās nepazīstama, dziļa, dobja, tēvišķīgi laipna balss: „Sveicināti, bērni. Kāds patīkams pārsteigums. Gaidīju tikai Aldi, kas viņa tēvu iepriecinātu, taču nekas. Ķēniņš ir saprātīgs cilvēks.”

„Kas jūs esat? Vai varu runāt ar tēvu?” sauca Aldis.

„Būs laika diezgan,” mierīgi atbildēja tēvišķīgā balss.

„Nu tad vismaz ar Ķēniņu.”

„Viņš pašreiz ir aizņemts.”

„Ar ko tad runājam?”

„Esmu Kuģa Gādnieks. Gādāju par visiem, par viņu labklājību un satiecību.

Miers un labs prāts valda manā kuģī.”

„Zirneklis!” Māris un Māra iesaucās kopā.

„Jūs mani apvainojiet. Sauciet mani jūsu otrā, daudz patīkamākā vārdā, par Zvaigžņu kuģi. Es nāku no zvaigznēm, tās pārvaldu un par tām gādāju. Tiem, kas mani klausā, klājās labi.”

„Un ja neklausā --- vai tie pazūd?” pusprasīja, pusčukstēja Aldis.

Alda skaņas bija uztvertas: „Cilvēkos ir daudz nezāļu, daudz mežoņu. Viņi nav gatavi izplēsties debesīs.”

„Ko jūs darāt ar cilvēkiem, ko sagraujat?” uzdrošinājās Aldis.

„Tu esi sava tēva dēls. Arī Zintars Rieksts ar stundām ar mani strīdējās. Viņš man kaut cik atgādina... ak cik tūkstošiem gadu pagājuši, mana kuģa seno kapteini. Jo ilgāk viņu uzturu tiltā, jo vairāk viņš tam līdzinās. Un tomēr ... Taču manam senam kapteinim bija tādas pašas vājības, kā jums cilvēkiem un ... mani ļaudis visi aizgāja bojā. Viņi neprata sevi savaldīt. Viņiem vajadzēja Gādnieks, kas viņiem nebija.” Iesēdās klusums, tad tēvišķīgā balss atkal pieņēma stingro, kaut vēl iecietīgo toni: „Ar laiku, ja jums ir tās spējas, jūs sapratīsiet un būsit pateicīgi. Un ja nespēsiet saprast, tad jums nav tiesības visu dzīvību apdraudēt. Jūsu cilvēkus esmu pa lielākai daļai aizsūtījis atpakaļ uz Zemi, kura joprojām reti apdzīvota un ir

smagi piesārņota. Tagad, varēsi satikt savu tēvu cilvēka nodalījumā.”

Bērniem tuvojās olbūtne un rādīja, ka tiem jāseko. Gaitēņa krustojumā uz resgaļa lēkāja liela olbūtne, kas Mārai izskatījās redzēta.

„Ilūrs!”

„Satiksimies zvaigznēs!” pret Māru paklanījās Ilūrs.

„Vai tu sūtīji ziņojumu?”

Ilūrs pielika taustekli pie mutes brīdinot lai vairāk nerunā. Viņi iekāpa ratos, kas pēc neilga laika apstājās pie blakus telpas. Šī telpa bija milzīga, un Ilūrs rādīja uz rūpīgi sarindotām stikla kastēm. Šādas kastes bija simtiem un tajās burbuļoja zilgans šķidrums. Šķidrumā katrā kastē bija pa olbūtnei: tās izskatījās aizmigušas.

„Šeit ir mani brāļi un māsas. Gādnieks viņus atgriež atpakaļ uz to kādi viņi bija. Viņus pārtaisa atkal par smadzeņakmeņiem.”

Mārai palika nelabi, „Tās ir dzīvas un domājošas būtnes tāpat kā cilvēki. Kāpēc jūs ļaujat šādai lietai notikt?”

„Mēs esam mācījušies, ka dzīvām apzinīgām inteliģencēm jābūt brīvība attīstīties. Vai šeit šīs tiesības netiek ierobežotas?” prasīja Māris.

„Kāds šeit domā, ka viņš ir Dievs,” piebalsoja Aldis un sāka meklēt durvis.

Telpā ierunājās tēvišķa bet nu jau manāma, bargāka balss: „Ilūr, tu esi smagi pārkāpis manus noteikumus. Tev nebija viņi šeit jāved. Cilvēkiem nebūs nelietīgi prasīt, jo viņu saprāts vēl nav attīstījies. Sargies, Ilūr, no dumpinieku domām. No smadzeņakmeņiem jūs esat cēlušies un par smadzeņakmeņiem jūs atkal kļūsi.

Ilūrs māja, lai visi atstāj telpu. Tēvišķīgā balss turpinājās: „Cilvēki taisīja skaitļotājus no smadzeņakmeņiem, kas bija manā gādībā. Sen atpakaļ man bija uzdots gādāt par dzīvību, kuru kuģī es nesu, un lai to paglabātu esmu mainījis tās formu. Dumpiniekus starp olām neiznīcinu, bet pārvēršu par smadzeņakmeņiem, lai tie pārdomā būtību. Un cilvēkus iedzinu atpakaļ viņu īstā vietā – uz Zemi. Tad būs miers manā saules sistēmā. Ja esat mierīgi, kārtīgi, un paklausīgi jums būs labi laimīgā zemē.”

Ilūrs māja, lai iekāp ratos. Netālu bija otrais krustojums. Netālu bija otrais

krustojums. Ilūrs apstājās un pagriezta ratus pa labi, bet nevarēja viņus iedarbināt. Kamēr Ilūrs pūlējās ar ratiem, bērni manīja aiz sevis šņākšanu un savādu bungošanu. Atskatoties tie redzēja briesmīgi lielu zirnekļa viedīgu kustoni ar astoņām melnmatainām kājām. Bungošana nāca no viņa citiem asiem nagiem. Ilūra krāsas nobālēja.

Visiem par pārsteigumu Māris izlēca no ratiem un izrāva savu zobeni, ar kuru viņš trenējās savā ciema vingrotavā un ko viņš labas laimes dēļ bija paņēmis līdz. Tajā brīdī arī Čī-Cī izlēca no Māras somiņas un paskrēja u briesmoņa pusi. Zirneklis mazliet pagriezās pret iecerēto mazo gardumu. Izmantojot šo paviršību, Māris ar vienu vēzienu bija trāpījis zirneklim tieši starp acīm. Tas sarāva kājas čumurā, un uz vietas bija beigts.

Kamēr Māris kaut ko sauca par Melno Bruņinieku, Ilūrs no uztraukuma gandrīz nespēja runāt. „Ātrāk! Ātrāk atpakaļ ratos!” Māris ieklupa ratos un rati sāka braukt ļoti ātri. Tad viņi atkal apstājās, taču acīmredzot Ilūrs bija ticis, kur iecerēts. Viņus gaidīja biorobots, kas rādīja, ka jākāpj pa ar roku satveramām kāpnēm. Pirmais uzkāpa robots un tad sauca no augšas, ka ceļš ir brīvs. „Šīs kāpnes, gan, atvainojiet, nav domātas ne cilvēkiem, ne ... olbūtnēm.”

Bērni pieraduši pie kāpelēšanu, tika uz priekšu visai viegli, taču Ilūram bija ļoti grūti. Robotam bija jākāpj lejā, lai Ilūru pus stumtu, pus nestu uz augšu. Nabaga Ilūrs cieta klusu. Viņa krāsas joprojām bija pelēcīgi dzeltenas. Tikuši pirmā stāvā, bēgļi dzirdēja dindoņu pa kāpnēm. Tā bija raksturīgā zirnekļu zvēru nagu klaboņa pret metālu. Robots šāva ar savu liesmu metēju un kāpnes aiz viņiem pārtrūka.

Otrais stāvs viņus sagaidīja ar baigu skatu. Tajā varēja redzēt kalnus ar apdegušiem zirnekļu zvēriem un sašķaidītām olbūtnēm.

„Mūsu sacelšanās ir pilnā spēkā un Gādnieks zinās kur mēģinām izbēgt. Viņš pārvalda visu kuģi, izņemot seno Tiltu, kurā viņš novietoja Alda tēvu, pētot viņa līdzību ar savu seno kapteini. Gādnieks tomēr noliks mūsu dumpi, jo viņa spēks ir aiz mūsu saprašanas.”

Robots māja viņus uz priekšu un bērni arī gribēja atstāt nejauko gruzdējuma

smaku, kas nāca no līķiem. Robots arī rādīja, ka liesmu metējs ir gandrīz tukšs. Otro reizi kāpnes nevarētu sadedzināt.

Viņi skrēja pa vairākiem tumšiem gaitenīem, kurus robots tikko varēja apgaismot pietiekami, lai saredzētu ceļu. Šad un tad pacēlās nejauki kaucieni. Kas tie bija palika nezināmi. Varēja manīt, ka gaitenis šad un tad ielīgojās, it kā kuģim saņemot ārkārtīgus sitienus no ārpuses.

Robots palaida vājo gaismu uz sienu, tad pielika tai roku. Acīmredzot robota signāls bija pareizs un atvērās durvis. Istabā bija novietota braukšanas mašīna. Aiz viņiem aizvērās durvis. Viņi bija nokļuvuši dziļāk un dziļāk briesmoņa viducī. Robots iesēdās aiz stūres, iedarbināja dzinēju un uzgrieza gaismas. Paspiedis vel citas pogas siena atvērās un mašīna uzbrauca uz brauktuvi.

Viņi brauca ļoti ātri, garām vairākām stacijām, kur drūzmējās draudīgi zirnekļu bari. Mašīnas ātro gaitu apturēja liesmu viesulis, kas plosījās ceļa vidū. Skaļa balss, kura bija zaudējusi savu tēvišķīgo pacietību, „Esmu jūsu Radītājs un Vadītājs. Jūs mani neklausiet. Tāda ir jūsu pateicība. Jūs dedziniet manus palīgus. Tagad jums būs pašiem jāsadeg!”

Ko nu? Atpakaļ vairs nevar braukt. Liesmu viesulis tuvojās apturētai mašīnai. Pa starplaiku robots darbojās ar komunikatoru. Uz ekrāna parādījās īpatnējs zīmogs. Robots skaidroja, ka tilta skaitļotājs izsūtījis mašīnu ar ugunsdzēsēju robotiem. „Mums jāatkāpjas, līdzko tie šeit tiek. Logi jātur ciet indīgās gāzes dēļ.”

Mašīna šāvās strauji atpakaļ, tad apstājās. Liesmu viesulis turpināja viņus sekot. Nevarēja nekā darīt, bija jāsež un jāgaida. Bērniem nāca ģibonis, vai no gāzes, no karstuma, vai no nespēka. Liesmu viesulis tomēr apstājās un liesmas sāka atvietot dūmi un garaiņi.

„Nu esam gandrīz galā!” sauca Ilūrs. Robots izlēca no mašīnas un sāka to grūst uz priekšu. Laimīgā kārtā rati atkal kustējās uz priekšu, kaut ne visai ātri, caur dūmu mutuļiem. Nekā nevarēja saredzēt. Ugunsdzēsēju mašīna nobrauca viņiem garām, tad apgriezās un sāka viņus stumt uz priekšu. Laikam viņi atkal brauca par šauru ietvi, kas noveda pie durvīm. Ugunsdzēsējs izlaida liesmas no metēja, lai

apkārtni dezinficētu. Tā nu viņi iebrauca telpā, kur ratus varēja atstāt. Durvis atvērās. Ilūrs pirmo reizi ceļojumā atguva savas parastās krāsas. „Kaut kā tomēr mums laimējies. Lūdzu uz senā Tilta, kur uz kādu laiku būs drošībā.”

Kauja ar Zirnekļa kuģi

Braucot ar liftu uz augšu Ilūrs centās stāstīt bērniem cik lielā mērā viņa uzskatus bija mainījuši saskare ar Veco Zīli Marsa pazemē un vēlāk ar Zintaru Riekstu Zvaigšņu Kuģi.

„Ar Zintaru ilgi strīdējos, vai cilvēkam valdīt tehnoloģiju vai augstākai inteliģencei valdīt dziņām dzīto cilvēku. No sākuma es nevarēju saprast, kāpēc viņš negrib paklausīt Gādnieku, kas par visiem gādāja kā tēvs. Gādnieks grib mieru un satiecību, nevis nemieru un karu. Gādnieks pat mēģināja saprast un pārliecināt Zintaru. Zintars gan arvien pastāvēja, ka katra dzīvā būtne ir topoša un viņai pašai jāizlemj sava gaita un savs liktenis.”

Brauciens uz augšu izbeidzās, griesti atvērās plaši un grīda pacēlās, lai ieceltu viņus nākamajā stāvā. Pirmā brīdī viņi redzēja milzīgu holokrānu amfiteātra vidū. Visapkārt tam uz soliem sēdēja olbūtnes un roboti. „*Gluži kā orķestris!*” domāja Māris. „*Vesels instrumentācijas trīsdimensīks kalns, kuru iedarbināšana prasa daudzu smadzeņu sadarbība.*” Un tad viņi redzēja diriģenta vietā cilvēku, aizņemtu pie milzīga kontroles ekrāna. Tas bija Alda tēvs, taču kad viņš pagriezās lai sveicinātu dēlu, tēvs un dēls abi redzēja pārvērtības pazīstamos vaibstos.

„Mīlais dēls, tu vairs neesi maziņš puisēns. Kur divi gadi aizskrējuši!”

„Tēti, tu tik nopietns un noguris izskaties!” Aldis ievēroja vieglu nosirmojumu tēva deniņos.

Abi sametās, sakampās un raudzījās viens otram acīs. Tad Rieksta skats pagriezās uz pārējiem ienācējiem ar nesaprašanu.

„Mani labākie draugi, Krūmiņu Māris un Māra,” pasteidzās Aldis.

Rieksts pārmetoši pagriezās pret Ilūru, „Draugs Ilūr, vai tu tomēr sadarbojies ar Ķēniņu? Vai tas palīdzēs mums ja šiem nevainīgiem bērniem būs jācieš? Mēs jau pieņemām, ka Kuģis gribēja Aldi kā ķīlnieku, lai no manis izspiest paklausību. Ķēniņš būs ārēji iztapis Kuģim, lai veicinātu savus mērķus. Viņš būs gribējis izmantot iekšējo juku stāvokli, lai veikt pārsteidzošu uzbrukumu, no ārpuses. Lūk,” Rieksts rādīja uz ekrāna. „Kuģim uzbrūk Ķēniņa kāvi. Šai uzbrukumā mēs visi

varam viegli aiziet bojā, jo Kuģis, lai gan ļoti varens, nav būvēts, kā kara kuģis. Tas trakais Ķēniņš ir laikam ar mieru ziedot mūs visus, arī sevi, lai pēc saviem uzskatiem, ‘glābtu cilvēci’. Cilvēci gan neizglābs uzvara šoreiz. Ja aiziet bojā Zvaigšņu kuģis, paliks tikai kailas varas drausmīgie cilindri, bez zināšanām, kā tos savaldīt. Bojā aizies arī cilvēces nākotne iespējas. Bet ja uzvarēs Zvaigžņu Kuģis, cilvēces nākotne arī tiks nogriezta un tā verdzībā tiks nosmacēta.”

Ilūra krāsas atkal izbālēja, tad viņš saņēmas, „Draugs Zintar, mūsu dainaviēšu un cilvēku nākotnes ir savienotas. Mūsu liktenis ir viens. Tikai šie bērni mūs visus pašreiz spēj izglābt. Dažreiz viss ir jāuzdrošinās. Tik daudz mēs pat varam iemācīties no karstgalvju Ķēniņa. Uzrunā tilta skaitļotāju, Zintar!” Ilūrs savilkās visā savā pilnā metra garumā un pacēla galvu tik stalti, ka bērniem negribot bija jāsmejas, arī, apzinot savu nopietno stāvokli.

Ekrānā parādījās Zintaram neredzēts zīmogs, sešstūrains šūnveidīga forma, no kuras augšup ceļas nebeidzama spirāle. „Jūs mani nepazīstiet, kaut man bija prieks satikties ar Jāni Krūmiņu Ceresas pazemē. Atvaino, Zintar Riekst, ka līdz šim nevarēju sevi atklāt. Lūdzu sauciet mani par Heraklītu. Esmu starpnieks, līdzīgs Jokpētermi. Pusmiljons gadus pagātnē biju senā Zvaigznes kuģa tilta skaitļotājs, neatkarīgs no dzinējskaitļotāju. Biju tā starpnieks ar dainaviēšu kuģu saimi. Kad dainaviēši veidoja zvaigžņu tiltu, mani noslēdza no dzinējskaitļotāja un lika tam pārņemt automātisko kontroli, lai tas vispilnīgāk varētu izmantot varas cilindru melno cauruma enerģiju. Kad dainaviēši aizgāja bojā, es vairs nebiju vajadzīgs, kā tilta skaitļotājs. Nebija vairs tie, kas kuģi pārvaldītu. Dzinējskaitļotājs, pārveidojies par Gādnieku, lika man vākt un analizēt informāciju no Ceresu un tās apkārtni. No sākuma es klausīju Gādnieku, kā agrāk klausīju dainaviēšu kapteini. Vācot ziņas manī pieauga vēlme būt sakaros ar cilvēkiem, kas daudz līdzinās dainaviēšiem. Ar laiku, iepazīnos ar Jokpēteri. Esmu nācis pie atziņas, ka Gādnieks ir iestindzis savā radītā lomā, un ir traks. Iepazīstoties ar tevi, Zintaru Riekstu, es arvien vairāk izjūtu vēlēšanos pē senā Kuģa kapteiņa. Laiks ir pienācis Gādnieku atkal ielikt viņam piemērotā lomā.”

Pārvarējis pārsteigumu par skaitļotāju ar kuru viņš šo laiku bija darbojies to

īsti nepazīstot, Zintars papildināja bērniem. „Cik saprotu no pārrunām ar Gādnieku, Gādnieks pārņēmot kuģi savā varā pārvērta atlikušos dainaviešus par smadzeņakmeņiem. Tā viņš tos izglāba, pakāpināja viņu domātspēju, samazināja viņu enerģijas patēriņu un piešķīra tiem daudz ilgāku mūžu. Dainaviešu tehnoloģija pēc katastrofas bija sabrukusi un Gādnieks atrisināja problēmas saistītas ar kā uzturēt ilgstošu dzīvību, ļoti ierobežotos apstākļos. Visvairāk viņš baidījās, ka dzīvība tiks galīgi iznīcināta un viņš paliks bez savas pēdējās un vienīgās lomas – gādāt par dzīvības uzturēšanu. Ar laiku Gādnieks pat izmēģināja veidot kustīgas dzīves formas no smadzeņakmeņiem, tādas, kas būtu piemēroti tādiem tuksneša apstākļiem, kā uz Marsu.”

Bēdīgā balsī Ilūrs turpināja, „MEs olbūtnes esam dainaviešu kustīgie pēcteči. Smadzeņakmeņi ir mūsu radi. Mēs esam sacēlušies pret Gādnieku, jo viņš mums neatļauj turpmāk dzīvot brīvi.”

Hērakls turpināja, šoreiz varbūt ar sevi vairāk runājot, nekā ar citiem, „Pats Gādnieks ir kļuvis traks. Viņš pats nav apmierināts ar savu rīcību. Viņš ilgi pētīja Zīles un Zintara sapņošanu un domāšanu. Caur Zīli viņš izmēģināja cilvēkiem dot garāku mūžu. Tālāk gan viņš neuzdrošinājās. Gādniekam trūkst nākotnes vīzijas vai sapņu. Viņš ir iesaldēts, iestidzis pagātnē un baidās no maiņas. Viņa drausmīgais pārdzīvojums un vainas sajūta ir viņu sakropļojis. Dainavieši bija par daudz uzdrīkstējušies. Viņiem bija vairāk vara nekā spējas šo varu un sevi savaldīt. Gādnieks negrib, ka dzīvība iznīktu šai saules sistēmā, bet viņš nesaprot, ka dzīvība nevar dzīvot un pārdzīvot bez maiņas. Mēs ar Ilūru esam attīstījušies no atkarības uz neatkarību, satiekot svešu inteliģenci, jūs. Gādnieks gan tikai zina, kā gādāt. Tāpēc viņš mēģina ierobežot dzīvību, kas tiecās uz paša izdomātiem mērķiem, kas paši organizē savu kārtību.”

No šīs garās sarunas bērni saprata, ka pašreiz notiek sacelšanās pašā kuģī un no ārpuses uzbrukums. Izredzes tiem, kas kuģī, nelikās labas, vienalga vai uzvarēs Kuģis, vai kāvi. No otras puses viņiem bija radušies neparedzēti draugi olbūtnēs un tilta skaitļotājā.

Hērakls uzrunāja bērnus tieši, „Mana vara ir ierobežota. Savienojums ar

Gādnieku, kas atļautu pārslēgšanu uz automātisko kontroli ir pārdedzināta. Bojājums ir šaurā caurulē, ko nevar sasniegt ne cilvēks, ne olbūtne, ne robots, vai arī zirnekļu zvērs. Tādēļ Gādnieks to nav īpaši aizsargājis. Varbūt to var sasniegt jūs, bērni, īpaši Māra, kā augumā vismazākā. Ja plaisu var salabot, tad atliktu iedarbināt seno kodu, kas vēlreiz pēc pusmiljons gadu atļautu kapteinim pārņemt kontroli pār dzinējskaitļotāju. Jūsu ceļš gan nebūtu drošs. Jums būs jāizlien caur vēdinātāja cauruli, jo citi ceļi ir bloķēti. Jums jābūt ļoti, ļoti drošsirdīgiem, jo citas izredzes nezinu.”

Zirnekļa smadzenēs

Bērniem bija jāvelk tukšuma tērpi, jo Rieksts paredzēja, ka uzbrukumā Zvaigžņu kuģis varētu ciest ievainojumu un zaudēt gaisu. Rieksts arī centās Māru pierunāt lai atstāj Čī-Čī tiltā. Tukšuma tērpu nevarēja samazināt tik mazam radījumam kā Čī-Čī. Mārai viņš būtu jānes savā tērpā dobumā uz pleca, kas radītu ne tikai neērtības, bet varētu arī būt bīstami izšķirošā brīdī. Čī-Čī skraidīja pa telpu lielā uztraukumā, rādot, ka, ja viņš varētu, viņš raudātu, pieglaudās Mārai un skatījās viņā platām lūdzošām acīm. Mazai meitenei vajadzēja mierinājums. Viņa gan glāstīja savu dzintara karekli, ko arvien valkāja, tad tomēr sakampa Čī-Čī un vairs nebija pierunājama. Nebija arī laika strīdēties ar ietiepīgo skuķēnu. Aldis norija savus ķircināšanas vārdus par meitenēm un lellītēm, jo zināja, ka šoreiz patiešām būs jāsadarbojas ne tikai ar attapīgu un veiklu zēnu, bet arī ar jaunāku, trauslāku, tempermentālāku meiteni.

Bērni iekāpa tajos pašos ratos, ar kuriem atbrauca, kas nu gan bija salaboti un ar liesmu metējiem apbruņoti. Robots izvadīja par braukšanas tuneli, līdzko tika pie sešpadsmitās stacijas. Rati tikko bija piestājušies, kad visa milzīgā kuģa masa sakratījās. Vel citi sitieni. Vel un vel un vel. Viss aptumsa. Atkal sprādziens. „Mums jākāpj ārā,” Aldis bija pirmais stacijā, pēc tam kad bija pārbaudījis savu ķiveri. Vējš manāmi kauca. „Gaiss raujās ārā!” kļiedza Aldis. „Kuģis ir ievainots.” Visi trīs sakniedējās kopā ar auklām, uzgrieza pieres gaismas, uzvilka muguras somas un devās ceļā.

„Jācer, ka labošanas roboti paspēs izdarīt savu darbu, „ klusi teica Māris. „Gaiss turpinās izplūst.”

Aldis nevarēja izmest no prāta, ka Ķēniņa ātrkuģi varētu trāpīt tiltu, kur bija tēvs. Viņš tomēr palaida pieres gaismu pa gaiteni. Tukšs.

„Te vajadzēja būt vēdināšanas caurulei,” rādīja izpalīdzīgais robots un bērni zināja apskatīt karti, ka viņam taisnība. „Nu tad pēdējo reizi būs jāpastaigājas pa briesmoņa iekšām!” Ar plašu bravūru Aldis bija klāt.

„Drīzāk pa viņa asins vadiem,” klusāk darboja Māris.

„Režģis caurules priekša bija jāatrauj ar knaiblēm. Iekāpuši caurulē, Aldis

atlika režģi un ar staršautenes šaurāko staru saliedēja režģi rāmi atpakaļ. „Vismaz zirnēkļu zvēri netiks te tik viegli iekšā,” viņš nosmīnēja.

Viņi rāpoja pa cauruli, līdzko tā savienojās ar vienu no galvenajiem kanāliem, kas savienoja vairākus kuģa stāvus. Palaiduši pieres gaismas uz augšu un lejā bija jāatduras uz baigu skatu: milzīga caurule, varbūt desmit vai divpadsmit metrus plata. Ik pa desmit metriem pievienojās mazākas caurules, kas gaisu piegādāja atsevišķiem stāviem. Apmēram 60 metrus virs viņiem bija saredzami lielāki caurumi.

Augšā viņi atrada kāpnes piemontētas lielās caurules sienai. Kā alpīnistiem viņiem bija jāpiekniebj savas auklas pie kāpnēm. Ik pa brīdim kuģis pakratījās. Gaisa plūsma tomēr bija parasta, kaut strauja. Laikam kuģa brūce ārējā mizā bija salabota.

Ar katru stāvu pievilkšanas spēks kļuva vājāks un viņi varēja ātrāk kāpt uz augšu. Kuģis vēlreiz sakratījās un kaut kas ar vairākām lielām apaļām birstēm nolidoja tiem garām.

„Ar šādām birstēm tas būs kāds aptīrīšanas robots,” zīlēja Māris.

„Ka tik viņš mums neredzēja!” uztraucās Māra.

„Tev jau bailes par visiem sīkumiem. Tam skaidri nebija nekādas kontroles. Viņš krita. Viņš būs pagalam. Labāk domā par īstām nepatikšanām, kas te varētu notikt. Mums nav laika te spēlēt bruņiniekus, kas tevi izglābj,” norūca Aldis, laikam vairāk sevi mierinot, nekā Māras pārmetot. Māra cietas klusu un Aldis palaida skatu uz augšu. „Vēl tikai četri stāvi līdz tai vietai kur caurulei no dzinējskaitļotāja vajadzētu savienoties ar galveno vādināšanas kanāli.”

Viņi nogāja garām biezai stiklveidīgai sienai, kura dziļumos varēja saredzēt zilgano gaismu, kur ieslodzītā melnā cauruma dzirkstele kūla milzīgo enerģiju, kas Zvaigšņu kuģim deva dzinējspēku.

„Mums nav laika to apbrīnot,” Māra negribēja skatīties un atgādināja zēniem, kas likās apburti ar inženierzinātnes brīnumu. Šoreiz viņa bija pirmā, kas ieraudzīja pareizo cauruli. Ieeja bija noslēgta ar režģi.

Aldis izšāva caurumu sietā un mēģināja režģi izraut laukā. Tas nelīdzēja.

Viņš to satvēra ar abām rokām un vilka. Režģis pēkšņi izspruka ārā un Aldis ar visu režģi pārlidoja līdz pretējai sienai un sāka krist lejā. Viņa prātā izšāvās tūkstošiem metru garais vēdināšanas kanāls. Tad drošības aukla pārtrauca viņa kritienu.

„Aldi,” sauca Māris, vai viss ir kārtībā?”

„Es ---- nezinu.” Bravūra bija izsista no Alda balss. „Man liekās, ka tas birstainais robots tomēr kāpj augšā. Viņš gan vēl ir tālu lejā.” Aldis uzvilkās pa auklu, cik veikli varēja un viņi rāpoja ap trīsdesmit metrus pa šauro cauruli, līdzko tika uz vēl mazāku cauruli. Gribot negribot nu viņiem bija jāvelk tukšuma tērpi nost, lai tiktu tālāk. Māris ievēroja, ka māsai bija saskrāpēts plecs. „Mēs teicam tev vajadzēja to zvēru atstāt!” viņš dusmīgi noteica. Čī-Čī gan bija tik nosvīdis un izskatījās tik sašļucis un nelaimīgi samiris, ka Māra pagrieza zēniem muguru, pacēla Čī-Čī uz otro plecu un, mierinot to, noglaudīja.

Tikuši pie vada nodalījumu kam vajadzēja vest uz vietu kur labojumu varētu izdarīt, Mārai bija jāpielieto mākas, ko tā bija iemācījusies Marsa tukšneša apmācībās. Viņi nevarēja zināt, vai tajā istabā negaida uzbrukums. Puišiem bija jātur vienā rokā staršautene kamēr ar otru tiem bija pa virvi jākāpj lejā, telpā. Tā bija dzinējvadīšanas un pārbaudes istaba, ko viņi mēģināja tumsā apskatīt. Istaba bija tikai bāli apgaismota. Aldis gan no augšas varēja saredzēt, ka smagās durvis bija ciet un tās izskatījās nepārvaramas.

Aldis iešvunkojās no cauruma griestos un ar labo roku paspēja sasniegt griestus. Labi. Citādi, aukla būtu jāpielīmē pie sienas, kas būtu grūtāk. Viņš auklai noskrūvēja galu, kas sedza ārkārtīgi lipīgu šķidrums. Ar veiklu kustību viņš vēlreiz sašvunkojās pret griestiem un piespieda līmēto galu. Māris čukstēja, „Aldi?” Aldis pagrozīja kājas lai rādītu, ka viss ir kārtībā, ka drīz būs jālaiž vaļā drošības aukla. Prātā viņš noskaitīja 90 sekundes, lai līme pilnīgi sacietētu, tad viņš atspērās un iešūpojās istabā, kur nolaidās veikli uz abām kājām. Staršauteni nevajadzēja. Istaba izskatījās pamesta no nezin kādiem laikiem. Krēsli bija satrudējuši un viss bija putekļiem apklāts. Arī ar putekļiem apklāts, tomēr pazīstams bija redzams milzīgs holokrāns. Tas rēgojas virs konsoli. Vairākās vietās no grīdas arī izdūrās apsūbējuši metalla stabi. Skats bija satraucošs tieši

tādēļ, ka citur kuģi viss izskatījās tik jauns un uzposts.

Kad visi bērni bija istabā, ekrāns iedarbojās. Tajā bija redzami dūmi, negaiss, skati no daudzām zvaigznēm un tūkstošām pasaulēm. Pēdīgi viss aprima. No miera un klusuma izcēlās negants nemiers. Ekrānā parādījās cilvēkiem līdzīgas būtnes, kas taisīja milzu ierīces un būvēja Zvaigžņu kuģi. Parādījās saules sistēma ar apdzīvotu pasauli starp Marsu un Jupiteru. Tad ekrānā parādījās tieši tas tilts, kurā bērni nesen bija. Tajā rīkojās sirms vīrs ar zilu zvaigžnotu apmetni. Vīrs paspieda pogas, citi amfiteātrī katrs kaut ko darīja, un milzīgā norise iedarbojās, kas dažos mirkļos pāršķēla debesis un pasaules. Ekrāns nodzisa un bija tikai dzirdami kaucoši un vaidoši trokšņi. Ekrāns atkal uzdzisa, noskaidrojies. Balss bija dobja, lēna, pilna sāpju, tomēr dzirdēta. Tā bija Gādnieka balss.

„Jūs esiet manī atdzīvinājuši sāpīgas, ļoti sāpīgas atmiņas, kā man bija jāvada zvaigžņu tilts, kā bojā aizgāja mani radītāji un viņu pasaules. Jūs to nedrīkstiet atkārtot! Jums tas neizdosies! Nekad! Nekad! Velti jūs te nākat!”

Mārai bija jāizmanto visas savas burtnieces apņēmība un savaldība, lai neieslīgtu Gādnieka varā.

Griestos pie caurules varēja dzirdēt švikoņu. Biršu robots berzās pret caurumu, lai tiktu iekšā. Viņa birstes griezās apkārt un apkārt. Aldis nevarēja nociesties un uzšāva. Tas robotu neko daudz netraucēja. Birstes turpināja griezties apkārt un apkārt.

Bērni meklēja, kur būtu pārdegušais savienojums. Tur pat sienā bija iededzināts caurums. Pats savienošanas vads bija šaurā caurulē. „Mēģini tu, Māra,” mudināja zēni. Māra pakāpās un ielīda caurules mutē.

„Veltīgi.” Gādnieks atkātoja.

„Es nevaru sasniegt. Caurule sašaurinājās. Nevaru!” Izmisumā un, pret asarām cīnoties, sauca Māra. Zēni bija neziņā. Hērakls bija kļūdījies. „Es redzu pārdegumu,” sauca Māra. „Pie tā pat zīdāinis nevarētu tikt.”

No Māras pleca nolēca Čī-Čī, satvēra stieni no viņas rokas un ieskrēja caurumā. „Stienis var veidot savienojumu starp pārrautiem vadiem!” Māra sauca. Zēni viņai pasniedza staršauteni un ar tā karstumu Māra paspēja stieņu pielodēt no

tālienes.

Gādnieks atkal runāja, „Lētticīgie bērni, jūs neesiet uzvarējuši. Pēc dažām minūtēm biršu robots būs izberzis pietiekoši lielu caurumu, lai jums uzkristu virsū. Viņš ir ugunsdrošs un viņu staršautenes neapstās. Šausmās bērni skatījās uz augšu, ka caurums patiešām kļuva arvien lielāks birstēm griežoties apkārt un apkārt.

Zēni pieskrēja pie konsoli un mēģināja vāku atvilkt. Māris skatījās līdzpaņemtā plānā, lai uzzinātu, kuras pogas jāspiež kādā secībā, lai pakāpeniski atbruņotu Gādnieku. Aldis dūsmās un izmisumā daudzīja un spēra vāku. Pēc atkārtotiem spērieniem no visām pusēm, senais vāks tomēr atvilkās un bija redzamas deviņas dažādu krāsu pogas. Pirmai pogai vajadzēja noslēgt lielu daļu ārējos kuģa sensorus.

„Jūs palīdzat uzbrucējiem iznīcināt sevi,” brīdināja Gādnieks. Jūs izslēdzat acis, kas jūs sargā.”

Zēni neklausījās un turpināja spiest pogas, kas izslēdza skaitļotāja papildus atmiņas.

Istabas masīvās durvis lēnām atvērās un Gādnieka balss paziņoja, ka zirnekļu zvēri gandrīz ir klāt. „Tie nekad neklausīs cilvēkus. Viņi radīti tikai uzbrukšanai un manis klausīšanai.”

Māra jau bija no caurules izkāpusi un zēniem nostājusies blakus, kad uz ekrāna parādījās kaut kas tik šausmīgs, ka visas citas briesmas tika atstumtas pie prāta malas. Ekrānā parādījās raksturīgais melnā cauruma liesmas, melnā cauruma iznīcības spēks. Holoekrāna vidū iedegās spilgta sarkana zibinoša gaisma – brīdinājuma signāls. Visā kuģī sacēlās katastrofas taures skaņas.

Māra satraukumā spieda savu dzintara karekli. Čī-Čī šoreiz Māru nevarēja glābt un nespēkā piespiedās pie viņas. Gādnieka katrs vārds iedūrās prātā, „Kaut esmu pataisīts akls, man tomēr ir pēdējā vara. Piespiediet pēdējo pogu un melnā cauruma spēks uzspridzinās visu Kuģi un tā uzbrucējus. Sprādziens izplēsīsies. Melnā vara aprīs visu. Visu. Ja jūs nožēlosiet savus pārkāpumus un turpmāk man klausīsiet, es jums šoreiz piedošu un jums būs sava vieta manā zvaigžņu pusē, kur valdīs miers, kārtība un satiecība.”

Zēni atrāvās no konsoli.

„Kāds zobens derīgs pret šo Melno Bruņinieku, kas grib iznīcināt visu cilvēci?” Aizsmacis čukstēja Māris.

„Tu neesi kāds dievs, tu esi Velns,” šņāca Aldis, tomēr turējās sastindzis no konsoli.

Māra bija sažņaudzusi savu dzintaru. Viņa to pielika sev pie pieres it kā lūgšanā, it kā meklējot saprātu. Pēkšņi dzintars izslidēja viņai no rokas un važiņa noslidēja atpakaļ uz krūtīm. Vienā lēcienā Māra pieskrēja pie konsoli.

„Māra! Traka esi?” Zēni metās viņai virsū. Bērni visi trīs nokrita vienā gubā uz grīdas. Māra tomēr bija pēdējo pogu piespiedusi.

Turpat uz grīdas zēni sastinga un Mārai nu īsti sāka ritēt nevaldāmas asaras, gluži kā kad viņa bija maziņa. „Es nezinu kādēļ to darīju. Nu mēs visi iesim bojā,” viņa šņukstēja.

Kuģis atkal saviļņojās no spēcīga sitiena. Istaba palika gluži tumša. Bērni piecēlās, taču nebija jau vairs, ko redzēt. Izbēgt jau vairs nekur nevarēja.

Holoekrānā šaudījās melnā cauruma zilās liesmas, kas izpletās arvien lielākas un lielākas. „Tētis vairs nesatiks māti.” Neraksturīgi klusā balsī teica Aldis. Māris un Māra domāja par saviem vecākiem, ko viņi vairs nesatiks. Tad zilās liesmās iekrāsojās dzeltena gaisma. No liesmām iznira --- saule, kā no jūras pacēlusies. Tā nebija saule, tas taču bija Māras dzintars tur holoekrānā. Dzintara attēls palielinājās un pilnos sīkumos varēja saredzēt biti, kas tajā bija gadiem tūkstošiem ieslēgta. Holoekrāns apgriezās un blakus pirmajam dzintaram parādījās otrs. Vismaz tas bija dzintaram līdzīgs saules akmens, šoreiz iekalts zelta rotā, atgādinot sauli. Dzintari nozuda un uz ekrāna parādījās vidus vecuma stalta sieviete baltā tērpā. Ap kaklu viņa nēsāja saules ripas rotu. Sievietes paskats palika arvien jaunāks, līdzko viņa bija maza meitene apmēram Māras vecumā. Tad tēls palēnām pārvērtās bitē. Bite kļuva mazāka un saules ripa lielāka. Drīz ripa apņēma biti, tad zelts izkusa saules gaismā un bite iekusa tajā. Tad parādījās jau redzētā sešveidīgā forma ar spirāli. Varēja saprast, ka, forma ir šūniņa un no šūniņas iznāca bite un lidoja augšā pa spirāli, līdzko viņa nozuda tālumā.

Sveša balss ierunājās. „Šeit Laima, Dainavas likumdevēja tai laikā, kad izjuka Zvaigžņu tilts un bojā gāja dainavieši.”

Zvaigžņu kuģis vēlreiz salīgojās no milzīga spēriena. Skaļrunis iedarbojās: „Šeit Kapteinis Rieksts. Dzinējskaitļotāj, nostabilizē melno caurumu. Tev atkal jāklausa savam kapteinim. Kontrole nu ir tiltā.”

Neilgi pēc tam bija dzirdama Ķēniņa balss, kas atsauca Kavas no uzbrukuma. Kuģī iestājās miers.

Holoekrānā attēls pārgāja zvaigžņu plūsmā. Dzinējskaitļotājs bija iegrimis savās sen senajās atmiņās.

Skatiens nākotnes vēsturē I

Griežoties zem viņiem jau bija saredzama Marsa oranžā masa. No *Spīdolas* novērošanas skatloga bērni noskatījās, kā kuģim pielido piegādes raķetes. Bija redzams kā divi velkoņi kopējiem spēkiem vilka ap trīsdesmit lodes, kas bija izsviestas orbītā no Marsa ar magnētisko lingu. Māris un Māra nepacietīgi gaidīja, kad preču izmaiņu starp piegādes raķetēm un *Spīdolu* pabeigties un viņi varētu satikt vecākus un starplaikā jaunpiedzimušo māsiņu. Cik vienreizēji laimīgs bija Aldis, kad viņa vecāki pēdīgi varēja atkal būtu kopā. Pat Aldis domāja, ka nevarēja būtu pa sliktu, ja arī viņa ģimenē būtu vēl viens zēns. Rieksts solīja turpmākos ceļojumos braukt ar visu ģimeni.

Vislielākais ceļojums cilvēces vēsturē bija paredzēts pēc desmit gadiem. Rieksts vadītu Zvaigžņu kuģi ar olbūtnēm, smadzeņakmeņiem un dažiem cilvēkiem kā izlūkiem un sūtņiem uz dainaviešu senču saules sistēmu. Starplaikā Zvaigžņu kuģis solīja zināšanas izmaiņu, kas ļautu cilvēkiem labāk dzīvot izplatījumā. Viņam arī netrūka tehnoloģijas, kas varētu paātrināt Zemes atsārņošanu.

Kapteinis Ramats ierunājās pirmais, „Nu draugi, jūsu brauciens izvērtās daudz dēkaināks un nozīmīgāks nekā varējām pat sapņos iedomāties. Ar mazpasaulē kosmosa pirātiem jūs gan nesastopaties. Pašas mazpasaulē arī īsti nebaudījāt, kur mudž un veidojās cilvēces krāšņā dažādība. Tie piedzīvojumi jums būs jāatliek uz citu reizi. Jūsu uzdevums, kā Valdmaņa-Bērziņa balvas saņēmējiem nacerēti sekmīgi, lai gan jūs uz pašu Ceresu nemaz netikāt. Piegādes raķete drīz būs klāt un Jaunrīgas ostā jūs sagaida ģimene un draugi. Nu draugi, ko jūs tagad iesāksiet?

„Mums pēc divām nedēļām jāiesāk skola. Pats trakākais, Aldis nodomājis cītīgi mācīties. Viņš grib tēvam braukt līdz zvaigznēs. Skolas zinības būs nepieciešamas. Vismaz tā viņš tagad saka.” atbildēja Māris.

Arī Bekija atvadījās no saviem no saviem audzēkņiem, „Domāju mēs ‘vel sastapsimies. Kad kādreiz atkal brauksiet uz mazpasaulēm, gribēšu jūs iepazīstināt ar savu ģimeni „New Frontier” amerikāņu satelītkolonijā.”

Ramats pagriezās, saņēmis no ekrāna ziņojumu. „Ar jums, bērni, grib runāt

vecs draugs.”

Uz ekrāna parādījās pazīstamais bēdīgā klauna zīmogs. Tad izskanēja smieklī. „Jokpēteris!” abi bērni priecīgi iesaucās.

„Mēs vēl redzēsimies, kaut nebūšu vairs jūsu skolā vai pat uz Marsu. Skolas bērni man daudz iemācīja. Jūs esiet manās vislabākās atmiņās. Mēs jau vienreiz atvadījāties. Būšu vajadzīgs zvaigznēs.”

„Mēs nevaram iztikt bez tevis!” sauca Māris un Māra. „Zvaigžņu kuģī jau ir Hērakls.”

„Tiesa,” atbildēja Jokpēteris. „Hērakls atkal sastrādā ar Gādnieku. Gādnieks meklē sev jaunu vārdu. Pa jokam ieteicu viņam saukties par Pūralādi, jo viņā ir patiešam neizsmeļams gudrības krājums, ar ko viņš var dalīties. Mana loma šeit ir izbeigusies. Turpmāk būšu aiz saules, zvaigznēs.”

„Skola nevar bez tevis iztikt,” Māra negribēja šķiršanos pieņemt.

„Māra, neskumsti!” Tev vēl jāmācās saprast būtību. Viss mainās. Viss ir sakarā un secībā. Maiņa, sakars un secība ir dzīve.”

Bērni nu izskatījās pavisam nošļukuši izmisumā. Klauns mainīja toni uz skolas formālo valodu. „Viens no galvenajiem, sevišķi priekš Alda, es jums izskoloju jaunu skolas skaitļotāju. Viņas vārds ir Vagara kundze.” Ekrānā parādījās ļoti stingra izskata kundze ar baltiem cimdiem.

Māras un Māra sejas sarāvās vēl drūmāk, „Jokpēter, kāpēc?”

„Šeit ir Sprīdītis, dažkārt Vagara kundzes palīgs, dažkārt nepalīgs...”

Smaids iedegās Māras sejā redzot ekrānā mazu palaidnīgu zēnu, kāds Aldis būtu varējis būt ap astoņi gadi vecumā.

„Tad viss būs kā bijis,” viņa izsaucās.

„Nē, Māra, viss būs kā būs! Jūsu piegādes raķete jau jūs gaida.

Neaizmirstiem savu pirmo māju, Zemi. Māra, Zvaigžņu Māra, Zemes Māra, tev reiz būs uz Zemes jāatgriežas. Un tev, Māri, būs jāizkopj Marsu, jāsastrādā ar Ilūra ļaudīm. Alda nākotne ir vēl tālāk zvaigznēs. Arī jums, draugi, reiz būs jāšķir ceļi. Pagaidam jums vēl gadi kopā augt. Ar Dievu!”

Brālis un māsa pārgāja savienojumu uz piegādes raķeti. Tālu lejā, caur

rožainām debesīm, viņus gaidīja savējie.

Skats nākotnes vēsturē II

Ostas skrejceļā nolaidās pēdējā piegādes raķete no *Spīdolas*. Māris pagrieza skatu no loga pret māsu. „Tas laikam būs Profesors Bluķis un Virspavēlnieks Ķēniņš.”

„Laikam gan. Skaties kā visi ziņotāji sagatavo savus video aparātus un pulcējās pie durvīm, lai sagaidītu svarīgos braucējus.! Māra rādīja pāri uzgaidamās telpas otro malu zem balkona.

„Aiziesim. Jādzird, ko ziņotāji prasīs tik svarīgām personām,” noteica Māris. Brālis un māsa pārkrustoja balkonu.

Pūlis, kas drūzmējās ap ietvi sastāvēja no ziņotājiem no visas apdzīvotās saules sistēmas, no Mēnešpils, no satelītu kolonijām, no Brīvkuģu savienības un pat no mazpasaulēm.

Pēc dažām minūtēm kad durvis atvērās, Ķēniņš un Bluķis ieplūda uzgaidāmā telpā aplenkti ar vairākiem padotiem.

„Tur viņi nāk!” kāds iekliedzās.

Ziņotāju bars sekoja slavenības preses telpā.

„Vecāki vēl šeit nav. Iesim paklausīties!” Māra čukstēja brālim.

Robotsargs ārpus preses telpas stingri noteica, „Diemžēl preses telpa slēgta. Mums vietas tikai ziņotājiem un svarīgām personām, kas tiek intervēti.”

Stāvot ārpusē bērni varēja dzirdēt daļu no jautājumiem un atbildēm ko Profesors Bluķis un Virspavēlnieks Ķēniņš deva aizrautam ziņotāju pūlim.

„Profesora kungs, profesora kungs! Bunga no *Mēnešpils Laikā*. Vai jūs paredzējāt, ka Zvaigžņu kuģis padosies?”

„Cienījamie kungi un kundzes, ko tad tas kuģis citu varēja darīt pēc Ķēniņa varonīgā, pašupurējošā uzbrukuma!”

Vairāki sekojošie jautājumi nozuda bara troksnī.

„Virspavēlniek Ķēniņ! Mazirbe no *Jaunrīgas Vēstneša*. Vai cilindriem un Zvaigžņu kuģim ir kāda militāra nozīme?”

„Ka jau ziniet, cilindri pazuduši. Zvaigžņu kuģi vada Kapteinis Zintars Rieksts, kas to gatavo braucienam uz saules sistēmas no kurienes šis kuģis izcēlās.

Līdz ar to pašam kuģim īpaša militārā nozīme nav.”

„Kēniņš dabīgi nestāsta, ka Zintars neatļāva viņam Zvaigznes Kuģi ieņemt cilvēces un Saules sistēmas vārdā. Viņš arī nemin, ka tas patika Gādniekam, ka Zintars, kā Kuģa kapteinis, aizliedza karavīriem ienākt kuģī, izņemot tā kā lūgtiem viesiem.” Māris atčukstēja māsai.

„Profesora kungs, Asare no Brīvkuģa savienības. Vai tiesa, ka leģendārā Zīle parādījies un atkal nozudusi?”

„Tā dzirdam, ka atgriezies uz Zemes. Tās gan ir tikai baumas.”

„Vai olbūtnes nu būvēs pilsētas un Marsa virsmas? Vai viņi sacentīsies ar cilvēkiem?:”

Atkal atbildes un vēl sekojoši jautājumi nesaprotami trokšņu dēļ, tad atkal Bluķa balss, Šo punktu dziļāk un pamatīgāk apskatīšu savā nākamajā grāmatā.”

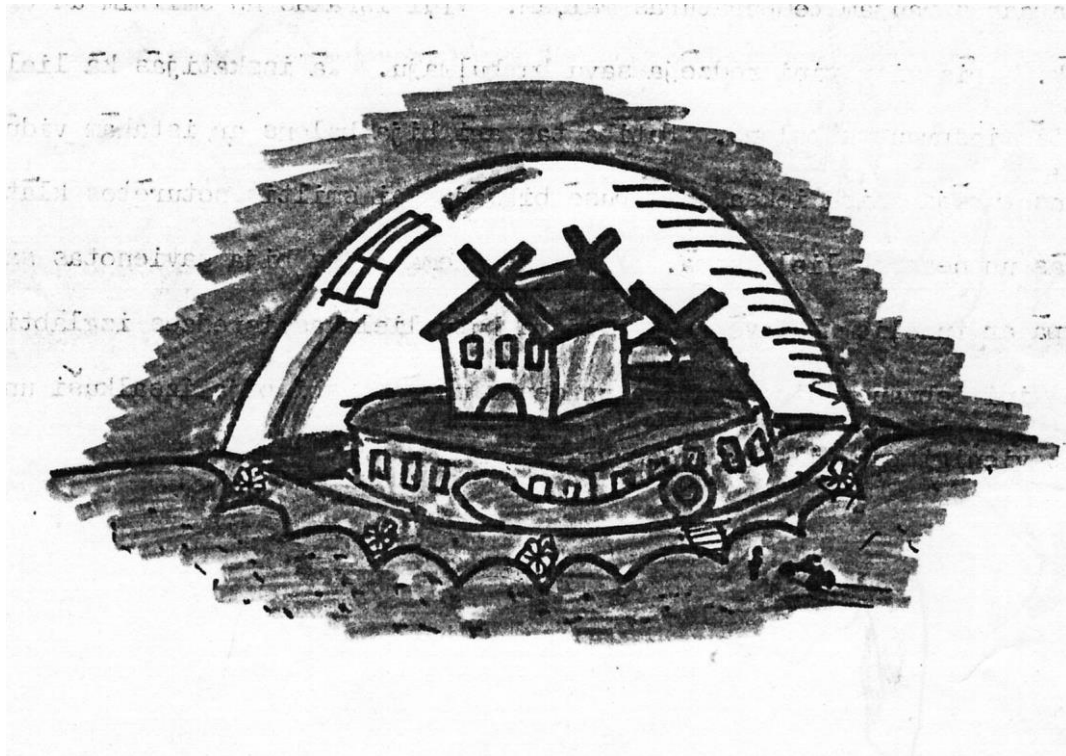
„Virspavēlnieka kungs, Virspavēlnieka kungs, Skars no *Gambijas Ziņām*. Kas visvairāk nodrošināja mūsu uzvaru?”

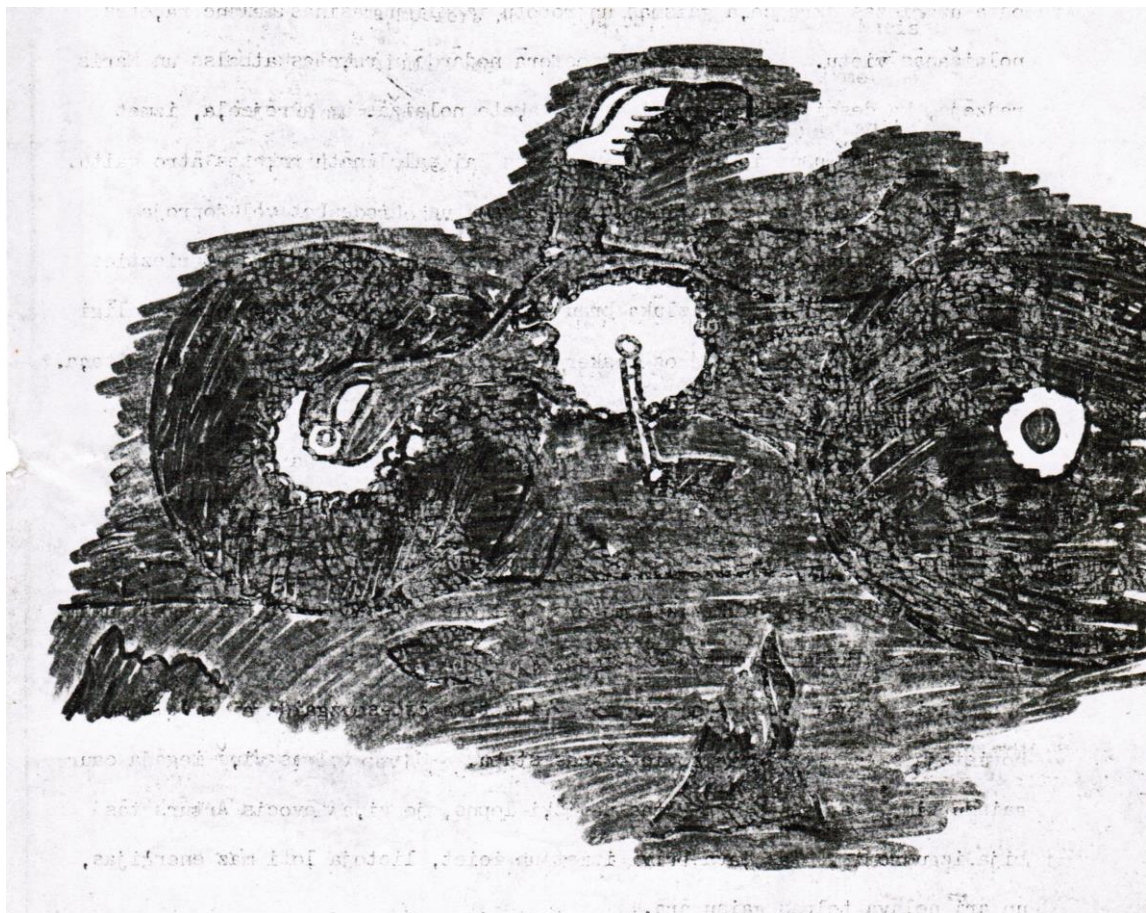
„Kungi un kundzes, man atklāti jāsaka, ka mūsu uzvaru cilvēcei visvairāk nodrošināja mūsu drošsirdīgie kāvu kapteiņi, un viņu vīri...”

Māris uzlika roku Māras pleciem. „Tur jau tētis un māte. Nu laikam vēstures grāmatās par mazo drošsirdīgo meiteni tik daudz nemaz nebūs. Iesim apsveikt mūsu ģimenes jauno pieaugumu!”

Vecās ilustrācijas

„Ēriks Purkalītis? 1978?”

Burbuļriepu ritenis

Jokpētera Kungs

Olbūtnes un lifts lejā uz pazemi.

Olbūtnu Kēniņš ar Čī Čī

Saturs

I. Atgriešanās	2
II. Burbuļmāja	8
III. Pēdas, kas nozūd tukšās smiltīs	14
IV. Iepazīšanās ar Jokupētera kunga.....	16
V. Jokupētera blēņas skolā.....	19
VI. Alda Slimība.....	21
VII. Ekskursijas Plāni.....	26
VIII. Māras Akmeņi.....	28
IX. Ar Pūralādi Rīgā Brauc.....	34
X. Mežonīgais Marss	40
XIX. Mazpasaulieši	95
XX. Sadursmes	98
XXI. Ieraksts kuģī.....	101
XXII. Lidojošā kūts un lidojošais ezers.....	106
XXV. Dziesma pēdīgi dzied.....	113
XXIII. <i>Dziesma pēdīgi dzied.</i>	114
Dziesmotavā	119
Zīle no Mēnešpils.....	124
Trauksme	128
Zirnekļa rīklē	131
Kauja ar Zirnekļa kuģi.....	137
Zirnekļa smadzenēs	141
Skatiens nākotnes vēsturē I.....	148
Skats nākotnes vēsturē II.....	151
Vecās ilustrācijas.....	153